

П Р И Б У Т К О В Е СВИНАРСТВО

всеукраїнський журнал про все, що стосується свинарства

№5 (23), жовтень 2014 р.

40

СОНЯШНИК:
ЧИ ВСЕ ТАК СТРАШНО?

54

РЕМОНТНІ
СВИНКИ-ЮНІОРИ

64

ДОБРЕ СПОЖИВАННЯ
КОРМУ — ВИСОКА
МОЛОЧНІСТЬ

80

ПАТОЛОГІЇ ОПОРОСУ

46

«БУДЕ ПРОЗОРИСТЬ —
БУДЕ ЕФЕКТИВНІСТЬ»

Ремко Шрайвер

міжнародний експерт із питань ветеринарії та
охорони здоров'я населення

Як знизити собівартість виробництва?

Використовуйте гібридне жито в раціоні свиней!

БРАЗЕТТО NEW

ГУТТИНО NEW

ПАЛАЦЦО NEW

ПІКАССО

KBC МАГНІФІКО NEW

Сіємо майбутнє
з 1856 року

KWS

Всеукраїнський журнал

П Р И Б У Т К О В Е
СВИНАРСТВО
всеукраїнський журнал про все, що стосується свинарства

№5 (23) жовтень 2014 р.
Усе про свинарство в Україні та світі

Головний редактор
Оксана Юрченко

Редакція
Ірина Музиченко
Ксенія Сіроштан
Руслана Бутило
Віктор Ільницький
Роберт Чернієнко
Сергій Олійник
Наталія Подуст
Лілія Кушніренко

Рекламний відділ
Максим Кривоніс
+38 098 593 17 35
Ростислав Петров
+38 067 236 01 67

Відділ передплати
+38 067 470 55 94
+38 067 470 23 01

Дизайн і верстка
Інна Деміденко

Свідоцтво про реєстрацію
Серія KB 16912 — 5682P
від 30.07.2010

Передплатний індекс
89054

Тираж
2000 примірників

Адреса редакції
вул. Пролетарська, 6, офіс 2,
м. Умань, Черкаська область,
20300

Е-пошта: profpigprod@gmail.com
Телефон: +38 067 236 01 67

ШАНОВНІ ПРАЦІВНИКИ ГАЛУЗІ СВИНАРСТВА!

Широ вітаю вас з нагоди важливого для нашої країни свята — Дня працівника сільського господарства!

Не можу не подякувати вам за дбайливі та працюючі руки, за ту роботу, яку ви виконуєте в цей нелегкий для нашої країни час. Адже завдяки вашій наполегливій праці аграрний сектор нині є єдиною галуззю економіки, яка демонструє позитивну динаміку.

У цьому світі є лише дві найпочесніші місії: перша — захистити країну, друга — нагодувати її. Саме цим двом задачам підпорядковані абсолютно всі галузі. Попереду в нас дуже довгий шлях — відбудова нашої економіки, щоб виконати незмінні стратегічні завдання: годувати країну та годувати світ.

Тому висловлюю шану й подяку всім, хто з року в рік забезпечує стабільне зростання виробництва свинини в Україні. Ваша робота — запорука продовольчої безпеки країни і зміцнення її внутрішнього ринку. Переконали, що, підвищуючи рівень виробництва, випускаючи конкурентоспроможну продукцію, ви робитимете ще більший внесок у розвиток економіки України та швидку інтеграцію галузі у світовий ринок.

Бажаю вам, шановні працівники, і вашим родинам міцного здоров'я, щастя та добробуту, на снаги та нових виробничих успіхів на благо нашої країни!

З повагою,
Міністр аграрної політики
та продовольства України
Ігор Швайка

ЕКСПЕРТНА РАДА ЖУРНАЛУ

Лоза Артур Анатолійович,
кандидат сільськогосподарських наук, президент Асоціації свинарів України

Березовський Роман Зиновійович,
заступник директора по тваринництву ПАП «Агропродсервіс», здобувач Інституту біології тварин

Сівов Юрій Олександрович,
консультант у галузі молочного скотарства та свинарства

Кудлай Надія Дмитрівна,
директор ТОВ «Еліта»

Талама Андрій Васильович,
перший заступник генерального директора ТОВ «Галичина-Захід»

Евєрт Віктор Вікторович,
кандидат ветеринарних наук, бізнес-менеджер ТОВ «Зоетіс Україна», координатор Консультаційного центру Асоціації свинарів України

Лавренюк Ганна Павлівна,
віце-президент Асоціації свинарів України зі зв'язків із громадськістю

Квурт Костянтин Семенович,
медіаексперт, Президент міжнародної журналістської громадської організації «Інтерньюз-Україна»

Редакція не завжди поділяє точку зору авторів матеріалів. Відповідальність за зміст та достовірність інформації, якість рекламної продукції чи послуг, дотримання авторських прав, а також відповідних сертифікатів, дозволів на публікацію та ліцензій несе рекламодавець. Рекламодавець передає до редакції рекламні матеріали та право на виготовлення, тиражування й поширення реклами. Редакція не несе відповідальності за зміст матеріалів, отриманих від інформаційних агентств, інших ЗМІ чи інших джерел інформації. Позаштатні автори гарантують достовірність наданої інформації, наявність у них немайнових і виключно майнових авторських прав, а також самостійно несут відповідальність за порушення прав третіх осіб. Редакція самостійно приймає рішення про публікацію тих чи інших матеріалів, а також їх редагування до норм сучасних журналістських стандартів та якості мови і стилістики. Ціни, наведені в надрукованих матеріалах, дійсні на час подання текстів до редакції. Передрук наших матеріалів можливий лише з офіційного письмового дозволу редакції та з посиланням на цей журнал. Рукописи, фотографії та інші матеріали, надані для публікації, редакція не повертає.

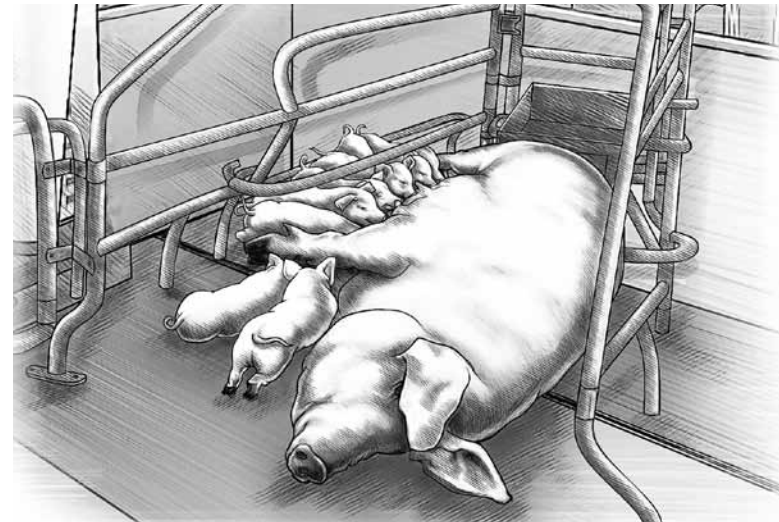
18 Перший регіональний ветеринарний семінар АСУ: мінімум теорії та максимум практики

26 Переробка свинини: результати з початку року

46 Вітай Шакель: «Щоб розвивати бізнес, потрібно зібрати команду ентузіастів і правильно їх мотивувати»

64 Типові помилки: репродуктор

6	ПОДІЇ ГАЛУЗІ	
	Світ	6
	Розвідка: Хто ж виграє від російського ембарго?	8
	Україна	10
	День свиноферми на «Ниві Переяславщини»: подія, варта уваги кожного	12
	Зустріч B2B від «КВС-Україна»	14
16	НОВИНИ АСОЦІАЦІЇ СВИНАРІВ УКРАЇНИ	
	Європейська система класифікації туш свиней в Україні	16
	Реформа племінної справи	16
	Перший регіональний ветеринарний семінар	18
	Гній тепер не відходи!	18
	АСУ три роки!	19
	Чи буде кінець ветеринарним перипетіям?	20

22	АНАЛІТИЧНИЙ ОГЛЯД	
	Свинарство України: піврічні підсумки	22
	Переробка свинини: результати з початку року	26
	Світовий ринок свинини	29
	Виробництво і ринок концентрованих кормів	32
	Перспективи ринку кормів	36
38	ГАРЯЧА ТЕМА	
	Ярошко М. Яку свинину їдять у ЄС?	38
	А ваше господарство відповідає стандартам ЄС?	40
46	ФОКУС	
	«Нива Переяславщини»: на крок попереду	44
54	УПРАВЛІННЯ · ЕКОНОМІКА	
	Пилипець-Романюк В. Багатопліддя чи крупнопліддя: коли економіка краща?	54

	Еверт В. Типові помилки: репродуктор	58
	Ромбутьс Г. Обираючи генетику: фактори впливу	62
64	КОРМИ · ГОДІВЛЯ	
	Хесекер А. Секрети ефективної відгодівлі свиней	64
	Оліхвер К. Що таке премікс і з чим його їдять?	71
	Принципи оптимізації конверсії корму	74
80	СТАТУС ЗДОРОВ'Я	
	Бех О. Діагностика гемофіліозного полісерозиту свиней	80
	Кукушкін С. Методи оцінки ефективності вакцинавання свиней проти деяких респіраторних захворювань	88

	Рашка П. Захистіть новонароджених поросят від ротавірусного ентериту	92
94	ОРГАНІКА	
	Ляшенко О., Павленко С. Компостування гною свиней	94
98	СВІТ НЕСПОДІВАНОГО	
100	ЖИТЕЙСЬКА МУДРІСТЬ	

ЕС ТА КАНАДА ПІДПИСАЛИ ТОРГІВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНУ УГОДУ

Згідно з нею, Канада зможе експортувати 80 тис. тонн свинячої вирізки до Європи. До підписання цього документа канадська свинина та продукти з неї практично не потрапляли на європейські ринки.

РОСІЇГСПНАГЛЯД ДОЗВОЛИВ ТАЙСЬКУ СВИНИНУ

Після ретельного аудиту фахівці Росієгспнагляду сертифікували продукцію двох тайських боєнь для експорту до РФ. Очікують, що обсяги поставок сягнуть 4 тис. тонн свинини на місяць — це близько 80 тис. голів свиней. Тайська сторона переконана, що це чудова можливість експортувати свіжу свинину. Така продукція потрапить до Росії вперше.

БРАЗИЛЬСЬКИЙ ЕКСПОРТ СВИНИНИ ЗМЕНШУЄТЬСЯ, А ЦІНА ЗРОСТАЄ

У січні-серпні 2014-го експорт бразильської свинини склав близько 319 тисяч тонн, що на 7,1% менше, ніж в 2013-му році. Проте його вартість сягнула 980,6 млн дол. США, що на 10,3% більше, ніж торік. Це означає, що середня ціна за тонну досягла 3074 дол. (на 18,7% більше, порівняно з 2013-им).

БІЛОРУСЬ СКОРОТИЛА ЕКСПОРТ СВИНИНИ

Причиною різкого зменшення обсягів експорту свинини стало скорочення поголів'я. Відтак, в січні-серпні 2014-го Білорусь поставила на експорт майже 8 тис. тонн свинини (за аналогічний період 2013-го року на зовнішніх ринках було реалізовано 38,5 тис. тонн). Практично весь обсяг свинини поставлений в Росію.

За січень-серпень в Білорусі було вироблено 113,1 тис. тонн свинини, що на 21,6% менше, порівняно з аналогічним періодом 2013-го року.

ЛАТВІЯ ОТРИМАЄ КОМПЕНСАЦІЮ 75% ВИТРАТ НА БОРІТЬБУ З АЧС

Європейська комісія компенсує 75% витрат на боротьбу і недопущення поширення африканської чуми свиней, виявленої в Латвії. За племінну тварину передбачено відшкодування у розмірі 170 євро, за відгодовану — 120 євро, а за підсисне порося — 35 євро. На ці потреби міністерство землеробства виділить 150 тис. євро.

У Латвії АЧС виявили у 119 диких кабанах та 72 домашніх свинях. Усього знищено 564 тварини.

ЕСТОНСЬКА СВИНИНА ПОКИ НЕ ПОТРАПИТЬ У КИТАЙ

Китай тимчасово заборонив естонську продукцію свинарства у зв'язку з реєстрацією на території цієї країни африканської чуми свиней. Під заборону потрапили живі тварини та будь-яка продукція, що містить цей вид м'яса. Якщо заборонений товар був поставлений у Китай після другого вересня, його повинні повернути чи знищити.

РОСІЯ ЗАБОРОНИЛА ІМПОРТУВАТИ М'ЯСО З МОЛДОВИ

З 27 жовтня цього року Росієгспнагляд призупинив поставки м'яса з Молдови. Причина таких дій — небезпечна м'ясна сировина, яку, на думку спеціалістів РФ, закуповують на стихійних ринках. Під час інспекції свинарських господарств виявили випадки недостовірної ветеринарної сертифікації м'ясної продукції та невідповідність виробничих можливостей обсягам відправленого до РФ м'яса.

БЕЛЬГІЯ ШУКАЄ АЛЬТЕРНАТИВНІ РИНКИ ЗБУТУ ВІТЧИЗНЯНОЇ СВИНИНИ

Бельгійські свинарі зазнали відчутних збитків від російського ембарго. Наразі М'ясний комітет Бельгії розробив трирічний план, який допоможе бельгійським виробникам і постачальникам м'яса знайти нові ринки збуту. Основною стратегією бельгійських експортерів стане активне використання коштів, виділених ЄС на просування м'ясної продукції, а також фокусування на азійських ринках.

ЕКСПОРТ ФРАНЦУЗЬКОЇ СВИНИНИ НЕ ПОСТРАЖДАВ ЧЕРЕЗ РОСІЙСЬКЕ ЕМБАРГО

Скорочення поставок до країн, що не входять до Євросоюзу (насамперед, Російську Федерацію) — на 105 тис. тонн (-6,5%) компенсувало збільшення відвантажень на європейські ринки (256 тис. тонн або +3%). Залишився стабільним експорт у Китай (-0,4%), примножилися поставки в інші азійські країни: Корея (+160%), Японія (+76%), Філіппіни (+16%).

Вартість імпортованої свинини перевищила експортні відвантаження більше, ніж на 200 млн євро.

ФРАНЦУЗИ СТВОРИЛИ ТЕСТ ДЛЯ ВИЯВЛЕННЯ СВИНИНИ В ПРОДОВОЛЬЧІЙ ПРОДУКЦІЇ

У Франції запустили в продаж портативний пристрій для перевірки вмісту свинини в продуктах, які споживають мусульмани, що дотримуються релігійних канонів харчування. Тест на свинину за розміром та принципом дії нагадує тест на вагітність. З його допомогою свинину можна виявити не тільки в продуктах харчування, але і в косметичці та ліках.

РОСІЯ ПРОСИТЬ — БІЛОРУСЬ ЗАБОРОНЯЄ

Мінсільгосппрод Білорусі тимчасово заборонив м'ясо з Чорногорії на прохання Росієгспнагляду. Причина — підозри Росії щодо реекспорту сільгосппродукції з ЄС через цю країну.

РОСІЇГСПНАГЛЯД ОБМЕЖИВ ІМПОРТ М'ЯСНОЇ ПРОДУКЦІЇ З БІЛОРУСІ

Спеціалісти Росієгспнагляду виявили геном африканської чуми свиней у готовій продукції Бобруйського м'ясокомбінату. Це вже четвертий випадок позитивних результатів аналізів. Раніше відомство виявило сліди захворювання в продукції Оршанського, Мінського та Могилевського комбінатів. Відтак, російська сторона вирішила обмежити ввезення білоруської м'ясної продукції.

РОСІЇГСПНАГЛЯД ЗАЛУЧИВ ІНТЕРПОЛ ДО БОРІТЬБИ З КОНТРАБАНДОЮ ПРОДУКТІВ З ЄС

Росієгспнагляд запросив інформацію в Інтерполу та Єврокомісії у зв'язку з контрабандними поставками забороненої продукції з Євросоюзу до Росії. Відомство вказало на випадок поставки нібито бразильської свинини з території Литви за підробленими документами.

При цьому ввезення м'яса з Бразилії в усі країни ЄС заборонено. У зв'язку з виявленням випадків ввезення європейських продуктів в обхід санкцій Росієгспнагляд пропонує, щоб про кожну партію піднаглядної продукції, яку провозять територією Росії в треті країни, компанія-імпортер попередньо повідомляла відомства.

БІЛЬШЕ ВПЕВНЕНOSTІ В ЯКОСТІ АМЕРИКАНСЬКОЇ СВИНАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ

У США в галузі свинарства затверджують новий стандарт аудиту свиногосподарств і м'ясопереробних підприємств, спрямований на забезпечення належних умов утримання тварин і безпеки продукції. Наразі він проходить сертифікацію.

Frait

Современное оборудование
оснащения свиномкомплексов
от производителя

- Станки для опороса и осеменения
- Системы ограждения и пола
- Кормушки и кормовые автоматы
- Системы автоматической раздачи корма

- Системы поения
- Системы вентиляции и микроклимата
- Системы навозоудаления
- Ветеринарный инструмент по уходу за животными в асортименте

г. Днепрпетровск
тел.: +38 067 568 10 85, +38 050 363 25 35
e-mail: office@frait.com.ua www.frait.com.ua

**ДЕРЖСІЛЬГОСПІНСПЕКЦІЮ
ЛІКВІДОВАНО**

Постановою «Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади» Кабінет міністрів України ліквідував Державну інспекцію сільського господарства. Функції цього органу переклали на інші профільні установи:

- реєстрацію та облік машин буде здійснювати Міністерство внутрішніх справ;
- здійснювати державний нагляд (контроль) у сфері експлуатації та технічного стану машин буде Державна служба з безпеки транспорту;
- сертифікацією насіння та посадкового матеріалу буде опікуватися Державна служба з питань безпеки харчових продуктів і захисту споживачів;
- державний нагляд (контроль) у сфері дотримання земельного законодавства, використання і охорони земель усіх категорій та форм власності, плодючості ґрунтів — на Державну екологічну інспекцію;
- функції з реалізації державної політики у сфері племінної справи в тваринництві та функції із забезпечення формування державної політики з використання і охорони земель сільськогосподарського призначення перебере на себе Мінагрополітики.

**УСІХ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ
ТВАРИН — У РЕЄСТР!**

У вересні Президент України Петро Порошенко підписав Закон «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо ідентифікації та реєстрації тварин». Згідно з цим документом, усі сільськогосподарські тварини підпадають під обов'язкову ідентифікацію та реєстрацію у Єдиному державному реєстрі. Завдяки підписаному закону, держава зможе гарантувати споживачам якість м'ясо-молочної продукції. Крім того, таким чином вітчизняне законодавство відповідає тиме європейському.

**УКРАЇНСЬКІЙ ЕКОНОМІЦІ
ПРОГНОЗУЮТЬ РІСТ
У 2016–2017 РР.**

За перші 8 місяців 2014-го українська аграрна галузь продемонструвала позитивну динаміку розвитку (+6,3%). З огляду на ці дані, фахівці Міжнародної фінансової корпорації (IFC) прогнозують покращення економічної ситуації в Україні в 2016–2017 рр. Двигуном позитивної динаміки називають експорт с/г продукції.

Відтак, у минулому сезоні Україна експортувала до країн ЄС 7,5 млн тонн кукурудзи, близько 1 млн тонн пшениці і трохи менше 50 тис. тонн ячменю. Цьогоріч обсяги продажів агропродукції до Європи можуть сягнути 6,9 млрд дол.

**УКРАЇНСЬКИЙ
ЕКСПОРТ М'ЯСА
ЗРІС НА 22,4%**

За дев'ять місяців 2014-го імпорту м'яса та м'ясопродуктів (у перерахунку на м'ясо) в Україну зменшився до 140 тис. тонн (-44,9 %). Скоротилися обсяги поставок усіх видів м'яса, зокрема, яловичини — на 28,6%, свинини — на 50%, м'яса птиці — на 31%.

Водночас, експорт українського м'яса та м'ясопродуктів збільшився на 22,4% і наразі становить 153 тис. тонн.

**У 2015-МУ СИСТЕМА
ОПОДАТКУВАННЯ ДЛЯ АГРАРІЇВ
НЕ ЗМІНІТЬСЯ**

Прем'єр міністр України Арсеній Яценюк повідомив, що Кабінет міністрів не буде змінювати систему оподаткування аграріїв на 2015-ий рік і переводити великі агрохолдинги на загальну систему оподаткування.

Раніше уряд у рамках бюджетної реформи пропонував перевести найбільші агрохолдинги країни з земельного банку понад 3 тис. га і оборотом більше 20 млн грн на рік (близько 10% всіх агропідприємств) на загальну систему оподаткування.

**УКРАЇНСЬКІЙ СВИНИНІ ЗНОВУ
МОЖНА ДО РФ**

У жовтні Россільгоспнагляд відновив сертифікацію свинарської продукції чотирьох українських підприємств, а саме: «Салком Плюс» і «Тавр-Плюс» (Донецька обл.), «ВМП» (Волинська обл.) та «Свіженька» (Чернівецька обл.).

Для імпорту дозволені виключно туші та напівтуші, на яких є ветеринарне клеймо та які супроводжуються спеціальним додатком. Він підтверджує, що сировину вироблено на свиногосподарствах, розташованих в областях України, де не зареєстровано випадки африканської чуми свиней.

**ІМПОРТ СВИНИНИ
В УКРАЇНУ СКОРОТИВСЯ
ВЧЕТВЕРО**

Імпорт свинини в Україну за дев'ять місяців поточного року скоротився в 4,2 рази — до 26,185 тис. тонн. У країну цього виду м'яса завезли на суму 68,01 млн доларів, що в чотири рази менше, ніж у січні-вересні 2013-го.

VII МІЖНАРОДНИЙ КОНГРЕС ПРИБУТКОВЕ СВИНАРСТВО

2 ЧЕРВНЯ 2015 РОКУ

АККО Інтернешнл, м. Київ, проспект Перемоги, 40-Б

ОРГАНІЗАТОРИ

Всеукраїнська
аграрна рада

ОФІЦІЙНЕ РОЗШИРЕННЯ
АРСЕНАЛУ МЕТОДІВ

КАСТРУВАННЯ КНУРЦІВ

Згідно з поправками до ДСТУ 4718:2007 «Свині для забою. Технічні умови», внесеними Наказом Мінекономрозвитку від № 886 від 28.07.14, методичний арсенал доступних методів кастрування кнурців розширено за рахунок імунокастрації. Відтепер можна уникнути складнощів, спричинених механічним (оперативним) способом, який традиційно застосовують для ремонтних кнурців, кнурів, що перевіряються, і плідників з основного стада (в разі вибракування). Зміни передбачають реалізацію кабанчиків і кабанів (кастрованих хірургічно чи методом імунокастрації) на м'ясокомбінати та забійні цехи в межах першої «Екстра» та четвертої категорій. Основні переваги методу імунокастрації: він гуманніший та сучасніший, а також економічно вигідний.

ЗАВОЗИТИ ПОРОСЯТ
З НІМЕЧЧИНИ
СТАНЕ ПРОСТІШЕ

Добра новина для свинарів, які завозять товарних поросят із Німеччини: нині тривають перемовини між українською та німецькою державними ветеринарними службами стосовно внесення змін у двосторонній ветеринарний сертифікат. Коли його приймуть, поросят не треба буде перевіряти лабораторно, лише маточне поголів'я господарства-експортера, і то раз на рік, щоб підтвердити статус здоров'я. Наразі сторони визначають обов'язковий перелік аналізів.

ЄС ЗАТВЕРДИВ КВОТИ
НА УКРАЇНСЬКУ
СІЛЬГОСППРОДУКЦІЮ

Єврокомісія продовжила термін дії тарифних квот для української сільськогосподарської продукції до 31 грудня 2015-го року. Відповідні зміни внесені в низку регламентів ЄС. Квоти на поставки для всіх груп товарів на 2015-ий рік не змінилися і склали: для яловичини — 12 тис. т; молока, йогуртів, кисломолочних продуктів — 8 тис. т; сухого молока — 1,5 тис. т, вершкового масла — 1,5 тис. т, яєчних продуктів — 1,5 тис. т, яєць — 3 тис. т, м'яса птиці — 36 тис. т, свинини — 40 тис. т.

Обсяги тарифних квот, передбачені автономними торговими преференціями ЄС, на пшеницю складають 950 тис. тонн, ячмін — 250 тис. тонн, кукурудзу — 400 тис. тонн.

АЧС — ПЕРЕПОНА
НА ШЛЯХУ УКРАЇНСЬКОЇ
СВИНИНИ ДО ЄС

2014-го в Україні зареєстрували п'ять випадків африканської чуми свиней. Недуга зачепила як дику фауну, так і домашніх свиней у присадибних господарствах Чернігівщини.

Виявлення африканської чуми в країні — пряма перепона експорту української свинини до ЄС.

Мінагрополітики звернулося з проханням до Прем'єр міністра України закласти в бюджет кошти на проведення протиепізоотичних заходів у 2015-му році.

КОМПАНІЯ KSG AGRO ЗМУШЕНА
ПІТИ З КРИМУ

Про це повідомив голова ради директорів компанії Сергій Касьянов. За його словами, в Криму компанія обробляла близько 28 тис. га, однак змушена була припинити роботу. Одна з причин: на півострові немає води, тому надаремно пропрацювали над проектом зрошення з китайськими партнерами. На деяких площах компанії не давали зібрати врожай, та й продавати його у Криму немає кому.

НА СКІЛЬКИ РЕНТАБЕЛЬНЕ
УКРАЇНСЬКЕ
СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКЕ
ВИРОБНИЦТВО?

За розрахунками науковців Інституту аграрної економіки, рівень рентабельності сільськогосподарського виробництва 2014-го року сягне 20,6%. За його словами, цей результат майже вдвічі перевищить показник 2013-го року — 11,2 %.

При цьому рівень рентабельності у рослинництві подвоїться проти минулорічного результату (11,1%) і сягне 22,1%. Рентабельність виробництва тваринницької продукції виросте, порівняно з 2013-им, на 4,5% — до 15,8%.

ІМПРОВАК
ЗНАЧНЕ ПІДВИЩЕННЯ
ПРИБУТКУ!

Перший в світі
імунологічний метод
кастрації свиней!

zoetis™

ТОВ «Зоетіс Україна»
03680, м. Київ, вул. Амосова, 12.
Тел.: +380 (44) 354 35 85.

ЕНЗООТИЧНА СИТУАЦІЯ З АЧС

Ситуація з африканською чумою свиней (АЧС) у світі надзвичайно складна. У «чорному списку» хвороби низка країн: Росія, Білорусія, Польща, країни Балтії (рисунк 1). Зокрема у Литві від початку 2014-го зареєстрували 115 спалахів, через АЧС «згорів» 20-тисячний свинокомплекс. Далі хвороба поширилася на Латвію та Естонію. У Польщі теж зареєстровано більше 20-ти випадків африканської чуми (18 у дикій фауні та 2 у приватному секторі).

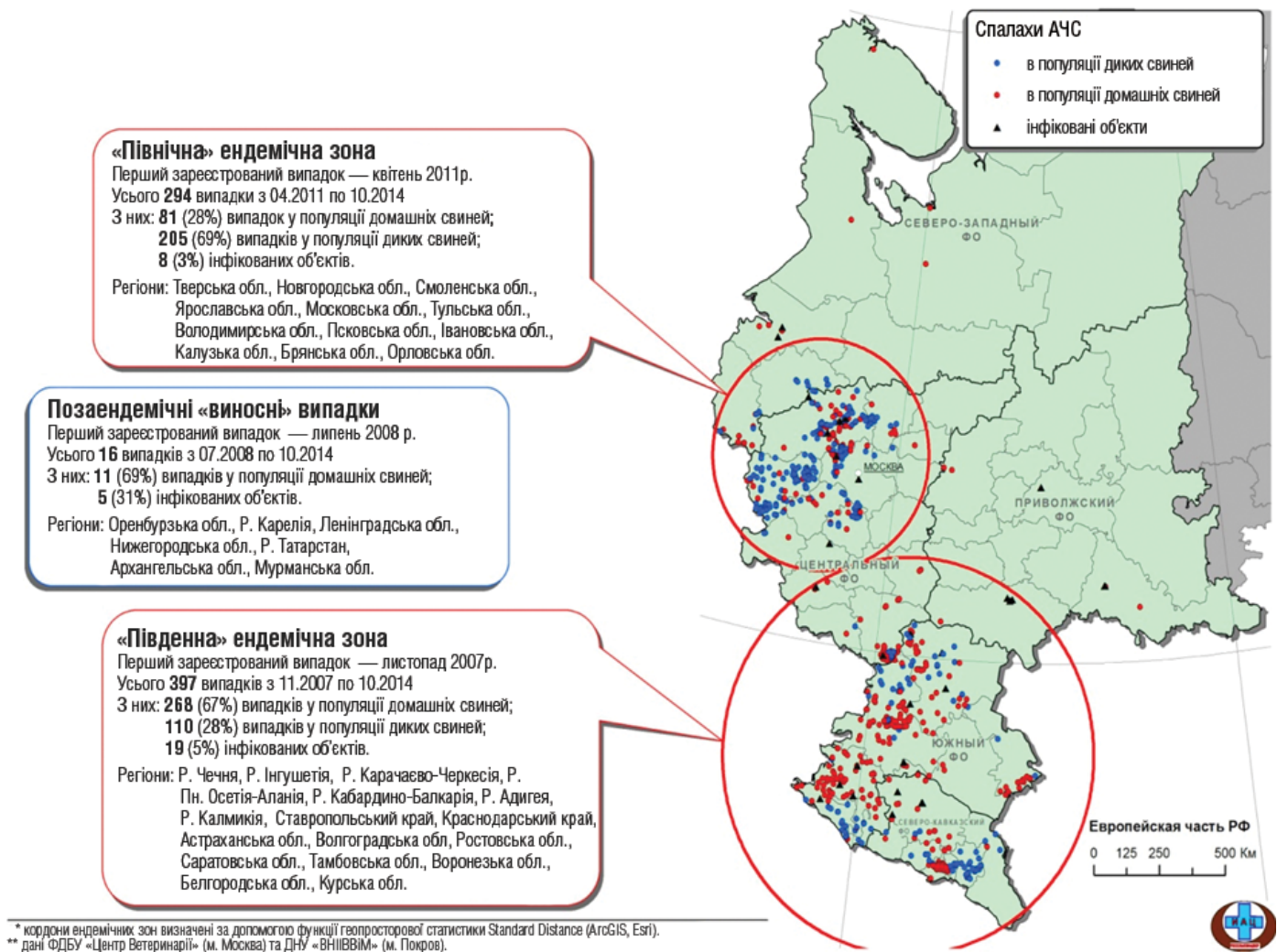
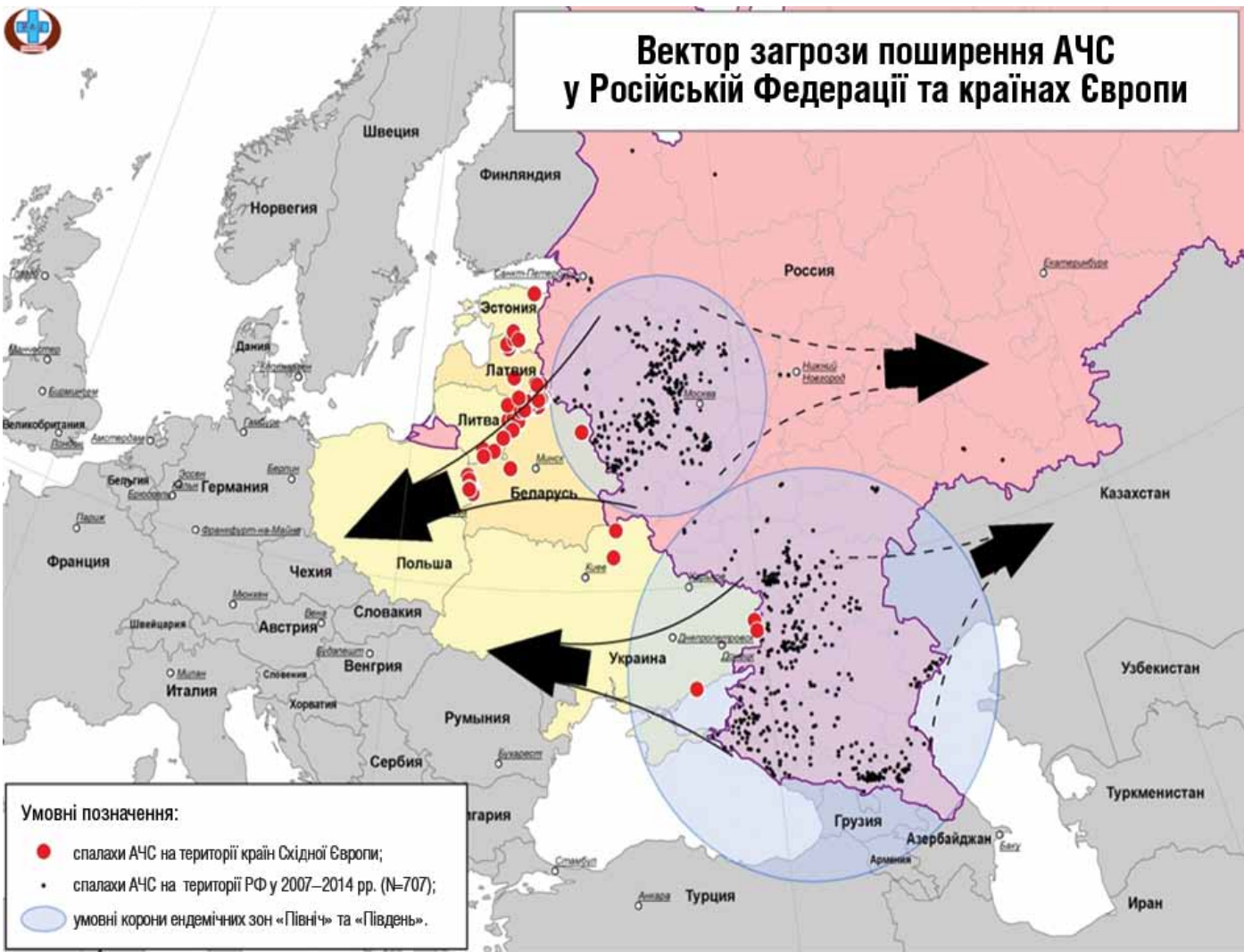
АЧС «завітала» і в Україну. Цьогоріч у Чернігівській області зареєстрували п'ять спалахів захворювання: як серед дикої фауни, так і у приватних господарствах селян. Раніше випадки АЧС реєстрували в Луганській та Запорізькій областях. На думку

експертів, ці регіони потрапили під удар через безпосередню близькість до кордонів Білорусі та Росії, де ситуація з АЧС особливо критична.

Наразі в Росії виокремлюються дві потужні ендемічні зони (рисунк 2) — такі наслідки «ліквідації» захворювання. Це означає, що із заражених територій вірус африканської чуми не зникне впродовж наступних 10–15 років.

У Білорусі ситуація не набагато краща. У продукції білоруських м'ясопереробних підприємств фахівці виявили вірус АЧС (у чотирьох із п'яти відібраних проб). Якщо у готовій продукції (сосисках та ковбасах) міститься 90% збудника хвороби, то зрозуміло, що заходи з її недопущення на свинокомплекси в країні недостатні.

Вектор загрози поширення АЧС у Російській Федерації та країнах Європи (Троцький М., 2014)
Рисунок 1.

* кордони ендемічних зон визначені за допомогою функції геопросторової статистики Standard Distance (ArcGIS, Esri).
** дані ФДБУ «Центр Ветеринарії» (м. Москва) та ДНУ «ВНІВІМ» (м. Покров).

Рисунок 2.
Епізоотична ситуація з АЧС в ендемічних зонах* на території Російської Федерації (N=707)**

Запобігти хворобі можна, якщо суворо дотримуватися закритого режиму роботи свиногосподарств, а саме:

- Установити суцільну огорожу. Не важливо, чи це залізобетонний паркан чи сітчастий, основне його призначення — унеможливити доступ на територію господарства диким та бродячим тваринам.
- Обов'язкова наявність дезбар'єрів та санпропускників.
- Дотримання працівниками правил гігієни. Основний шлях збудника АЧС на господарство — з людьми. Тому дуже важливо, щоб перед роботою робітники приймали душ та переодягалися в робочий одяг. До того ж персонал ферми не повинен тримати свиней у підсобних господарствах, не контактувати з «сусідськими» свинями.
- Унеможливити доступ сторонніх людей на територію господарства.
- Особливу увагу варто приділити кормам, зокрема сировині, з якої їх виготовляють. Важливо, щоб вона проходила термічну обробку перед згодовуванням тваринам. Нині переважна більшість диких кабанів ховається в кукурудзі, в пошуках їжі. Після збору врожаю

ОСНОВНИЙ ШЛЯХ ЗБУДНИКА АЧС НА ГОСПОДАРСТВО — З ЛЮДЬМИ. ТОМУ ДУЖЕ ВАЖЛИВО, ЩОБ ПЕРЕД РОБОТОЮ РОБІТНИКИ ПРИЙМАЛИ ДУШ ТА ПЕРЕОДЯГАЛИСЯ В РОБОЧИЙ ОДЯГ. ДО ТОГО Ж ПЕРСОНАЛ ФЕРМИ НЕ ПОВИНЕН ТРИМАТИ СВИНЕЙ У ПІДСОБНИХ ГОСПОДАРСТВАХ, НЕ КОНТАКТУВАТИ З «СУСІДСЬКИМИ» СВИНЯМИ.

значна кількість цього зерна піде на корми для свиней. Гарантувати, що кукурудза не заражена, ніхто не може. Тому, щоб перестраховатися, краще її обробляти термічно.

- Створення 3-кілометрових зон, вільних від свиней (така мінімальна карантинна зона при спалахові АЧС). Наразі цей пункт досить проблематичний: типова ситуація, коли по сусідству з великим свинокомплексом розташовують приватні присадибні господарства. ПС

МІЖНАРОДНИЙ АГРОІНВЕСТИЦІЙНИЙ ФОРУМ

Форум відбувся 7 жовтня в Києві й зібрав під одним дахом представників влади та провідних міжнародних і вітчизняних фінансових установ, консалтингових та юридичних компаній, виробників і переробників сільськогосподарської продукції. Учасники діалогу обговорили нові стратегії розвитку аграрного бізнесу в Україні, шляхи й механізми залучення інвестицій. Його організувала Всеукраїнська аграрна рада за підтримки проекту Агенції з міжнародного розвитку США (USAID) «АгроІнвест» і Української агроінвестиційної ради.

Під час церемонії відкриття та панельних дискусій Міністр аграрної політики та продовольства Ігор Швайка, його заступники Андрій Дикун і Владислав Рутіцька, заступник Голови Верховної Ради Руслан Кошулинський та перший заступник голови парламентського Комітету з питань аграрної політики та земельних відносин Сергій Лабазюк ділилися баченням політичної та економічної ситуації в країні, перспективами реформ та європейської інтеграції.

Ігор Швайка наголосив на пріоритеті формування потужної інфраструктури виробництва, зберігання та переробки сільськогосподарської продукції. Без цього Україна приречена й надалі залишатися експортером дешевої сировини. Він підкреслив, що одним з перспективних напрямів, який цікавить інвесторів, є тваринництво. «Україна має потенціал бути одним з найбільших експортерів продукції тваринництва в світі», — зазначив міністр.

Про необхідність відмовитися від надмірного контролю бізнесу державою говорив Руслан Кошулинський. «Перед нами стоїть глобальне завдання: залучити добросовісних інвесторів. І для цього держава повинна відмовитися від надмірного контролю за виробниками. Не бізнес, а його продукція має бути головним критерієм роботи», — зазначив віцепікер парламенту. Також він підкреслив, що процес уже почався: «Україна розпочала рух до європейських принципів. Ми змінюємо підходи у відносинах «держава – виробник», «держава – селянин», «держава – продукція». Цей поступ триватиме. Ми звільнимо економіку від радянського нальоту».

Про кроки влади, спрямовані на реформування АПК, розповів Андрій Дикун. Окремо посадовець зупинився на фінансових інструментах, без яких залучити міжнародні грошові ресурси, зокрема для дрібних та середніх виробників, неможливо. За його словами, у нинішній ситуації в країні конкретно говорити про терміни та обсяги інвестицій складно. «Проблема — це страх інвесторів працювати в країні, де йде війна. Однак вони спостерігають за Україною, чекають стабілізації», — додав посадовець.

Не обійшли учасники форуму й тих проблем, з якими зіштовхнулися аграрії Сходу. Експерти називають різні цифри прямих і непрямих втрат, однак у всіх підрахунках ідеться про мільярди гривень. Щоб стабілізувати ситуацію й не залишити аграріїв без ресурсів для виробництва, потрібна допомога держави.

Під час панельних дискусій провідні українські й міжнародні експерти проаналізували економічний стан та інвестиційну привабливість України, обговорили нові можливості для українських агровиробників та механізми залучення іноземних інвестицій.

«ПЕРЕД НАМИ СТОІТЬ ГЛОБАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ:

ЗАЛУЧИТИ ДОБРОСОВІСНИХ ІНВЕСТИТОРІВ.

І ДЛЯ ЦЬОГО ДЕРЖАВА ПОВИННА ВІДМОВИТИСЯ ВІД

НАДМІРНОГО КОНТРОЛЮ ЗА ВИРОБНИКАМИ.

НЕ БІЗНЕС, А ЙОГО ПРОДУКЦІЯ МАЄ БУТИ ГОЛОВНИМ

КРИТЕРІЄМ РОБОТИ» (РУСЛАН КОШУЛИНСЬКИЙ,

ВІЦЕ-СПІКЕР ПАРЛАМЕНТУ).

Агроінвестиційний форум 7 жовтня 2014-го року був установчим. Організатори планують проводити подібні заходи двічі на рік. Вони мають стати майданчиками для консолідації попиту і пропозиції на українському аграрному ринку, а головне завдання полягатиме в розробці стратегії розвитку галузі, створенні робочих місць й освоєнні нових ринків збуту. **ПС**

ЮВІЛЕЙНА ANIMAL FARMING НАДИХНУЛА ЄВРОПЕЙСЬКИМ НАСТРОЄМ

29–30 жовтня за підтримки Міністерства аграрної політики та продовольства України відбулася V Міжнародна виставка Animal Farming Ukraine 2014. У виставці взяли участь 59 українських та іноземних компаній, що представили продукти, обладнання й технології для сучасного високопродуктивного тваринництва та птахівництва.

У рамках виставки працював Консультативний центр, де фахівці Асоціації свинарів України (АСУ) та Асоціації виробників молока України охоче ділилися знаннями та відповідали на запитання усіх, хто завітав на стенд. На ньому також був представлений журнал «Прибуткове свинарство».

У рамках ділової програми виставки для керівників, власників та провідних фахівців тваринницьких господарств відбулися семінари та майстер-класи. Так, 29 жовтня АСУ за підтримки Проекту USAID Агро-Інвест організувала семінар «Європейський вектор розвитку України: досягнення та перспективи», під

час якого обговорили вплив євроінтеграційного руху на розвиток українського аграрного сектора. Відкрила захід заступник Міністра аграрної політики та продовольства України з питань європейської інтеграції Владислава Рутіцька. Вона наголосила, що європейське майбутнє — це титанічна робота, до якої повинен долучитися кожний учасник ринку. Як це працює на практиці: про діяльність Робочих груп при Мінагрополітики, а також завдання, над якими працює та за які візьметься найближчим часом міністерство, розповів радник Міністра Михайло Соколов.

Особливу увагу учасники семінару приділили обговоренню пакета євроінтеграційних законів («Про безпечність та якість харчових продуктів», «Про ідентифікацію та реєстрацію тварин») і законопроектів («Про гігієну кормів», «Про побічні продукти тваринного походження, що не призначені для споживання людиною»), а також те, як вони вплинуть на роботу свинарів.

Президент асоціації Артур Лоза та аналітик АСУ Олександра Бондарська дали відповідь на питання: наскільки конкурентоспроможна українська продукція свинарства, чи готові вітчизняні виробники до виходу на європейський ринок і чи чекають нас там.

Щоб торгувати з Європою, треба слідувати її правилам: там, наприклад, виробнику платять не за живу вагу, а за якість туші. Про особливості цієї системи та результати її застосування в Україні розповіла Оксана Кравченко, голова Робочої групи з розробки та впровадження нового держаного стандарту оцінки та класифікації туш свиней.

Організатори виставки досягли своєї мети: подія вкотре консолидувала представників ринку тваринництва і птахівництва. Учасники та відвідувачі знайшли тут нових партнерів, зарядилися революційними ідеями для розвитку бізнесу та знайшли інструменти для їх реалізації. **ПС**

НОВІ ТЕХНОЛОГІЇ & ЕФЕКТИВНІ РІШЕННЯ!

11-13 ЛЮТОГО 2015

П'ЯТА МІЖНАРОДНА ВИСТАВКА
ЕФЕКТИВНОГО ТВАРИННИЦТВА ТА ПТАХІВНИЦТВА

Agro Animal Show

• ПЛЕМІННА СПРАВА • ОБЛАДНАННЯ ДЛЯ ТВАРИННИЦТВА • КОРМОВИРОБНИЦТВО
• ВЕТЕРИНАРІЯ • ТЕХНОЛОГІЇ УТРИМАННЯ • ПЕРЕРОБКА ТА ЗБЕРІГАННЯ ПРОДУКЦІЇ
• ПТАХІВНИЦТВО • УТИЛІЗАЦІЯ ВІДХОДІВ

www.animal-show.kiev.ua

Генеральний організатор:
Київський міжнародний
експозиційний центр

МІСЦЕ ПРОВЕДЕННЯ:
КИЇВ ЕКСПО ПЛАЗА
м. Київ, вул. Салютна, 2-Б, ст. метро "Нивки"

Дирекція виставки AGRO ANIMAL SHOW:
тел./факс: +38 044 461 9368, 490 6469
e-mail: agro@kmya.kiev.ua

ВЕТЕРИНАРНІ СЕМІНАРИ У КИЇВСЬКІЙ І ТЕРНОПІЛЬСЬКІЙ ОБЛАСТЯХ

Цього вересня ветеринарні семінари, що відбулися в Київській (на базі ТОВ «Еліта») та Тернопільській (на базі ПАП «Агропродсервіс») областях об'єднали найкращих українських фахівців, які говорили на актуальні теми: епідемічна діарея свиней, уже присутня в Україні, хвороба Ауескі, контроль якої стане обов'язковою умовою для роботи свиногосподарств за європейськими стандартами, ветеринарні проблеми, які погіршують продуктивність свиноматок, особливості карантинування свиней.

Організатори семінарів — Асоціація свинарів України разом з Консультаційним центром АСУ та компанією «Дикун», за підтримки Проекту USAID Агроінвест і компа-

нії MSD Animal Health — упевнені, що робота у «тісному» колі набагато ефективніша. Це підтвердили і самі учасники:

«Їхали на семінар з метою дізнатися про ЕДС і відтворення. Але лектори нас здивували: ми почули багато нового про карантинування свиней та інші серйозні ветеринарні проблеми. Повернувшись у господарство, побачили, що треба змінити. Все, що почули на семінарі, було змістовно і практично. Приємно було бачити в аудиторії багато молодих спеціалістів: це значить, що у нашої галузі перспективне майбутнє!» (Марія Кравчук, технолог ПСП «Здолбунівське», Рівненська область).

У Настасові зібралося близько 50 спеціалістів із ветеринарії

Обмін досвідом та жваві дискусії

Терезине: спільний знімок на згадку

ГОДІВЛЯ СВИНЕЙ — НОВИЙ ФОКУС СЕМІНАРІВ ВІД АСУ

Тема годівлі у свинарстві «вічна», адже витрати на корми — найбільша частка собівартості. Попередньо опитавши виробників, що їх цікавить, АСУ за підтримки Проекту Агроінвест та компаній «Дикун» і «Фенікс Агро» провела два «кормові» семінари, — 14 та 17 вересня у Львівській і Черкаській областях.

Почалися семінари з огляду ринку кормів від аналітика ПП «Фенікс Агро» Валерії Шаймухаметової. Вона розповіла про стан і тренди, також поділилася ціновими прогнозами.

Складати раціони учасників учив Олександр Горкун, спеціаліст ТОВ «Цехаве Корм ЛТД». Юрій Тітечко, незалежний консультант зі свинарства, здивував фактами про «непопулярні» культури у раціонах свиней: тритикале, жито, сорго. Ще одна його презентація поєднала знання про годівлю та менеджмент — «Ризики, пов'язані з годівлею свиней, на різних етапах вирощування».

Хоча рідка годівля ще не дуже популярна серед українських виробників свинини, це питання цікавить

багатьох. Висвітлив його Роман Муратов, фахівець «Skiold Україна», наголосивши, що успіх чи фіаско залежать не від того, сухим чи рідким кормом годувати свиней (хоча тут є чимало нюансів!), а, насамперед, наскільки правильно вдається цю систему налагодити.

Семінари пройшли у дружній атмосфері, кожен із учасників мав можливість поспілкуватися із лекторами і почути відповіді на свої запитання. Наступна серія кормових семінарів запланована на березень 2015-го.

Олександр Горкун: формула оптимального раціону

На згадку про участь у семінарі у Львові

Майстер-клас від Юрія Тітечка на Черкащині

РЕГІОНАЛЬНІ НАУКОВО-ПРАКТИЧНІ СЕМІНАРИ ДЛЯ СВИНАРІВ

Кращі спеціалісти із ветеринарії, годівлі та управління розкриватимуть запропоновані вами теми.

ОРГАНІЗАТОР – АСОЦІАЦІЯ СВИНАРІВ УКРАЇНИ СПІЛЬНО З КЦ АСУ ТА КОМПАНІЄЮ «ДИКУН»

за підтримки

Для господарств-членів асоціації свинарів України
УЧАСТЬ У СЕМІНАРАХ БЕЗКОШТОВНА

СЛІДКУЙТЕ ЗА НОВИНАМИ АСУ

Детальніше: на сайті [rigua](http://rigua.com.ua) та за телефоном (098) 841-43-61

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ АСУ: ЦІКАВО ТА ІНФОРМАТИВНО

Асоціація свинарів України (АСУ) традиційно збирає господарства-члени раз на три місяці, щоб обговорити результати роботи за квартал та скласти план дій на наступний. Чергові загальні збори АСУ відбулися 17 вересня в Києві, в офісі Проекту USAID Агроінвест.

Про перспективи українського ринку свинини розповів президент асоціації Артур Лоза. Із євроінтеграційними законами та їх впливом на роботу вітчизняних свинарів ознайомив Микола Чемезов, юрист асоціації. Крім того, обговорення торкнулось законодавчої роботи АСУ та, зокрема, співпраці з Держветфітослужбою.

Валерія Шаймухаметова, аналітик аграрних ринків, зааспікувала свинарів щодо чуток про можливий дефіцит продовольчої пшениці. За її словами, головна проблема на ринку зерна — значна кількість фузаріозної пшениці, яку в першу чергу і продають. Зернотрейдери «притримують» якісний товар і намагаються позбавитися від «хворого» зерна. Так вони страхують себе, оскільки в країні ситуація нестабільна і позиція гривні доволі хитка.

Думками про роботу Мінагрополітики під час зустрічі ділився заступник Міністра аграрної політики та продовольства Андрій Дикун. Основними акцентами його виступу стали перспективи української аграрної продукції на світовому ринку.

Україна нарешті ратифікувала угоду з ЄС. Проте, як зауважив заступник Міністра, ситуація неоднозначна: «Відповідність українського законодавства європейським нормам — важливий момент. Адже європейці чинять мудро: вони дають квоти на продукцію і обіцяють вільну торгівлю, проте, якщо немає відповідних законів — квоти використати не вдасться. Банальна річ: квоти є, а торгувати не можна», — пояснив Андрій Дикун.

Проте Європа — не єдиний ринок збуту для українських товарів, зауважив він. Наразі перспективним напрямом для України є Китай. Міністерство допомагає налагодити співпрацю з китайською стороною.

«Паралельно із європейським, Україна рухається і в „китайському напрямку“, оскільки ринок цієї країни мегаперспективний для нашого АПК. Наразі ми чекаємо візиту китайських колег для підписання міжурядової угоди про торгівлю», — прокоментував заступник.

Пан Дикун ще раз наголосив, що Міністерство аграрної політики прагне співпрацювати з виробниками, проте потужностей не вистачає. Тому більше повноважень планують надати профільним об'єднанням.

Для того, щоб Україна могла отримати кошти з Міжнародного валютного фонду, він вимагає врегулювати законодавство. Наразі зміни торкнулися спеціального режиму ПДВ для аграріїв. Скасують його чи ні — ділився радник Міністра аграрної політики та продовольства Михайло Соколов.

Про перспективи співпраці вітчизняних свиногосподарств із міжнародними фінансовими інститутами розповіла керівник діяльності фонду (IFC) в Україні Олена Волошина.

Андрій Дикун про роботу Мінагрополітики

Директор ТОВ «Екогенетикс» розповідає, чому вирішили долучитися до Асоціації

За словами пані Олени, IFC пропонує підприємствам низку фінансових інструментів, серед яких:

- короткостроковий та довгостроковий оборотний капітал компанії;
- кошти для капітальних інвестицій, строком на 3, 5 та 7 років;
- забезпечений та незабезпечений кредит;
- кредит прив'язаний до обороту компанії тощо.

Водночас пані Олена наголосила, що не кожному господарству «під силу» працювати з IFC. Адже організація напряму надає інвестиції не менше 15–20 млн доларів. Щоб отримати меншу суму, потрібно залучати до співпраці банки, процедура роботи з якими доволі складна. Крім того, сума допомоги може становити не менше 20% від загального капіталу підприємства. Тобто така співпраця краще підійде великим господарствам. До того ж, її налагодження вимагає міжнародного аудиту, який коштує недешево. Відтак, перш ніж залучати іноземні інвестиції, варто зважити всі «за» та «проти».

Під час Загальних зборів одностайно вирішили прийняти до АСУ нові господарства — ТОВ «Рантьє» (Дніпропетровська обл.), ТОВ «Екогенетикс» (Житомирська обл.), ТОВ «Маруна Нью» (Київська обл.), ТОВ «Ярос-Агро» (Хмельницька обл.), ТОВ «Сільські традиції» (Полтавська обл.), ПП «Агробізнес груп» (Одеська обл.). **ПС**

УКРАЇНСЬКЕ СВИНАРСТВО У РОЗРІЗІ ЗАКОНОДАВЧИХ ТА ЕКОНОМІЧНИХ ЧИННИКІВ РОЗВИТКУ

16 жовтня Асоціація свинарів України (АСУ), за підтримки Проекту USAID Агроінвест скликала вітчизняних виробників свинини у приміщенні Мінагрополітики, щоб поділитися своїм баченням розвитку галузі та закликала долучатися до спільного вирішення проблем.

Зокрема, Микола Чемезов під час зустрічі описав пакет європейських документів, які регулюватимуть роботу свиногосподарств, зазначивши, на якому етапі наразі знаходиться кожен із них.

Нині аграрна галузь України зазнає реформ. Поштовхом до цього стала ратифікація угоди з ЄС. Одним із актуальних аспектів виявилось питання землі. У цій сфері традиційно є проблеми: розподіл земель, проблеми з підтримкою якості ґрунтів, брак коштів на меліорацію та ін. Про можливість вирішення негараздів спілкувалися із радником Міністра аграрної політики та продовольства Михайлом Соколовим.

Одне із найважливіших рішень, на його думку, — впровадити мінімальний строк оренди землі на 10 років. Саме за такий

період господарство чи компанія, яка вкладала кошти у земельну ділянку, зможе їх повернути.

Відомо, що основні виробники і продавці сільгосппродукції в світі — кооперативи. Наприклад, за кордоном — у США, Канаді, Австралії, Новій Зеландії — є безліч таких об'єднань, традиційно до них входять малі та середні виробники. Радник Міністра розповів про можливість створення кооперативів в Україні.

«Сільськогосподарські обслуговуючі кооперативи — це найефективніша форма власності. Мінагрополітики вивчає, як вони працюють в інших країнах світу, яким чином можна забезпечити виконання зобов'язань. Наприклад, як змусити всіх, хто підписався під договором про співпрацю на початку сезону (коли ціна була низька), виконати домовленість наприкінці (коли вона піднялася). Звісно, гарантувати, що все запрацює як „по маслу“ неможливо, проте зрозуміло, що працювати буде вигідніше, ніж поодиночі», — зауважив Михайло Соколов.

Про наріжний камінь тваринництва — племінну справу — говорив директор Департаменту тваринництва при Мінагрополітики Андрій Геть. Високопродуктивні свині дають більші прибутки, відтак, племінна справа має бути цікавою насамперед виробникам. На жаль, в Україні вони відсторонені від такої роботи. Причини: законодавча відстороненість; розробка та укладення селекційних програм на плечах науковців; некоректне надання племінних статусів.

Так, у Європі давно зрозуміли, що залучення держави до племінної роботи сповільнює впровадження селекційних новацій. Відтак, за кордоном цими питаннями відають виробники та профільні асоціації. Така сама система повинна запрацювати й в Україні. Більшість функцій, як от створення реєстрів племінних тварин, суб'єктів племсправи та ін., мають перебрати на себе профільні організації. Державі тоді залишиться лише законодавча ініціатива та здійснення інспекцій. **ПС**

Про завдання профільних об'єднань у змінах та розвитку галузі.

Андрій Геть розповів про «болочий мозоль» вітчизняної племінної справи.

Нагадаємо, що у квітні 2013-го АСУ виграла грант від проекту міжнародної технічної допомоги «Агроінвест в Україні», який фінансує Агентство США з міжнародного розвитку (USAID) одним із завдань якого є «Створення постійно діючих робочих груп при МінАП із перегляду існуючих нормативно-правових актів, що контролюють галузь свинарства в Україні». Термін дії гранту: 20 місяців (від 23.07.2013 до 23.03.2015).

ІМПОРТ ПОГОЛІВ'Я СВИНЕЙ: 10 КРОКІВ

Нещодавно свинарі тішились, що відмінили дозвіл на завезення свиней із-за кордону. Але на практиці виявилося, що сама процедура легшою не стала. Раніше Держветфітослужба, щоб видати дозвіл, перевіряла весь пакет документів, і український фермер був упевнений, що на митниці не буде перешкод. Тепер свиней в Україну можуть не впустити, якщо не вистачатиме хоча б одного папірця, при цьому повний перелік документів контролюють уже на митниці.

Щоб таких проблем не було, Асоціація свинарів України, заручившись підтримкою поставників іноземної генетики, спеціалістів Держветфітослужби України та самих виробників, конкретизувала правила імпорту тварин.

10 БАЗОВИХ КРОКІВ:

1. Підписання контракту.
2. Підготовка карантинного приміщення в господарстві Покупця. Приміщення для карантину, передбачене для обслуговування одного свинарського комплексу (ферми), розміщене на одному майданчику з цим підприємством та огорожене парканом, має самостійний в'їзд (виїзд) з дезбар'єром на дорогу загального користування. Карантин триває не менше 30 діб.

3. Згідно з Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо скорочення кількості документів дозвільного характеру» (№ 1193-VII, від 09.04.2014) дозволи Держветфітослужби на ввезення об'єктів, підконтрольних їй, не видаються.

Проте свиней повинні супроводжувати такі документи:

- Акт огляду ферми, на яку завозитимуть свиней.
- Гарантійний лист Покупця про здійснення ветеринарно-санітарних заходів, у тому числі щодо утилізації та повернення в установленому порядку поголів'я у разі його невідповідності ветеринарно-санітарним вимогам.
- Копія зовнішнього контракту.
- Лист із вказаним переліком порід тварин, а також інформацією про те, які пункти пропуску через державний кордон України вони перетинатимуть.
- Акт відбору тварин (надається українським державним ветлікарем, який видав підприємство-постачальника).
- Ветеринарний сертифікат, виданий компетентною установою країни-походження тварин, погоджений між державними службами ветеринарної медицини України та країни-походження. Якщо цей документ відсутній, ввезення таких

вантажів можливе лише за умови повного виконання Ветеринарних вимог щодо імпорту в Україну об'єктів державного ветеринарно-санітарного контролю та нагляду, затверджених наказом Державного департаменту ветеринарної медицини Мінагрополітики України від 14.06.2004 № 71 та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 23.06.2004 року за № 768/9367. У випадку, якщо ветеринарний сертифікат складений без тексту українською мовою, повинен бути наданий його офіційний переклад, виконаний установою, що має дозвіл (ліцензію) на надання таких послуг.

4. Продавець надає офіційно затверджене і погоджене карантинне приміщення.

5. Продавець ставить тварин на карантин (30 діб до транспортування свиней в Україну) у присутності державного ветеринарного лікаря інспекції свого району та ветеринарного лікаря, який консультує його підприємство. Складають реєстр тварин, поставлених на карантин, на основі якого тоді описують усі проведені маніпуляції з поголів'ям.

6. Під час карантину проводять:

- поголівний клінічний огляд із термометрією;
- діагностичні дослідження у державній ветеринарній лабораторії на класичну чуму свиней, бруцельоз, туберкульоз, трансмісивний гастроентерит свиней методами, прийнятими в країні-експортері;
- діагностичні дослідження на лептоспіроз з негативним результатом або двократну обробку тварин дегідрострептоміцином, прийнятими в країні-експортері методами;
- не пізніше, ніж за 14 діб до відправлення свиней прищеплюють проти бешихи свиней інактивованою вакциною. Проводять дегельмінтизацію і обробку проти ектопаразитів. Під час карантину роблять усі щеплення та відбирають кров для тестів, відповідно до ветеринарного сертифікату. Досліджують 100%

поголів'я (і племінних свинок та кнурців, і товарних поросят). За це відповідають державний ветеринарний лікар інспекції району, де знаходиться господарство-постачальник, та ветеринарний лікар, який консультує це підприємство. За погодженням державних ветеринарних служб обох сторін можна зменшити кількість племінного поголів'я на забір зразків у країні експортерів до 10% (така система працює з Данією, тільки попередньо потрібно взяти лист-дозвіл у Держветфітослужбі).

7. Відповідно до звернень суб'єктів господарювання, Держветфітослужба надає державного ветеринарного лікаря, який відвідує ферму Продавця для огляду тварин на момент закінчення карантину, але на практиці, окрім цього, він оглядає і все господарство.

8. Після того, як карантин закінчився, лікар, який консультує підприємство, підписує акт, де фіксує всі щеплення, аналізи, обробки проти паразитів та маніпуляції, що здійснювали під час карантину. Він передає цей документ державному ветеринарному лікарю інспекції району, щоб він на основі акту заповнив ветеринарний сертифікат. Акт отримує і український державний лікар для написання звіту.

9. Лікар, який консультує підприємство, та державний ветлікар району, де знаходиться підприємство Продавця, присутні під час відвантаження свиней.

10. Перед тим, як транспортувати свиней, Покупець повинен переконатися, що державний ветеринарний лікар, наданий Держветфітослужбою, написав звіт (акт відбору тварин), надіслав його у Держветфітослужбу, і документ отримав там позитивне рішення. Крім того, потрібно уточнити, чи немає заборони щодо ввезення таких вантажів в Україну з країни-походження тварин. У випадку, коли Головний державний інспектор ветеринарної медицини України або його заступник приймає рішення щодо введення такої заборони, акт відбору тварин втрачає чинність. **ПС**

АСОЦІАЦІЯ «СВИНАРІ УКРАЇНИ» — неприбуткова, добровільна організація, створена провідними виробниками української свинини.

Головні цілі — захист інтересів господарств об'єднання, сприяння розробці і впровадженню нових технологій ефективного виробництва свинини, розширення ринків збуту та захист внутрішнього ринку.

ГОСПОДАРСТВА-ЧЛЕНИ АСУ ОТРИМУЮТЬ НАСТУПНІ ПОСЛУГИ ВІД ПРОВІДНИХ СПЕЦІАЛІСТІВ В ГАЛУЗІ СВИНАРСТВА:

Комплексний аудит і супровід свиного господарств

СПІВПРАЦЯ З КОМЕРЦІЙНИМИ КОМПАНІЯМИ

- Гарантія якості та максимальні знижки на ветеринарні препарати і кормові інгредієнти
- Пошук обладнання, кормів та інших засобів виробництва
- Надання інформації про комерційні компанії

Асоціація «Свинарі України» впроваджує «Проект узгодження зі світовими стандартами законодавчо-нормативної бази, що регулює українське свинарство» за підтримки Проекту USAID Агроінвест.

СЕРЕД ІННОВАЦІЙНИХ КРОКІВ ПРОЕКТУ:

- Робоча група при МінАПП, що працює над дерегуляцією та синхронізацією із сучасними умовами і стандартами виробництва норм ДБН, ВНТП, СНіП, ветеринарного та екологічного законодавства;
- Створення національної системи обліку і контролю племінних ресурсів України в галузі свинарства;
- Розробка і впровадження нового державного стандарту оцінки та класифікації туш свиней.

Відкриті до співпраці із господарствами, що готові бути в авангарді якісних змін українського свинарства!

Робоча група АСУ:
тел.: +380 67 236 0167

тел./факс: +380 4744 36985

ЧИ МОЖНА НЕ ВАКЦИНУВАТИ ПРОТИ КЛАСИЧНОЇ ЧУМИ СВИНЕЙ?

Класична чума свиней присутня в Україні у популяціях дикого кабана. Щороку фахівці Державної ветеринарної фітосанітарної служби виявляють серологічно позитивних тварин у різних областях країни. Схожа ситуація і в найближчих сусідів — Росії та Білорусі.

Щоб уберегти поголів'я свиногокомплексів від класичної чуми, тварин традиційно вакцинують. Це передбачено державною програмою із контролю КЧС. Щеплення проти цього захворювання — єдине обов'язкове для всієї України (решта державних програм вакцинування — залежно від епізоотичної ситуації в регіоні чи в господарстві). Однак у ЄС від щеплення свиней проти КЧС уже давно відмовилися. Україна має зробити те саме, якщо хоче експортувати свою продукцію до Європи. Щоб втілити це на практиці, під час зустрічі із членами АСУ 22 жовтня Держветфітослужба запропонувала свинарям алгоритм, який ті погодили:

- Самостійно оцінити систему біозахисту господарства (перевірити загорожу, санпропускники, унеможливити доступ до ферми диких та бродячих тварин);
- Звернутися до місцевої служби ветеринарної медицини щодо наявності/відсутності позитивних моніторингових результатів щодо КЧС у дикій фауні;
- Звернутися до Держветфітослужби щодо оцінки підприємства на предмет готовності відмовитися від вакцинування;
- Власне відмова.

Відтак, кожне господарство, яке має належний рівень біобезпеки, може відмовитися від щеплень проти класичної чуми свиней. Наскільки це легко втілити на практиці, повідомлятимемо далі.

ЗУСТРІЧ ІЗ ДЕРЖАВНОЮ ВЕТЕРИНАРНОЮ ФІТОСАНІТАРНОЮ СЛУЖБОЮ

22 жовтня при Міністерстві аграрної політики та продовольства України відбулася зустріч членів Асоціації свинарів України із представниками Держветфітослужби. На меті мали оговорити кілька важливих питань:

1. Епізоотична ситуація з африканської чуми свиней (АЧС).
2. Вимоги, щоб припинити вакцинувати свиней проти класичної чуми свиней (КЧС).
3. Обговорення правок до «Ветеринарно-санітарних правил роботи свиногогосподарств».
4. Підписання меморандуму з ДП «Укрветсанзавод».

Мар'ян Троцький, начальник управління забезпечення протиепізоотичної роботи Держветфітослужби, розповів про поширення АЧС в Україні та сусідніх країнах, ліквідацію захворювання в Чернігівській області та заходи, яких необхідно дотримуватися, щоб не допустити АЧС у господарство (читайте в **Розвідці, ст. 12–13**). Також проінформував про епізоотичний стан з КЧС в Україні та виніс на обговорення програму дій, які має виконати господарство, щоб припинити вакцинувати свиней проти цього захворювання. Члени АСУ підтримали запропонований алгоритм.

Оскільки правок до Проекту «Ветеринарно-санітарних правил роботи свиногогосподарств», запропонованого Держветфітослужбою,

у виробників виявилось чимало, домовилися про окрему зустріч, присвячену виключно роботі над цим нормативним документом (детальна інформація в наступному номері журналу). Адже коли він набере чинності, то регулюватиме кожен об'єкт, де утримують свиней. Це перший прецедент в Україні (принаймні для сектора свинарства), коли нормативний документ пишуть за участі виробників.

Закінчилося засідання на пафосній ноті — підписання Меморандуму про співпрацю між АСУ та ДП «Укрветсанзавод», згідно з яким:

1. **ДП «Укрветсанзавод» зобов'язується:**
 - приймати першочергово падіж від підприємств-членів Асоціації;
 - координувати співпрацю власних філій з підприємствами-членами Асоціації;
 - інформувати підприємства-члени Асоціації про законодавчі, технологічні та економічні нововведення у сфері утилізації та переробки відходів тваринного походження.
2. **АСУ:**
 - гарантує, що господарства-члени Асоціації вчасно здійснюватимуть оплату за надані послуги з утилізації та попередньо зазначатимуть приблизний тижневий об'єм падежу;
 - сприятиме спеціалізації філій ДП «Укрветсанзавод».

ТЗОВ «ДАНОША» — НОВИЙ ЧЛЕН АСОЦІАЦІЇ СВИНАРІВ УКРАЇНИ

Ужовтні до Асоціації свинарів України долучилося ще одне господарство — ТЗОВ «Даноша» (Івано-Франківська обл.). Це підприємство — одне з найпотужніших в Україні і входить до трійки лідерів вітчизняних свиногогосподарств.

Нині підприємство налічує шість комплексів, де утримують більше 14 тис. свиноматок. Виробництво за данськими ноу-хау, високоякісний генетичний матеріал імпортують із Данії. Господарство дотримується європейських стандартів благополуччя свиней. Так, наприклад, порослих свиноматок утримують у групах, згідно з вимогами ЄС, запровадженими 2013-го.

Компанія орендує поля (всього 12 тис. га), які обробляє відповідно до сучасних сільськогосподарських технологій. Із вирощених зернових виготовляє корми на власному комбікормовому заводі.

Частину гною свиней утилізують на біогазовому заводі, побудованому біля свиногокомплексу Копан-

ки (Калуський район), який виробляє електрику та тепло для ферми й комбікормового виробництва. Крім того, так отримують якісне органічне добриво без запаху.

У планах підприємства подальше розширення.

Спеціалізований сайт

www.PigUA.info

Новини України та світу
Ціни та аналітика

Технології
Інтерв'ю

Новини компаній
Дошка оголошень

ПРО ВСЕ, ЩО СТОСУЄТЬСЯ СВИНАРСТВА В УКРАЇНІ ТА СВІТІ

РИНОК СВИНИНИ

Олександра Бондарська,
аналітичний відділ
Асоціації свинарів
України (АСУ)

ПОГОЛІВ'Я

Якщо впродовж попередніх місяців спостерігався приріст поголів'я свиней у сільськогосподарських підприємствах, то у вересні їх чисельність зменшилася в усіх категоріях господарств. Станом на перше листопада в Україні налічувалося 8,1 млн голів, що на 120 тис. голів (-1,5%) менше, ніж за аналогічний період минулого року (рис. 1).

Найбільше вплинуло істотне зменшення поголів'я свиней у свиногосподарствах Донецької, Полтавської та Черкаської областей. І хоча підприємства Івано-Франківщини, Львівщини, Київщини, Тернопільщини та Харківщини збільшили чисельність свиней майже на 150 тис. голів, це не нівелювало негативну динаміку в інших областях.

Незважаючи на скорочення поголів'я, відзначають чотирьохвідсоткове зростання показника продуктивності свиноматок: за три чверті року на комерційних свинофермах отримали 4767 тис. поросят, що на 205 тисяч більше, ніж торік. Це означає, що за період із січня по вересень від кожної основної свиноматки отримали на поросля більше (16), ніж 2013-го. Покращуються і середньодобові прирости свиней: на 13 г більше, ніж торік, — 477 г/доба. Ці дані свідчать, що промислове свинарство розвивається шляхом інтенсифікації.

ВИРОЩУВАННЯ ТА ЗАБІЙ СВИНЕЙ

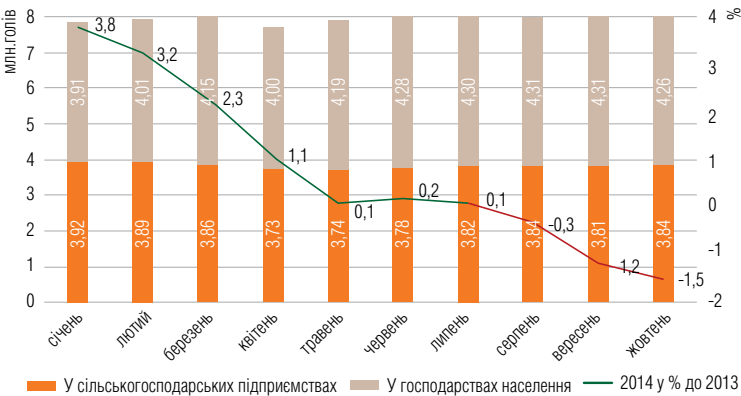
Вирощування свиней також має позитивну динаміку. Впродовж січня-вересня сільськогосподарські підприємства виробили на 464 тис. т більше. Це перевищує минулорічний показник на 5,6% чи 24,6 тис. т. І хоча в десятому місяці

виращування за обсягами перевищило рівень січня (рис. 2), динаміка сповільнюється.

Обсяги реалізації свиней на забій зростають жвавіше: за три квартали 2014-го вони сягнули 428,5 тис. т (у живій вазі), що на 11% більше, ніж торік. Такий пози-

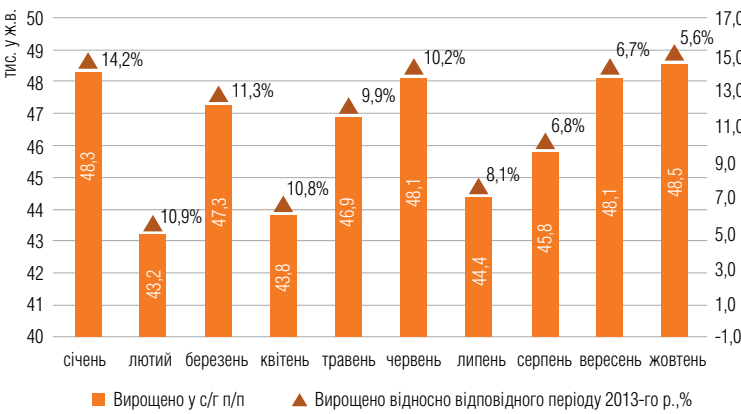
тивний зміні сприяло збільшення поставок від підприємств Хмельниччини (на 78%), Харківщини (майже на 60%), Черкащини (на третину), а також із Львівської, Тернопільської та Полтавської областей — на чверть (рис. 3). Рейтинг областей-лідерів

Рисунок 1.
ЧИСЕЛЬНІСТЬ ПОГОЛІВ'Я СВИНЕЙ УПРОДОВЖ СІЧНЯ-ЖОВТНЯ 2014-ГО Р. В РОЗРІЗІ КАТЕГОРІЙ ГОСПОДАРСТВ (млн голів)

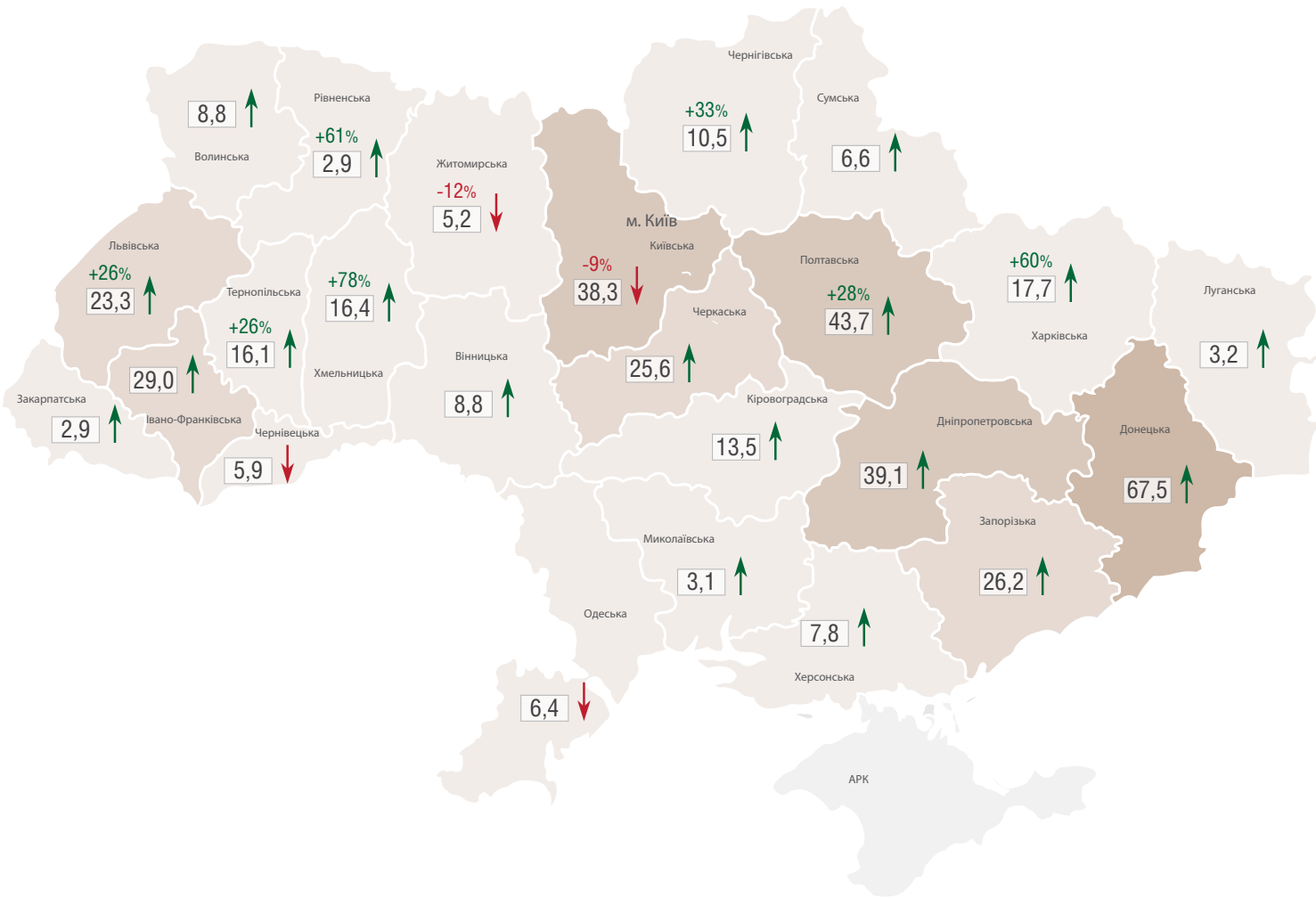
Джерело: Аналітичний відділ АСУ за даними ДССУ.

Рисунок 2.
ВИРОЩУВАННЯ СВИНЕЙ У СІЧНІ-ВЕРЕСНІ 2014-ГО РОКУ (тис. т у ж.в.)

Джерело: Аналітичний відділ АСУ за даними ДССУ.

Рисунок 3.
РЕАЛІЗАЦІЯ СВИНЕЙ НА ЗАБІЙ ЗА СІЧЕНЬ-ЖОВТЕНЬ 2014-ГО РОКУ (тис. т у ж.в.)

Джерело: Аналітичний відділ АСУ за даними ДССУ.

Porc-Ex
BREEDING

**ПОСТАВЛЯЕМ
ДАТСКУЮ
ГЕНЕТИКУ**

MADE IN DENMARK
Dan Avl

Porc-Ex Breeding A/S
Markvej 5, DK-6000 Kolding
Phone +45 70 20 82 85
Fax +45 70 20 82 95
porc-ex@porc-ex.dk · www.porc-ex.dk

виробництва свинини не змінився: п'ятірка з найрозвиненішим промисловим свиначством (Донецчина, Полтавщина, Дніпропетровщина, Київщина та Івано-Франківщина) забезпечують половину промислової свинини, яку виробляють в Україні.

ЦІНИ

У середньому на переробні підприємства надходить 60%

промислової свинини, однак цей показник суттєво варіює (від 20 до 88%) залежно від області (рис. с. 4). У більшості областей реалізувати свиней переробникам вигідніше, ніж продавати на ринках, через власні точки дистрибуції чи іншим господарюючим суб'єктам. Упродовж трьох кварталів 2014-го найвищі ціни на свинину від переробника були в Івано-Франківській

області: у середньому 21 грн/кг живця.

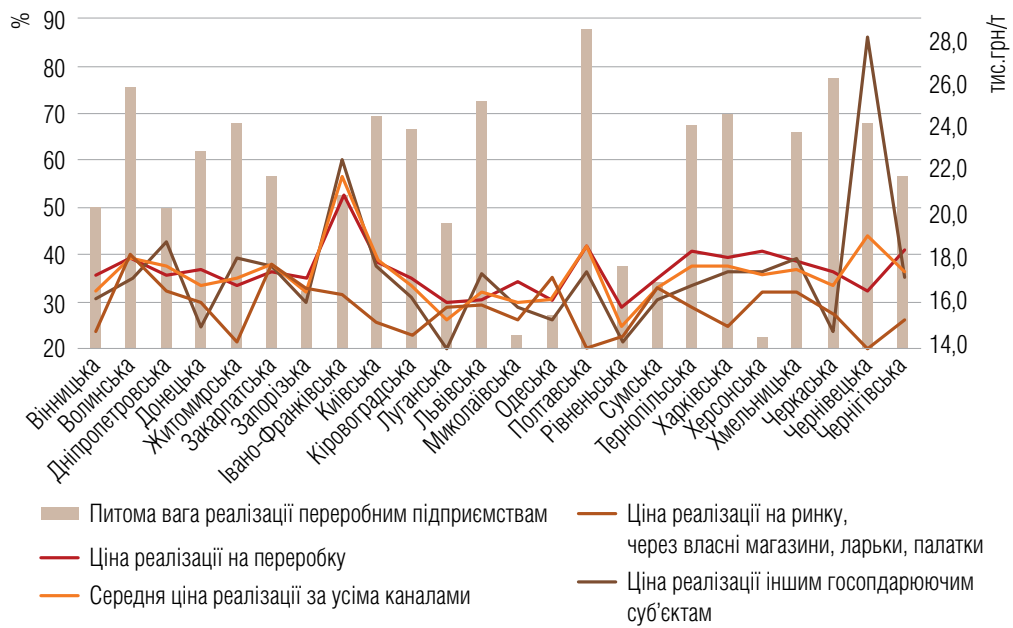
Частка свинини, яку реалізували через ларьки, палатки та торговельні місця на ринках, відчутно варіюється від 2,3% (у Київській області) до 42,5% (у Сумській). Утім, ціни тут переважно нижчі за середні. Значну роль відіграє збут іншим господарюючим суб'єктам: від 8% до 66% промислової свинини (залежно від області). Найпопулярніший цей напрям серед свинарів Миколаївщини, однак найвищі ціни у Чернівецькій області: тут за дев'ять місяців 2014-го продали 1,6 тис. т живця свиней (23,5% від загального обсягу) в середньому по 28 198 грн/т.

У вересні та жовтні спостерігали значні коливання ціни на ринку живця (рис. с. 5). Піковим був період з другої половини серпня до першої половини вересня, коли за кілограм живця платили 30 грн. У жовтні переробники добилися бажаного здешевлення. За місяць ціни на м'ясних свиней впали до середньої позначки у 25 грн/кг (у середині вересня діапазон становив 27–29 грн/кг). Утім, на цих позначках ціни не стабілізувалися, тож падіння продовжалося і на початку листопада.

Основним фактором, що спричинив обвал цін, є слабша споживча активність. Менш жвавий попит населення спричинений погіршенням купівельної спроможності та песимізмом стосовно її майбутнього. Разом із тим, певною мірою регулятором ринку виступили чутки про імпорту свинини та новини про чергові дозволи/заборони поставок до РФ та Криму. Свою роль зіграла і ланцюгова реакція зменшення цін, яку запустили гравці ринку східних регіонів. Складніші умови роботи в цій частині країни змусили виробників демпінгувати ринок.

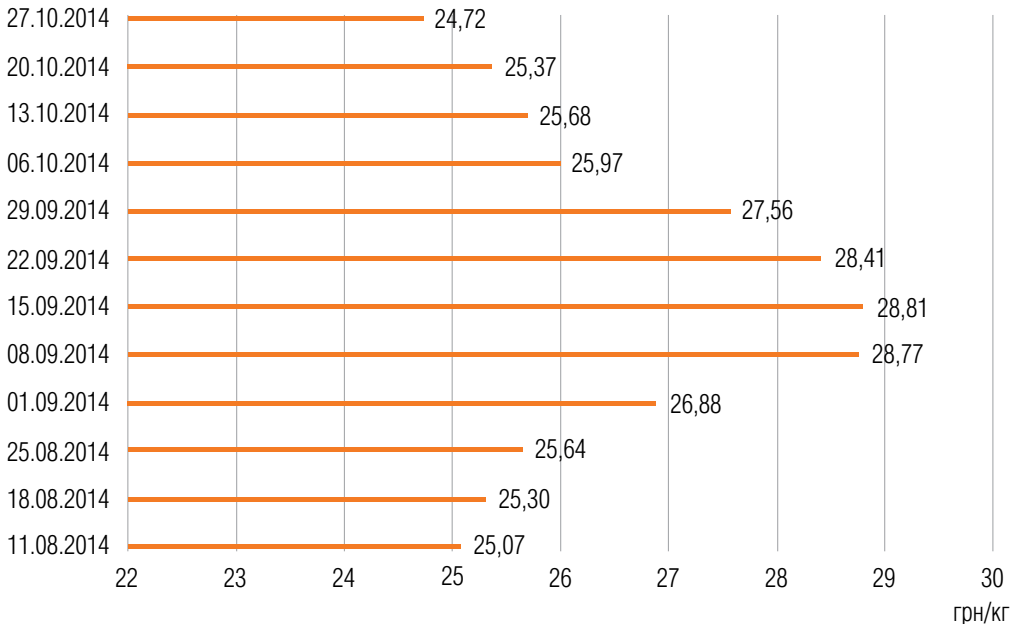
Складно оцінити, що може чекати на свинарів в кінці року, адже сьогоднішні реалії описують як «форс-мажорні обставини». Однак позитивним моментом є те, що цього річного виробництва свинини має перевищити показник минулого року. А значить, українське свинарство розвивається всупереч труднощам. ПС

Рисунок 4. СЕРЕДНІ ЦІНИ РЕАЛІЗАЦІЇ СВИНИНИ В РОЗРІЗІ НАПРЯМКІВ ТА ОБЛАСТЕЙ УКРАЇНИ

Джерело: Аналітичний відділ АСУ за даними ДССУ.

Рисунок 4. СЕРЕДНІ ЦІНИ РЕАЛІЗАЦІЇ СВИНИНИ В РОЗРІЗІ НАПРЯМКІВ ТА ОБЛАСТЕЙ УКРАЇНИ

Джерело: Аналітичний відділ АСУ за даними опитування виробників.

ПЕРЕРОБКА СВИНИНИ: ПІДСУМКИ ТРЬОХ КВАРТАЛІВ

Цей рік видався неспокійним для всієї країни та приніс багато змін. Тож які зміни відбулися у м'ясопереробній галузі за цей час?

Упродовж трьох кварталів на м'ясопереробні підприємства України надійшло 1,3 млн т забійних тварин і птиці живою вагою. Частка свиней сягнула 258 тис. т (рис. с. 1), при цьому зросли як обсяги надходження власних свиноферм (+14% до відповідного періоду минулого року), так і закупівля тварин (+20,6%).

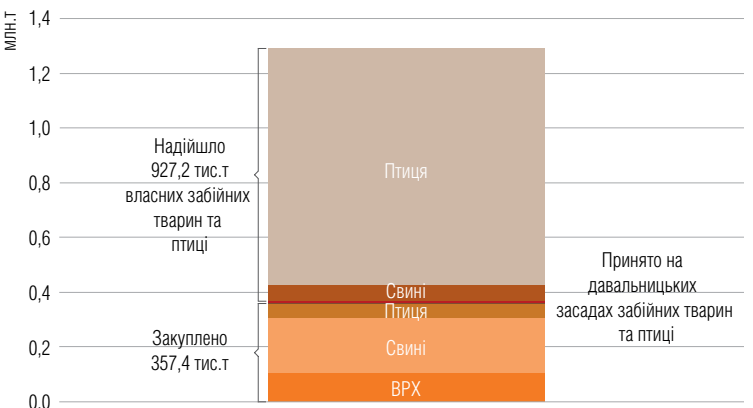
З початку року з власних свиноферм на переробку надійшло 62,5 тис. т живця, 60% з яких на м'ясопереробні підприємства Донецчини, а шоста частина загального потоку — на підприємства Запорізької області. У структурі закупівель найвагомішу частку займає живець свиней — більше половини придбаних переробниками забійних тварин та птиці. Основним постачальником свинини є сільськогосподарські підприємства, адже за три чверті року господарства населення та інші господарські структури реалізували на переробку лише 80,7 тис. голів свиней чи 9 тис. т живою вагою, що складає менше

5% загального обсягу закупівлі свинини.

Хоча переробні підприємства залежать від промислових свиногосподарств, вони диктують цінову ситуацію на ринку живця, виходячи з рівня споживчої активності (рис. с. 2). Із середини вересня закупівельні ціни почали падати. Негативна тенденція тривала в жовтні та

першій половині листопада. Якщо за пікових цін на свинину переробники ставили під сумнів їх обґрунтованість, то вже у листопаді очікування розділилися. Дехто очікує на стабілізацію і зростання ближче до грудня, інші зізнаються, що за рахунок нижчих закупівельних цін намагаються компенсувати вдвічі менші обсяги продажу.

Рисунок 1. СТРУКТУРА НАДХОДЖЕННЯ ЗАБІЙНИХ ТВАРИН І ПТИЦІ НА ПЕРЕРОБНІ ПІДПРИЄМСТВА ЗА 9 МІСЯЦІВ 2014-ГО РОКУ

Джерело: Аналітичний відділ АСУ за даними ДССУ.

Таблиця 1. ЧАСТКА ГРОШОВОГО ПОТОКУ ВІД ІМПОРТУ СВИНИНИ В ЗАГАЛЬНОМУ ІМПОРТІ М'ЯСА ТА ЇСТІВНИХ СУБПРОДУКТІВ, МЛН ДОЛ. США (2011–десять місяців 2014-го р.)

Код УКТЗЕД	2011	2012	2013	10 місяців 2014
02 М'ясо та їстівні субпродукти	292,146	722,014	627,307	204,939
0203 Свинина	160,569	446,032	388,116	75,212
Питома вага свинини в імпорті м'яса	55%	62%	62%	37%

Джерело: Аналітичний відділ АСУ за даними ДФС.

Виробництво свіжої та охолодженої свинини за січень-вересень склало 164,6 тис. т. Це на 10% вище минулорічного показника. У вересні виробили 18,1 тис. т (рисунк 3), тобто на 12% більше, ніж за аналогічний місяць 2013-го. Вагомішу позитивну динаміку відзначають у виробництві мороженої свинини: плюс 31%, порівняно з відповідним місяцем минулого року. Виробництво свинини у відрубках, навпаки, скоротилося: на 7,2% менше, ніж 2013-го. Хоча, порівняно з минулим місяцем, можна відзначити незначне позитивне зрушення.

Хоча більшість переробників надають перевагу вітчизняному виробникові, частину свинини все ж імпортують. Згідно з даними Державної фіскальної служби України, з січня по жовтень на внутрішній ринок надійшло 28,77 тис. т свинини загальною вартістю в 75,21 тис. дол. США. Імпорт м'яса та їстівних субпродуктів в Україну за вказаний період у грошовому вимірі втричі менший за обсяги минулого року (таблиця 1). Частка свинини скоротилася на 60 відсоткових пунктів.

У вересні та жовтні відновилися поставки свіжих та охолоджених півтуш по 2,37 та 2,22 дол. США/кг відповідно. Ціни на морожену свинину у вересні зазнали негативних коливань. Так, морожені окости, лопатки та відруби подешевшали на 65 центів, а у жовтні — на 46 центів, порівняно з піковим значенням у серпні. Інша морожена свинина, навпаки, коштувала менше у вересні, а вже в середині сезону ціна зросла до 2,8 дол. США/кг. Ціни на охолоджену свинину за два місяці осені зменшилися на 15,5% — у жовтні закріпилися на рівні 2,61 доларів за кілограм.

За попередніми оцінками Мінекономрозвитку, цьогорічний імпорт свинини сягне 115 тис. т, тобто вдвічі менше, ніж торік. З огляду на «курсову чехарду» впродовж року та непевність щодо подальшої економічної ситуації в країні, 2014-й та 2015-й роки сприятимуть вимушеному протекціонізму переробників, адже імпорт свинини може бути економічно необґрунтованим. **ПС**

Рисунок 2. ДИНАМІКА ЗАКУПІВЕЛЬНИХ ЦІН НА ЖИВЕЦЬ СВИНЕЙ У СЕРПНІ-ЛИСТОПАДІ 2014-го р., грн/кг

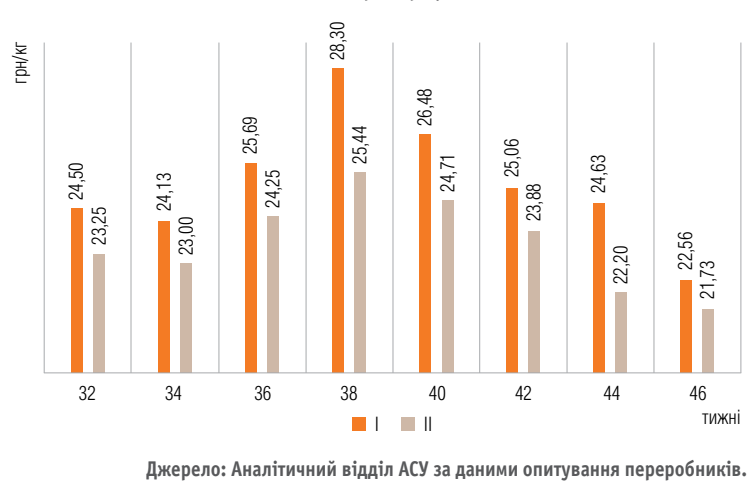

Рисунок 3. ВИРОБНИЦТВО СВИНИНИ СВІЖОЇ ТА ОХОЛОДЖЕНОЇ, МОРОЖЕНОЇ ТА У ВІДРУБАХ ПОМІСЯЧНО ЗА СІЧЕНЬ-ВЕРЕСЕНЬ 2014-го р., тис. т

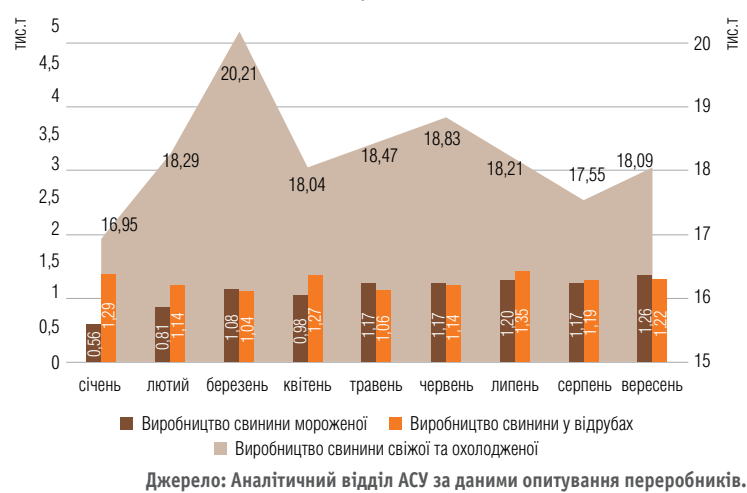
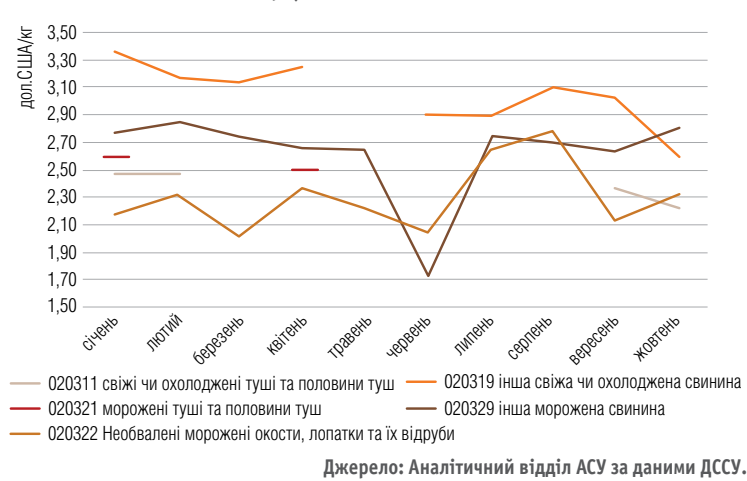

Рисунок 4. СЕРЕДНЬОРОЗРАХУНКОВА ВАРТІСТЬ ІМПОРТОВАНОЇ СВИНИНИ В РОЗРІЗІ ПІДГРУП (ЗА КОДАМИ УКТЗЕД), дол. США/кг (січень-жовтень 2014-го р.)

СВІТОВИЙ РИНОК СВИНИНИ

Три чверті року минуло, прийшов час робити висновки щодо його «фінішу». Про те, з яким «командним заліком» завершать рік найбільші гравці глобального ринку свинини читайте далі.

ЄС

Спад виробництва свинини у країнах ЄС, який мав місце впродовж двох останніх років, не омине і цей. Експерти прогнозують скорочення виробництва свинини у ЄС. Утім, негативна динаміка спостерігалася лише в першому півріччі. У другій половині 2014-го крива виробництва пішла вгору: чисельність основних свиноматок почала зростати у Німеччині, Іспанії, Данії та Угорщині. Першочергово прогнозували, що цьогоріч європейське свинарство врешті оговтається від наслідків, спричинених уведеними два роки тому стандартами щодо благополуччя тварин, через які скоротилася чисельність поголів'я. Однак спалахи африканської чуми свиней у лютому, а тоді ще й російське ембарго відтермінували позитивні зрушення та заронили зерно невпевненості щодо подальшого розвитку ринку.

Ситуація в країнах-членах ЄС неоднорідна. Так, у Німеччині, Данії та Італії зменшилися обсяги забою (на 2%, 1% і 5% відповідно). Відносно стабільним залишився

цей показник у Франції. А в Польщі та Нідерландах, навпаки, зріс (+7% та +3% відповідно).

За попередніми оцінками, експорт свинини з ЄС зменшиться на 8%, порівняно з минулим роком (таблиця 1). Втрата російського ринку, який займав майже чверть у структурі зовнішньої торгівлі, спричинила переорієнтацію експортерів на азійські ринки. Тож частину надлишкової свинини поглинуть Філіппіни, Південна Корея чи Японія. Отже, за активного попиту з боку азійських імпортерів та цінової конкурентоспроможності у 2015-му експорт залишиться стабільним.

2014-го споживання свинини в розрахунку на особу не змінилося, тож кожен громадянин ЄС у середньому споживає 31 кг на рік. З огляду на прогноз економічного зростання у наступному році, експерти очікують на активніший попит на цей вид м'яса.

КИТАЙ

Упродовж третьої чверті 2014-го свинина в Китаї дорожчала під тиском обмеженої

пропозиції. Передумовою такого зростання оптових цін стала аналогічна ситуація на ринку живця (рисунк 1).

У четвертому кварталі зростання цін продовжиться, співпадаючи з початком святкового періоду.

Незважаючи на позитивну динаміку цін, китайські свинарі не багатіють. Хоча на глобальному ринку кормів спостерігається рекордне здешевлення, на внутрішньому ринку Китаю ціни досягли небаченого з 2006-го року рівня. Відповідно, співвідношення ціни на кілограм свинини до ціни на кг корму впало нижче порогу безбитковості: китайські виробники свинини працювали «в мінус». У вересні ситуація дещо поліпшилася для відгодівельних свиногосподарств повного циклу, які змогли звести витрати та доходи до нуля.

У серпні відзначили зменшення чисельності загального поголів'я на 6,2% — до 432 млн голів відносно серпня 2013-го. Водночас поголів'я свиноматок зменшилося на

Олександра Бондарська, аналітичний відділ Асоціації свинарів України (АСУ)

Таблиця 1. БАЛАНС ПОПИТУ ТА ПРОПОЗИЦІЇ СВИНИНИ В ЄС (2011–2014*), ТИС. Т (ЗАБІЙНА ВАГА)

	2011	2012	2013	2014*	Зміна 2014-го до 2013-го рр., %
Виробництво	22 993	22 518	22 361	22 238	-0,6
Імпорт	18	19	16	17	6,4
Експорт	2 151	2 154	2 207	2 037	-7,7
Фонд споживання	20 860	20 384	20 170	20 218	0,2
Споживання в розрахунку на особу	32,2	31,4	31,0	31,0	0,0

Джерело: European Commission, Agriculture and rural development.

10% до 45 млн голів — найнижчий рівень із січня 2009-го року. Така динаміка є наслідком обережної реакції фермерів на збільшення продуктивності свиноматок та збитковість бізнесу.

За вісім місяців 2014-го імпорту свинини до Китаю зріс на 1,2%. Однак, згідно з попередніми оцінками USDA, до кінця року цей показник збільшиться до 5%. Отже, прогнозують, що цього року імпорту свинини до Китаю сягне 810 тис. т, що на 40 тис. т перевищує минулорічний показник (рис. 2).

Основним постачальником стали США: з цієї країни на ринок Китаю надходить близько чверті всієї імпортованої свинини, а за період із початку року обсяги зросли на 29%. Німеччина змістилася на другу сходинку, адже поставки звідти скоротилися на 24% за перше півріччя. Надходження свинини з Іспанії збільшилося на 36%, утім, улітку темп росту дещо зменшився. Данської свинини на внутрішньому ринку Китаю стало менше на 7,4%. До кінця року можна очікувати суттєве зростання імпорту свинини, спричинене низьким рівнем пропозиції з боку національного товаровиробника.

Що стосується експорту, то у другій половині року відновилися поставки до Росії. Дві китайські компанії (WH Group та Beidahuang) отримали дозвіл на

експорт свинини до Росії, ще три чекають на результати перевірки. Незважаючи на те, що суворі вимоги РФ до безпечності продукції суттєво обмежують обсяги експорту, відкриття цього ринку слугуватиме стимулом для багатьох китайських виробників свинини.

РОСІЯ

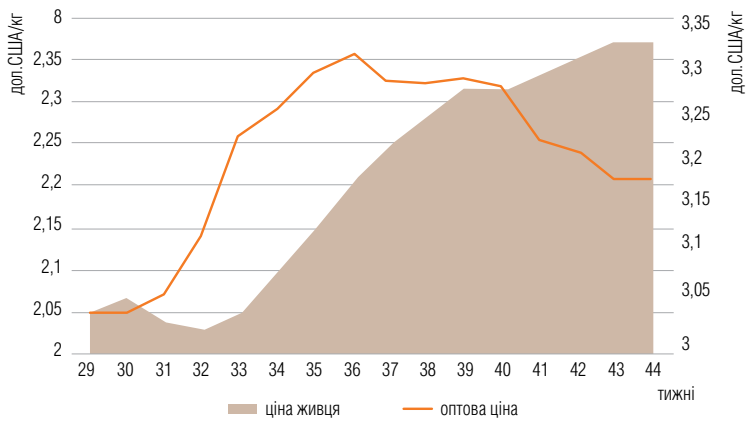
«Торгівельні війни»

Росії значно вплинули на ринок свинини, зокрема на цінову ситуацію. На початку вересня ціна на свинячі півтуші сягала 188 руб./кг, що на 55% дорожче, ніж за аналогічний період минулого року. Втім, уже до кінця жов-

тня вона впала до 130 руб./кг. Подорожчання хоч і суперечило звичним тенденціям, однак не встигло суттєво вплинути на роздрібні ціни і, відповідно, на споживчі настрої. Від ситуації, що склалася, виграли виробники свинини, однак триумф мав короткостроковий характер.

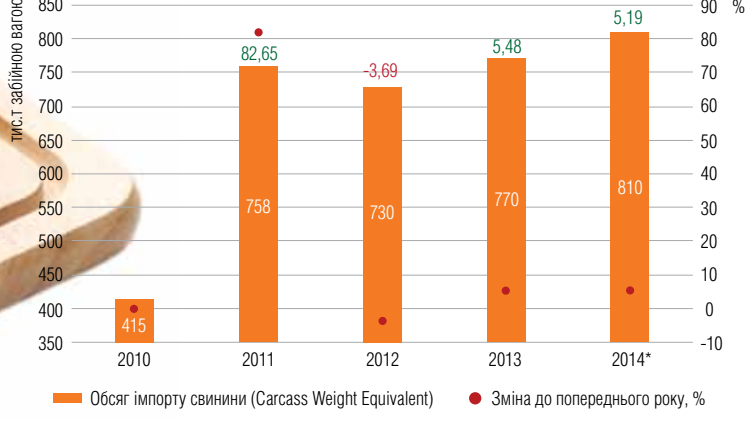
Здешевлення спричинило надходження на внутрішній ринок 800 т свинини від двох китайських компаній. Надалі очікують надходження ще 12 тис. т свинини з Піднебесної. Однак, навіть відновлення торгівлі з найбільшим виробником свинини — Китаєм — не перекриє прогалину в імпорті, яка утво-

Рисунок 1.
ДИНАМІКА ЦІН НА РИНКУ ЖИВЦЯ СВИНЕЙ ТА ОПТОВИХ ЦІН НА СВИНИНУ (29–44 ТИЖНІ 2014-го р.), ДОЛ. США/КГ

Джерело: Аналітичний відділ АСУ за даними pig333.com та thepigsite.com.

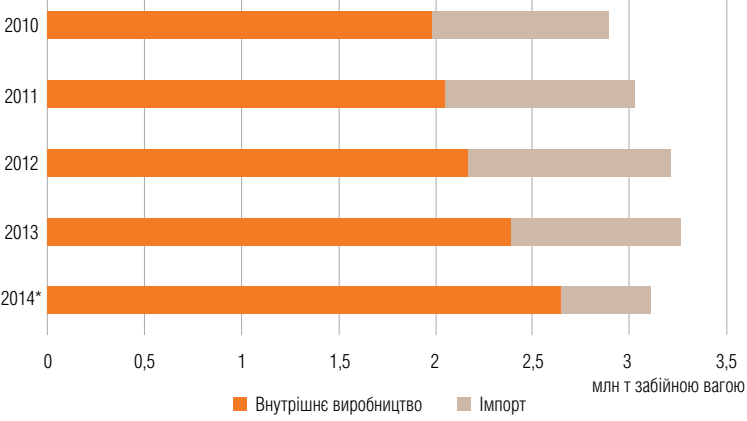
Рисунок 2.
ДИНАМІКА ІМПОРТУ СВИНИНИ ДО КНР (2010–2014-ий рр.), ТИС. Т ЗАБІЙНОЮ ВАГОЮ

Джерело: Аналітичний відділ АСУ за даними USDA.

Рисунок 3.
ДИНАМІКА ПРОПОЗИЦІЇ СВИНИНИ НА РИНКУ РФ В РОЗРІЗІ ПОТОКІВ НАДХОДЖЕННЯ (2010–2014 РР.), МЛН Т (ЗАБІЙНА ВАГА)

Джерело: Аналітичний відділ АСУ за даними USDA.

рилася через уведення в дію ембарго. Цьогоріч обсяг імпорту свинини до Росії «обвалиться» на 47% (рис. 3). І хоча внутрішнє виробництво 2014-го на 10% перевищить показник попереднього року, фонд споживання буде на 158 тис. т меншим. Це значить, що кожен житель Росії буде змушений зменшити річне споживання свинини на 1 кг, і, відповідно, замінити його альтернативними видами білка.

**ПІВНІЧНА АМЕРИКА:
США І КАНАДА**

Для свинарів США цей рік був одним з найприбутковіших. Злет цін спричинила обмежена пропозиція на ринку через спалахи епідемічної діареї свиней (рис. 4). Якщо історично середній маржинальний прибуток від реалізації однієї голови становив 10 дол. США, то у липні цього року показник сягнув 100 доларів. Вплинуло також зменшення виробництва яловичини, подорожчання якої змусило американського споживача «переключитися» на свинину. Восени ціна на свинину усе ж почала падати. Однак до кінця року прибутки виробників будуть вищими за середні: за попередніми оцінками у листопаді та грудні маржинальний прибуток від однієї голови сягатиме 40–50 дол. США.

Нижча пропозиція з боку американського виробника, стиму-

лювала зростання не тільки цін, а й обсягів імпорту, який сягнув 430 тис. т, що на 8% більше за минулорічний показник і є максимальним за останні п'ять років (рис. 5).

Цей рік видався неоднозначним і для канадських виробників свинини. З одного боку, у першому півріччі активно зростав маржинальний прибуток (у середині літа перевищив поріг 80 дол. США на голову). З іншого — російське ембарго у другому півріччі скоротило можливості експорту. Хоча до кінця року Канада поставлятиме свинини лише на 5% менше, ніж торік, за невеликого зростання виробництва місткість ринку «розтягується» на 60 тис. т, а ціни падають. Тож канадці цього року зможуть подати на різдвяний стіл більше свинини, адже споживання в розрахунку на особу в цій країні в середньому збільшиться на 1,7 кг.

БРАЗИЛІЯ

У третьому кварталі Бразилія встановлювала нові цінові рекорди через обмежену пропозицію та підвищений попит з боку зовнішніх ринків. Семивідсоткове скорочення обсягів експорту свинини з цієї країни не спричинило зменшення грошових потоків від цієї діяльності: за три квартали Бразилія експортувала 362 тис. т свинини загальною вартістю

Hermitage Genetics

пропонує українським виробникам:

1. Елітний молодняк з високим статусом здоров'я (GGP/GP порід Ландрас і Велика Біла по Материнських лініях і Макстро, П'єтрет, Дюрок по Термінальних лініях) з Ірландії, Німеччини та України.
2. Високопродуктивні гібридні свинки F1 з репродукторів в Ірландії, Німеччині та Україні.
3. Спермопродукція - свіжа та заморожена (з Ірландії та України).
4. Програми розведення BLUP для закритих стад, створені за індивідуальними вимогами клієнтів.
5. Генетичний моніторинг за допомогою програми BLUP.

Геннадій Чернишків - представник компанії
Hermitage Genetics в Україні.
Т. +38 050 353 222 7
E-mail: hermitage-ukraine@ukr.net

Call: www.hermitagegenetics.ie

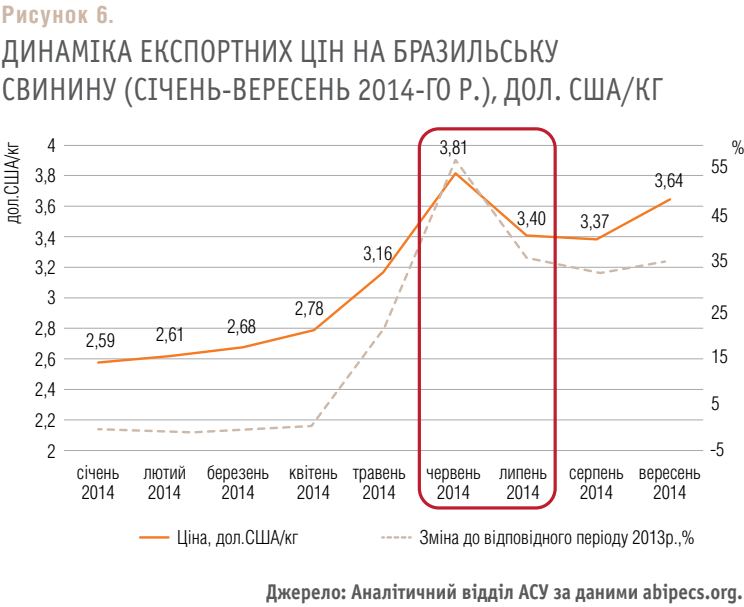
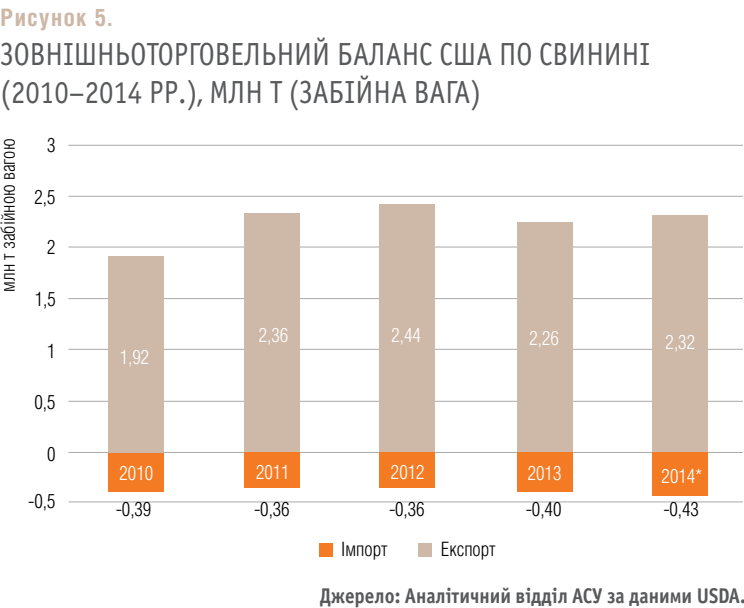
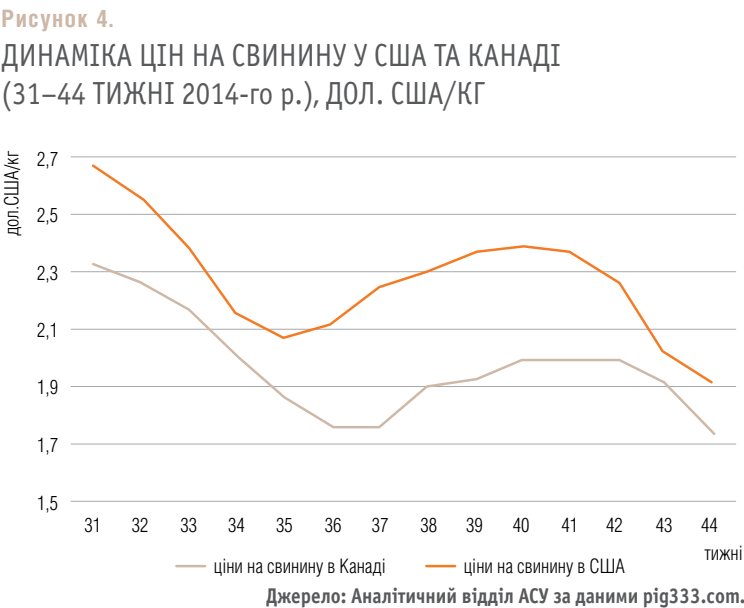
ХОЧА ВНУТРІШНЄ ВИРОБНИЦТВО
У РОСІЇ 2014-ГО НА 10% ПЕРЕВИЩИТЬ
ПОКАЗНИК ПОПЕРЕДНЬОГО РОКУ,
ФОНД СПОЖИВАННЯ БУДЕ
НА 158 ТИС. Т МЕНШИМ.
ЦЕ ЗНАЧИТЬ, ЩО КОЖЕН ЖИТЕЛЬ РОСІЇ
БУДЕ ЗМУШЕНИЙ ЗМЕНШИТИ
РІЧНЕ СПОЖИВАННЯ СВИНИНИ
НА 1 КГ, І, ВІДПОВІДНО,
ЗАМІНИТИ ЙОГО АЛЬТЕРНАТИВНИМИ
ВИДАМИ БІЛКА.

1,14 млн дол. США (+12% відносно відповідного періоду 2013-го). Злет цін припав на червень та липень, коли зріс внутрішній попит на свинину, спричинений притоком туристів на Світовий чемпіонат з футболу (рисунок 6). Стосовно основних напрямів реалізації, Бразилія значно посилила свої позиції на ринку РФ та Японії, компенсуючи зменшення активності українських імпортерів. Відчутно скоротилися поставки бразильської свинини до Китаю, Гонг-Конгу та Грузії. Переорієнтація на інші ринки допоможе Бразилії зберегти обсяги імпорту на рівні минулого року чи трохи нижче. Згідно з оцінками Бразильської асоціації виробників протейну тваринного походження, до кінця року ціни на свинину на внутрішньому ринку будуть досить високими, а здешевлення кормів збільшуватиме прибутки.

АЗІЙСЬКІ КРАЇНИ

Очікуючи на відчутний спад виробництва через епідемічну діарею свиней, Південна Корея збільшила обсяги імпорту. Прогнозують, що до кінця поставки сягнуть 440 тис. т, що на 52 тис. т більше, ніж торік. Утім, потенційні втрати істотно переоцінили. Річне скорочення виробництва не перевищить 70 тис. т (-6%, порівняно з минулим роком). Більша, ніж очікували, пропозиція на внутрішньому ринку спричинила падіння цін, яке триватиме до кінця року, хоча темпи здешевлення зменшаться.

У Японії втрати від ЕДС також переоцінили, в результаті чого імпорт 2014-го зріс на 7% (+97 тис. т), тоді як скорочення виробництва обмежалося трьома відсотками (-36 тис. т). Утім, падіння курсу японської єни відносно долара США та висока конкуренція з альтернативними видами м'яса, зокрема з яловичиною, суттєво підігрівали цінову ситуацію впродовж року. Тож у четвертому кварталі ціни на внутрішньому ринку залишаться на високому рівні, але активність імпортерів знизиться. ПС

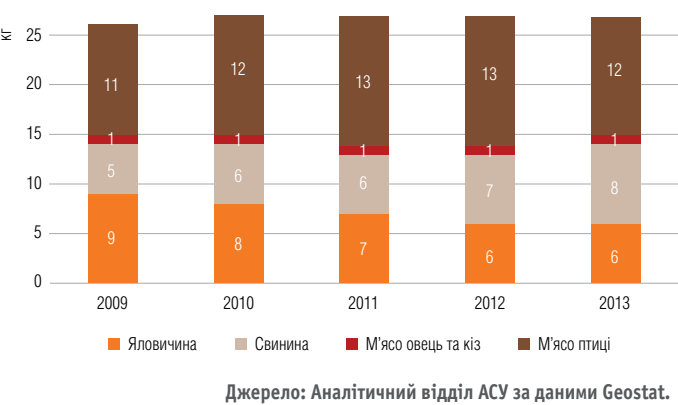

ПОТЕНЦІЙНІ
ЕКСПОРТНІ КАНАЛИ: ГРУЗІЯ

Грузія — давній та надійний партнер України. Тож поступово відносини з нею еволюціонують від дипломатичної підтримки до тісної економічної співпраці, зокрема і в аграрній сфері. З огляду на те, що грузинський ринок зацікавлений в нашому, складно не скористатися таким шансом, тим паче, якщо є можливість поставляти братньому народові свинину для лорі та мужужі*.

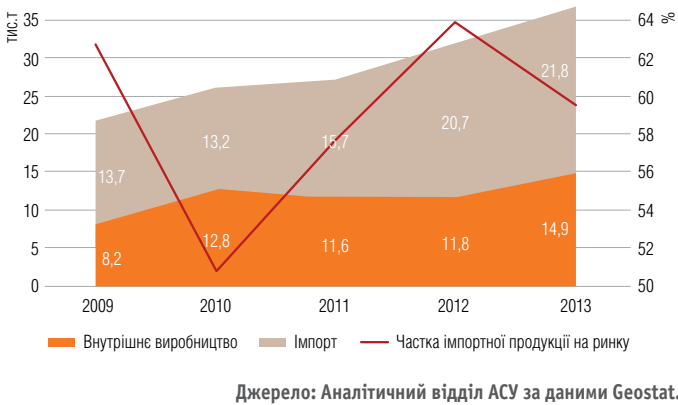
Грузини толерантно ставляться до всіх видів м'яса, втім, найпопулярнішою є пташтина (рисунок 1). Однак, останніми роками свинина досить успішно конкурує з яловичиною. Споживання останньої у 2009–2013 рр. зменшується, а свинини, навпаки, почали їсти більше: споживання на особу минулоріч становило 8 кг, що на 3 кг більше, ніж п'ять років тому. При цьому в Україні споживання свинини в розрахунку на особу складає в середньому 20 кг на рік.

Рисунок 1.
ДИНАМІКА РІЧНОГО СПОЖИВАННЯ М'ЯСА ЗА ВИДАМИ
В РОЗРАХУНКУ НА ОСОБУ

Оскільки внутрішнє виробництво в Грузії не задовольняє зростаючий попит, ринок свинини у країні залежить від імпорту. За п'ять років виробництво свинини у Грузії зросло на 81% і у 2013-му році становило 14,9 тис. т (рисунок 2). Однак за цей же період місткість ринку збільшилася на 60%, що спричинило відповідне зростання імпорту цього виду м'яса. Отже, 2013-го року частка свинини, виробленої у Грузії, сягала на ринку лише 41%.

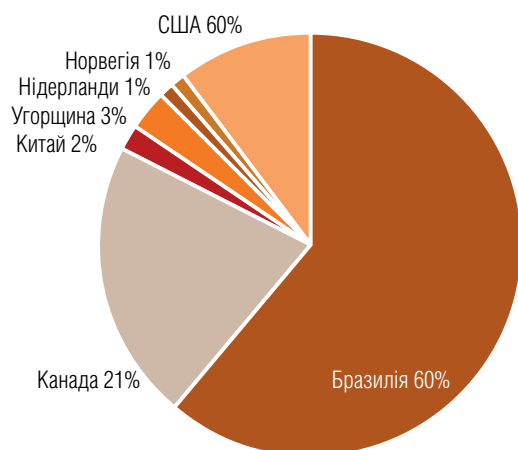
Рисунок 2.
ДИНАМІКА НАДХОДЖЕННЯ СВИНИНИ НА РИНОК
ТА ЧАСТКА ІМПОРТУ

Олександра Бондарська,
аналітичний відділ
Асоціації свинарів
України (АСУ)

* Традиційні грузинські страви зі свинини.

Рисунок 3.
КІЛЬКІСНА СТРУКТУРА ІМПОРТУ СВИНИНИ
ДО ГРУЗІЇ, 2013-ий р.

Джерело: Аналітичний відділ АСУ за даними comtrade.org

ставок узагалі не було. 2013-го року Грузія експортувала 0,4 тис. т свинини до Вірменії та Азербайджану.

Виробництво свинини у Грузії має позитивну динаміку. Збільшується її частка й у загальній структурі виробництва м'яса (рис. 4), яке зазнає скорочення: 2013-го виробили лише 60% від обсягів 2006-го року та на 8 тис. т менше, ніж 2010-го. При цьому інтенсивність виробництва, порівняно з Україною, значно слабша. Так, 2013-го середній показник продуктивності свиноматок в Україні (за даними ДССУ) — 19 поросят/голова, тоді як у Грузії лише 7–8. Чисельність поголів'я свиней у Грузії така сама, як у сільськогосподарських підприємствах однієї з областей України:

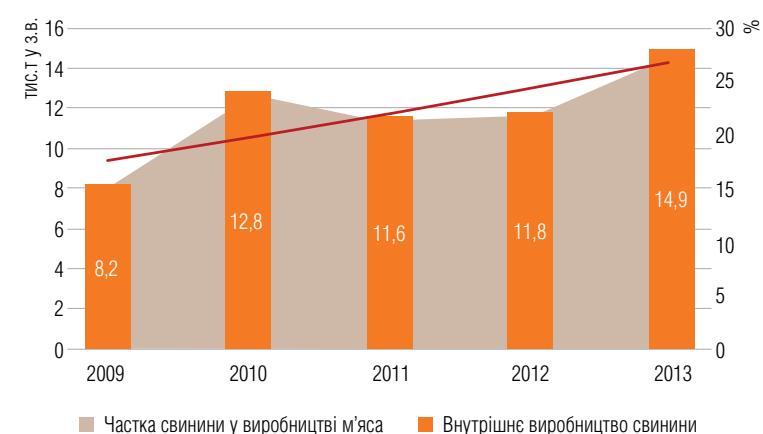
у 20 разів менше, ніж в наших промислових свиногосподарствах.

2014-го поголів'я свиней у Грузії значно менше, ніж торік. У першому кварталі цього року їх чисельність сягала 60% від минулорічного показника, а у другому кварталі — на третину менша, ніж торік (рис. 5). Таке скорочення є причиною спаду внутрішнього виробництва і, як результат, поглиблює дефіцит на ринку. Втім, не це робить грузинський ринок привабливим, а вищі, ніж в Україні, ціни (рис. 6). Наприклад, роздрібна ціна свинячої вирізки становить 18 ларі/кг (близько 133 грн за курсом на 17.10.2014 р), тоді як в українській роздрібній мережі ціна коливається в межах 80–90 грн за кілограм.

Отже, що робить грузинський ринок перспективним каналом збуту української свинини?

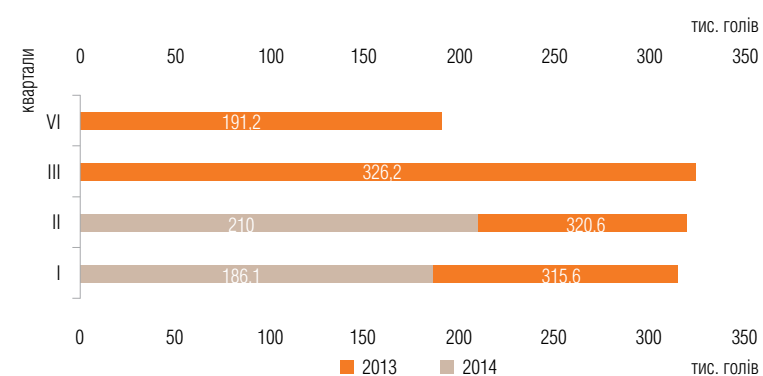
По-перше, недостатній рівень споживання свинини і зростаючий попит на цей вид м'яса. По-друге, високі ціни. По-третє, значна імпортозалежність. Деякі експерти очікують зменшення споживання свинини найближчими роками, що посилить конкуренцію між імпортованим та виробленим у країні м'ясом. Однак, враховуючи злет цін на бразильську свинину в першому півріччі 2014-го, можна очікувати, що до кінця року частка поставок з цієї країни буде меншою, ніж минулоріч. Це, в свою чергу, може стати «вікном» для виходу української свинини на ринок Грузії, аби вже наступного року закріпити там свої позиції. ПС

Рисунок 4.
ДИНАМІКА ВНУТРІШНЬОГО ВИРОБНИЦТВА СВИНИНИ У ГРУЗІЇ ТА
ЧАСТКИ СВИНИНИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИРОБНИЦТВІ М'ЯСА, 2009–2013 рр.

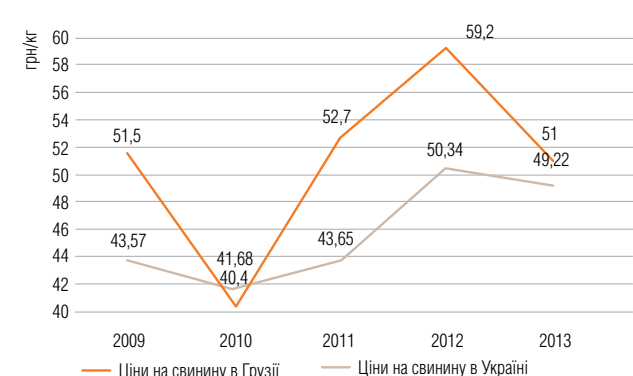
Джерело: Аналітичний відділ АСУ за даними Geostat.

Рисунок 5.
ПОКВАРТАЛЬНА ДИНАМІКА ПОГОЛІВ'Я СВИНЕЙ
У ГРУЗІЇ

Джерело: Аналітичний відділ АСУ за даними Geostat.

Рисунок 6.
ДИНАМІКА СЕРЕДНЬОРІЧНИХ ЦІН НА СВИНИНУ
В ГРУЗІЇ ТА УКРАЇНІ

Джерело: Аналітичний відділ АСУ за даними Geostat та ДССУ.

ПРОДАЖ МІШКІВ І ПАКУВАЛЬНОЇ ТАРИ ДЛЯ ПРОМИСЛОВОСТІ ТА СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

ТОВ «Кепітал Системз»
вул. Більшовицька, 3, кв. 95
м. Умань, Черкаська обл, 20300

Тел.: (04744)34003;
(067)5227799
email: 8180@ukr.net

DK GRAIN

Ексклюзивний
представник в Україні
Миронівського
інституту пшениці
ім. В.М. Ремесла

ПРОПОНУЄМО НАСІННЯ 15 СОРТІВ ПШЕНИЦІ:

- Миронівська 65
- Подільська
- Волошкова
- Ремеслівна
- Фаворитка
- Богдана
- Золотоколоса
- Колос Миронівщини
- Миронівська сторічна
- Мирлена
- Легенда Миронівська
- Наталка
- Смуглянка
- Ювіляр Миронівський
- Крижинка

ВІДПОВІДАЄМО ЗА ЯКІСТЬ
ТА СПРАВЖНІСТЬ НАСІННЯ.

ДОПОМАГАЄМО З ТЕХНОЛОГІЯМИ ВІД ПОСІВУ
ДО ЗАКЛАДКИ.

ГАРАНТУЄМО ЯКІСТЬ ВАШОГО УРОЖАЮ ПРИ ДОТРИМАННІ ТЕХНОЛОГІЙ.

ТОВ "ДК ГРЕЙН"

09800, Київська обл., Тетіївський р-н, м. Тетіїв, вул. Леніна, буд. 3

Тел: 067-470-17-81

Email: info.dk-grain@avm-ua.org

РИНОК ЗЕРНОВИХ: ОСІННІ ПІДСУМКИ

Огляд попиту/пропозиції та цінової ситуації на ринку сировини цієї осені.

ЗЕРНОВІ КУЛЬТУРИ

Пшениця

Кліматичні ризики і конкурентоспроможність французької пшениці підтримують ціну на цю зернову на світових біржах, однак якість зерна залишається головною проблемою сезону.

Так, збір урожаю австралійської пшениці під загрозою. Опади, що випали в середині листопада, можуть погіршити її якість. У Бразилії лише незначна частина врожаю борошномельної якості, що змусить країну збільшити обсяги імпорту.

Українська пшениця на експортному ринку має досить стабільний попит. Але не дивлячись на зростання світової ціни і невеликий рівень пропозиції української пшениці, ціни на умовах FOB залишаються стабільними:

- пшениця 12,5%: 245–248 дол./т;
- пшениця 11,5%: 234–239 дол./т;
- фураж: 205–210 дол./т.

На внутрішньому ринку вирішальний чинник — девальвація національної валюти. У скрутному становищі опинилися переробні підприємства: вартість їхніх продуктів не змінилася, а продавці сировини вважають недоцільним продавати зерно за старою ціною. Так, аграрії за пшеницю другого і третього класу просять 2600–3100 грн/т і 2500–3000 грн/т відповідно. Фуражна пшениця коштує 2450 грн/т.

За рахунок зміцнення експортного ринку і меншого інтересу країн-імпортерів зростання експортних цін на українську пшеницю найближчим часом не передбачають. Щодо цін в національній валюті, то в Україні пшениця ще не інтегрувала весь рі-

вень девальвації (70%), а значить, ціни в гривні ще будуть зростати. Нині подорожчання може також сприяти мала активність з боку власників зерна.

Ячмінь

На світовий ринок нині впливає зменшення прогнозу виробництва ячменю в Аргентині, що дозволить збільшити експорт із Європи й України.

Разом із тим, українські компанії-експортери малоактивні в

сегменті ячменю на міжнародній арені. Рівень пропозиції залишається низьким. Ціни попиту/пропозиції коливаються в діапазоні 210–220 дол./т, на умовах FOB.

На внутрішньому ринку експортноорієнтованих компаній в сегменті ячменю майже немає, оскільки більше половини цієї зернової вже вивезли. З початку сезону Україна поставила 3,3 млн т ячменю з прогнозованих 3,8 млн т. Ціни в національній валюті за рахунок девальвації зросли до 2400–2450 грн/т на умовах CPT-порт.

Рисунок 1.

ДИНАМІКА СВІТОВИХ ЦІН НА ПШЕННИЦЮ, дол./т

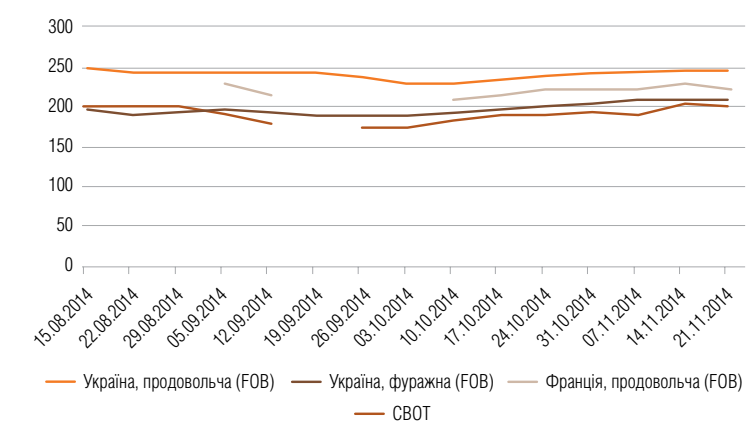
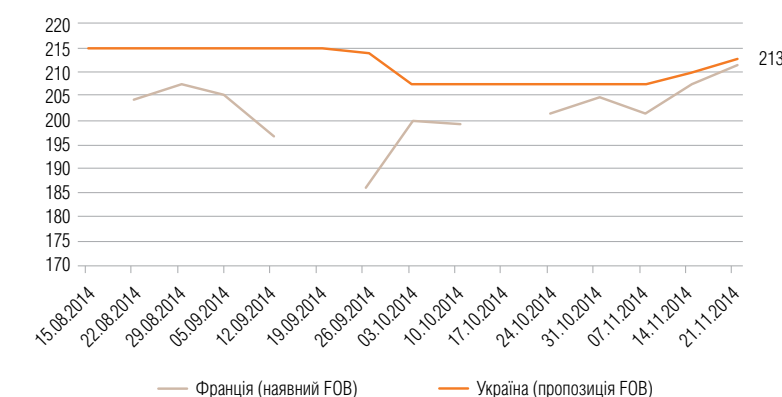

Рисунок 2.

ДИНАМІКА СВІТОВИХ ЦІН НА ЯЧМІНЬ, дол./т

Валерія Пекін,
експерт аграрного
ринку

Попит на ячмінь серед переробників невисокий, зважаючи на наявність запасів сировини. Діапазон закупівельних цін став досить широким: 2100–2450 грн/т на умовах СРТ-підприємство.

Аграрії утримуються від продажів і реалізують зерно лише при потребі в грошах. Нині ціна пропозиції ячменю в Україні має досить широкий діапазон: 2000–2700 грн/т на умовах самовивозу. Але реалізують його за максимальними цінами попиту (2350 грн/т).

Зважаючи на низький рівень пропозиції та девальвацію гривні, очікують зростання закупівельних цін на це зерно. Однак через відсутність попиту на український ячмінь на експортному ринку, експортно-орієнтовані компанії будуть стриманими, підвищуючи ціни лише до рівня девальвації національної валюти. Активізація ринку очікується лише після новорічних свят.

Кукурудза
У США та Франції збір урожаю кукурудзи практично завершено

(на 89% у США і на 90% у Франції). Урожайність залишається високою. Враховуючи заморозки в США, термін збору врожаю значно скоротиться. У США попит на

кукурудзу тримається на високому рівні за рахунок активного виробництва етанолу, яке нині високоеприбуткове.

Французька кукурудза, як і раніше, відрізняється високою конкурентоспроможністю: попит на неї тримається на високому рівні. Експерти прогнозують обсяг урожаю на рівні 18 млн т (14,5 млн т минулоріч). Коштує вона на 4 євро за тону дешевше, ніж українська.

Українська кукурудза, незважаючи на високу конкуренцію з боку французької, активно експортується. З початку сезону з України вивезли 3,8 млн т її зерна. Основні країни-імпортери — Китай, Єгипет, Південна Корея, Туніс.

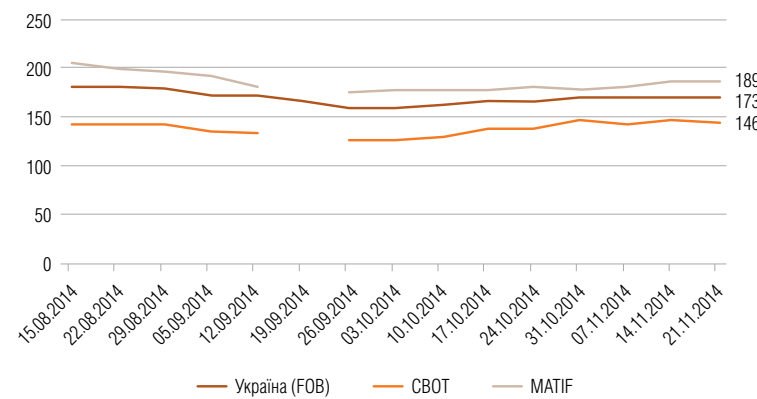
Ціна на українську кукурудзу на міжнародному ринку сягає

175 дол./т на умовах поставки FOB. Незначні коливання відпо-відають коливанню цін на кукурудзу на Чиказькій біржі СВOT.

На внутрішньому ринку на умовах СРТ-порт кукурудза коштує 152–155 дол./т. За рахунок ослаблення національної валюти, вартість у гривні зросла до 2100–2400 грн/т на умовах СРТ-порт.

Упродовж листопада волатильність курсу долара негативно впливала на темпи продажів. Однак попит на кукурудзу був найактивнішим, за рахунок чого збільшується рівень пропозиції. Середньоринкова ціна на цю зернову становить 155 дол./т СРТ. Тенденції світового ринку дозволяють припустити зростання закупівельних цін у подальшому.

Рисунок 3.
ДИНАМІКА СВІТОВИХ ЦІН НА КУКУРУДЗУ, дол./т

ОЛІЙНІ КУЛЬТУРИ

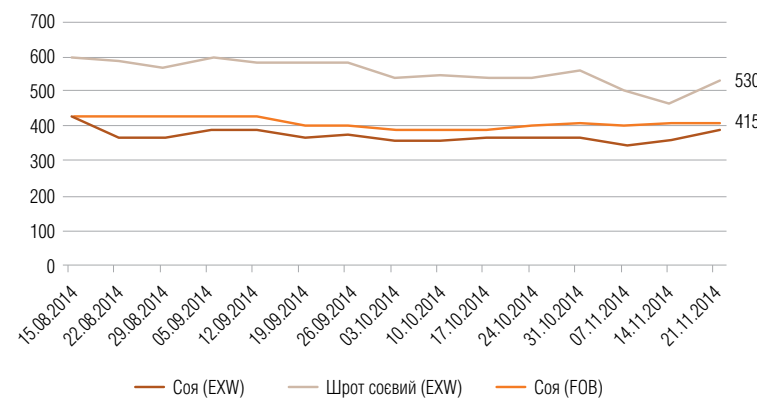

Соя
Нині активний ринок сої, орієнтований на експорт. Українська

олійна користується добрим попитом на міжнародній арені, насамперед за рахунок конкурентної ціни. Хоча впродовж листопада вона активно дорожчала, що було обумовлене суттєвим зростанням цін на світовому ринку. Нині вона досягла позначки в 400 дол./т на умовах FOB.

Експортноорієнтовані компанії підвищили закупівельні ціни в гривневому еквіваленті до 5100–6000 грн/т. Сталося це не лише за рахунок девальвації, а

Рисунок 4.
ДИНАМІКА ЦІН НА СОЮ ТА СОЄВИЙ ШРОТ, дол./т

й через зміцнення експортного ринку. За рахунок цього ціни валютних контрактів зросли до 370–380 дол./т на умовах СРТ-порт.

Переробники підвищили закупівельні ціни до 5000–5800 грн/т (СРТ-підприємство). Основні причини:

- девальвація національної валюти;
- зменшення пропозиції;
- підвищення закупівельних цін з боку експортноорієнтованих компаній.

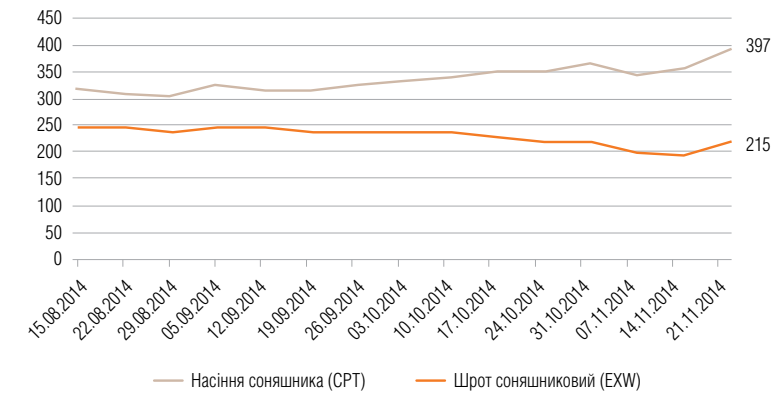
Варто відзначити ослаблення активності в цьому сегменті, оскільки переробники очікують стабілізації валютного ринку.

Найближчим часом увага ринку буде сконцентрована на світовій ціні та попиті на сою, вирощену в США. Ймовірно, що вартість трохи зменшиться, зважаючи на високу волатильність соєвих бобів. Українська соя ще не інтегрувала скачок девальвації. Найближчим часом прогнозують стабілізацію ціни (за умови стабільності національної валюти).

Соняшник
За рахунок високої конкуренції серед переробників ціни попиту/

Рисунок 5.
ДИНАМІКА ЦІН НА СОНЯШНИК ТА СОНЯШНИКОВИЙ ШРОТ, дол./т

пропозиції на насіння соняшнику з початку сезону динамічно зростають. Ринок активний за рахунок підвищення експортних цін на ринках продуктів його переробки.

Так, за підсумками листопада, ціни практично дійшли до позначки 6000 грн/т. В умовах погоні за сировиною переробники і надалі

будуть збільшувати закупівельні ціни. Чинники здороження:

- підвищення експортних цін на соняшникову олію на 15 дол./т (до 815–835 дол./т);
- підвищення експортних цін на соняшниковий шрот на 5–10 дол./т — до 240 дол./т;
- низький рівень пропозиції.

НАЙСУЧАСНІШИЙ ЗАВОД З ВИРОБНИЦТВА ПРЕМІКСІВ ПРОПОНУЄ

Премікси за рецептами, що оптимізовані під потреби Вашого господарства

ПОЛІПШЕННЯ ЗАСВОЮВАНOSTІ КОРМУ ТА ПОКАЗНИКІВ КОНВЕРCІЇ

ПІДВИЩЕННЯ ІМУНІТЕТУ ТА ЗБЕРЕЖЕНОСТІ ПОГОЛІВ'Я

ОПТИМАЛЬНО ПІДБІРАНИЙ СКЛАД ІНГРЕДІЄНТІВ

ВИСОКА ЯКІСТЬ ДОЗУВАННЯ ТА ЗМІШУВАННЯ

ОПТИМАЛЬНІ ЦІНИ ТА СТРОКИ ПОСТАВКИ

ТОВ «ІНБЕЛ»
Комерційний відділ
тел.: (056) 790-87-89;
моб.: (050) 320-60-36;
e-mail: kkm@novacore.biz

www.novacore.com.ua

СОНЯШНИК: ЧИ ВСЕ ТАК СТРАШНО?

Новий сезон соняшника почався з катастрофи — фальстартового обвалу цін. Малайзійська пальма взяла світовий ринок рослинних олій під свій контроль (на питання малайзійцям «Скільки ви можете?» відповідь була упереджена і з нотами пафосу «Скільки вам треба...»). Як наслідок, світ отримав 12–16 відсоткове падіння цін на пальмову, соєву і, звичайно ж, соняшникову олії. Експортна ціна української соняшникової олії сповзла до 750 дол/т. Насіння соняшника знецінилося до 310 дол/т. Здавалося що це провал сезону, причому другий сезон поспіль. Але який ринок не помиляється?

Валерія Пекін,
експерт аграрного
ринку

ВЕРЕСЕНЬ: ПЕРШІ ОБКОСИ, ПЕРШІ РОЗЧАРУВАННЯ В ЯКОСТІ, АЛЕ Й ПЕРШЕ ЗРОСТАННЯ ЦІНИ

Цьогорічний збір соняшника почався на тиждень раніше і вже першого вересня довелося переглядати ціни. Перші обкоси показали, що не все залежить від Малайзії та Аргентини. Смітна домішка, вологість та олійність новозібраного зерна виявились далекими від норм. Переробники почали шукати якісну олійну, що і змусило їх підвищити закупівельну ціну в умовах практично стабільного ринку соняшникової олії.

ЖОВТЕНЬ: У ПОГОНІ ЗА СИРОВИНОЮ АБО «ВСІМ НЕ ВИСТАЧИТЬ»

Посівні площі під соняшник у 2014/2015 МР залишились на попередньому рівні — 5,6 млн га. Та несприятлива погода для соняшника цього року не давала надій на високий урожай. Валовий збір

оцінили в 10 млн т проти 11,5 млн т торік. Ринок почав помітно нервувати, різниця в 1,5 млн т в умовах досить високої конкуренції за сировину лякала українських переробників подальшим її дефіцитом. Кожен хотів сформувавши якомога більші запаси, що стимулювало ріст закупівельних цін на насіння.

ЛИСТОПАД: МОЖЛИВІСТЬ ДОДАЄ СМІЛИВОСТІ

У листопаді ринок став надто емоційним. До попередніх страхів переробників додалася реальна проблема низької пропозиції насіння соняшника на ринку. Жоден аграрій в умовах валютної нестабільності не має бажання продавати, вважаючи врожай найліквіднішим активом. На початок листопада ціна соняшника складала 355 дол.США/т, що вже тоді робило його досить рентабельним. Але загальні настрої аграріїв лишилися непохитними. Переробні підприємства за таких умов або вимушені припинити діяльність, або заохочувати утримувачів олійної до продажів, збільшуючи вартість. І тут спокусою стало збільшення експортної ціни на соняшкову олію.

Уже в жовтні Малайзія та Індонезія зменшили обсяги виробництва пальмової олії. Значний світовий попит на соняшкову олію почав стрімко додавати по 10–15 дол./т щотижня до її ціни. В середині листопада ціна української соняшникової олії майже досягла попереднього рівня — 825 дол./т на умовах FOB. Більшою мірою емоції та зміцнення гривні сформували закупівельні ціни на насіння соняшника в межах 400 дол./т на умовах СРТ-підприємство, що є психологічним порогом і може вплинути на перегляд цін.

ГРУДЕНЬ: УСЕ НЕСТАБІЛЬНО

Зважаючи на емоційність ринку в цьому сезоні, можна сказати, що стабільності чекати складно. Вже у грудні варто очікувати збільшення пропозиції на ринку, що може народити нові плітки або спростувати старі, наприклад, про якість зібраного соняха.

Оцінюючи тенденції світового ринку рослинних олій можна сподіватися на подальше зростання ціни на соняшкову олію, зокрема, за рахунок скорочення виробництва в Росії та Казахстані. Цей факт дозволить збільшувати закупівельні ціни на сировину. ПС

Плітка	Факт
«Необмежене» виробництво пальмової олії	Виробництво пальмової олії в Малайзії оцінюють у 2,4 млн т, що лише на 0,1 млн т більше, ніж минулого року. Індонезія за прогнозом виробить 3,7 млн т, тобто на 0,22 млн т більше, порівняно з 2013/14 МР.
Низький валовий збір соняшника в Україні	Український урожай соняшника в 2014/2015 МР оцінюється в 10 млн т, що звичайно менше за минулорічні 11,6 млн т, але за рахунок кінцевих запасів 2013/14 МР (0,85 млн т) кінцеві запаси 2014/2015 МР оцінюються на досить високому рівні — 0,3 млн т.
Погана якість зібраного урожаю	Основні нарікання на якість зібраного насіння соняшника стосуються лише рівня його олійності. В центральному регіоні олійність соняшника сягає 46–48%, в східному та західному регіонах — 50%, у південному регіоні — 39–46%.

Надійний постачальник кормів для тваринництва

Fenix Agro

Команда професіоналів

Нові партнери

Fenix Agro став офіційним дистриб'ютором стартеру для телят від Cargill та ексклюзивним постачальником цього виду корму для підприємств-членів АВМ.

Конкурентні переваги

- Комплексне кормозабезпечення
- Побудова довгострокових партнерських відносин
- Гарантія якості вхідної сировини
- Професійне надання послуг

ОФІЦІЙНИЙ ПОСТАЧАЛЬНИК
ПРОТЕІНОВИХ КОРМІВ ДЛЯ

ПП «ФЕНІКС АГРО»
моб. +380(067) 240-24-18
тел./факс +38(04744) 4-67-12
e-mail: info@phoenix-agro.com.ua
phoenix-agro.com.ua

ЯКА ДЕРЖАВНА ПІДТРИМКА ОЧІКУЄ ВІТЧИЗНЯНОГО АГРАРІЯ?

Ситуацію, в якій нині опинилася українська економіка, складно назвати простою. Бойові дії на Сході країни та девальвація гривні не сприяють її покращенню. Практично, єдиним сектором, який демонструє позитивну динаміку, виявився аграрний. Однак встояти йому без державної підтримки буде доволі складно. Разом із тим, загальний підхід до планування та розподілу державної допомоги треба переглянути, оскільки, з одного боку, виникає потреба скорочення бюджетних видатків, а з другого — спостерігається низька ефективність державних витрат в аграрному секторі. На яку держпідтримку можуть розраховувати вітчизняні аграрії та чого чекати в майбутньому — читайте у статті.

БЮДЖЕТНІ ВИДАТКИ

Державна підтримка в аграрному секторі включає в себе як прямі виплати з державного бюджету, так і інші види підтримки, зокрема цінове регулювання та недоотримання податкових надходжень до бюджету (різні види податкових пільг).

Найбільша за обсягом державна підтримка (13 млрд грн) дісталася вітчизняному аграрному сектору 2008-го року. Відтоді уряд був змушений скоротити фінансування сільського господарства до 9–10 млрд грн. Причина — складна економічна ситуація та потреба в жорсткій економії бюджету. Через це останні три роки спостерігається значне недофінансування запланованого аграрного бюджету. Зокрема, розрив між запланованими та реально виконаними видатками склав 26% і 27% у 2011-му і 2012-му роках, відповідно. Торік розрив скоротився до 21%, але він усе ще значний для забезпечення сприятливого інвестиційного клімату в галузі.

2014-го на аграрний сектор заклали 8 млрд бюджетних гривень, однак і їх довелося скоротити в рамках пакету антикризових заходів, схвалених урядом у березні та червні.

ПІЛЬГОВЕ ОПОДАТКУВАННЯ

Пільгове оподаткування (спеціальний режим ПДВ та фіксований сільськогосподарський податок — ФСП) важливіше для аграрного бізнесу, ніж прямі трансфери з бюджету. Це пов'язано з тим, що податкові пільги забезпечують більший загальний обсяг підтримки та рівний до неї доступ для всіх компаній.

Відповідно до умов співпраці з Міжнародним валютним фондом (МВФ), Україна зобов'язана реформувати систему оподаткування, зокрема анулювати ФСП та спецрежим ПДВ. Наразі фіксований податок не чіпають до 2018-го року, а от спецрежим ПДВ планують реформувати. Кабінет Міністрів України ініціює створення спецрахунків ПДВ. На думку урядовців, така модель адміністрування податків унеможливить зловживання щодо сплати податку на додану вартість та збереже для держбю-

джету близько 12 млрд гривень на рік. Крім того, це має знищити корупцію та допоможе чесним платникам податків як сплачувати ПДВ, так і вчасно отримувати відшкодування.

Система електронного адміністрування ПДВ запрацює з 1-го січня 2015-го року (раніше планувалося — з 1-го листопада 2014-го). До моменту впровадження вона буде покращуватися. Тобто наразі немає чіткого технічного механізму роботи таких рахунків. Порядок електронного адміністрування податку на додану вартість встановить Кабмін.

Нова система спецрахунків ПДВ складатиметься з таких основних складових:

- Електронного Єдиного реєстру податкових накладних;
- Банку, де всім платникам ПДВ автоматично відкриють рахунки;
- Бази даних митниці щодо імпорту/експорту товарів.

Крім того, зменшиться кількість критеріїв для автоматичного бюджетного відшкодування. Разом із тим, експортери й інвестори будуть отримувати відшкодування по ПДВ на місяць раніше, ніж тепер.

Проте введення електронної системи адміністрування ПДВ передбачає повний перехід на електронну звітність і необхідність реєстрації в ЄРПН всіх податкових накладних та розрахунків коригування (незалежно від суми).

Водночас, на думку експертів, така система може негативно позначитися на бізнесі.

- По-перше, вона передбачає, що кожне підприємство створює спецрахунок ПДВ у єдиному банку, визначеному урядом. Відтак, щоб господарство могло видати контрагенту податкову накладну з ПДВ і зареєструвати його, йому потрібно мати або достатню суму зареєстрованих накладних ПДВ від інших контрагентів, або внести потрібні кошти на рахунок ПДВ (іншими словами, податкові накладні з ПДВ можна видати на суму отриманих раніше накладних та грошей, внесених на спецрахунок ПДВ).

- Кошти, які лежать на спецрахунку ПДВ, перераховує в бюджет не господарство, а податкова. Саме вона надсилає розпорядження в банк, щоб списати потрібну суму. Відтак, якщо станеться помилка в розрахунках, господарство буде змушене доводити свою правоту.

- Податкова залишила за собою право анулювати свідоцтво платника ПДВ. У цьому випадку спецрахунок автоматично закривається, а кошти знімаються на користь держави.

Фактично, суть системи спецрахунків така: не заплативши ПДВ, не можна зареєструвати накладну в податковій. Відтак, господарство має сплатити ПДВ контрагенту, а оскільки його накладна не зареєстрована, то і в бюджет. Тобто підприємство платить за себе і за «того хлопця». Замість прозорості, чесної системи отримали таку, де можна вкрати і завжди знайти крайнього.

Наразі в Україні бізнес має голос і може вимагати змін. Тому запропоновану урядом систему спецрахунків можна змінити на альтернативну, наприклад, за азербайджанським зразком (працює за принципом «розщеплення»: коли неплатник ПДВ щось купує, кошти автоматично розділяються — частина на спецрахунок ПДВ, а залишок — на розрахунковий рахунок. Платник податків може зняти з рахунку ПДВ тільки ті кошти, які він вніс раніше. Відповідно, схеми з фірмами-одноденками стають неможливими, оскільки вони просто не в змозі зняти гроші). Головна умова — консолідація вітчизняних аграріїв, переконані експерти.

НАЛЕЖНЕ СПРЯМУВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ ДОПОМОГИ

Державна допомога особливо важлива в умовах економічної кризи. Навряд чи український уряд зможе збільшити витрати бюджету в найближчі два-три роки. Відтак, головний пріоритет — розробити основні принципи розподілу обмежених ресурсів. Згідно із Законом «Про державну підтримку сільського господарства

За матеріалами «Огляду аграрної політики» (випуск №6/2014) Німецько-українського агрополітичного діалогу

України» визначається державна політика щодо підтримки аграрного сектора, зокрема механізмів цінового регулювання (державні заставні закупівлі зерна, механізми компенсації відсоткових ставок та компенсація лізингових платежів, субсидування виробників тваринницької продукції). Проте незрозуміло, за якими принципами ділити «пиріг держдопомоги». Тобто конкретно не вказано, які сектори чи заходи отримують фінансування з бюджету. Тут може стати в пригоді європейський досвід.

Єврокомісія розробила чіткі та всеосяжні принципи розподілу різних видів державної підтримки в аграрному секторі. Сюди ж входить поліпшення якості продуктів харчування, збереження довкілля та традиційної спадщини села. Основні передумови отримання державної допомоги:

- відповідність загальним вимогам конкурентної політики;
- узгодженість із загальною політикою ЄС щодо сільського господарства та розвитку сільських територій;
- сумісність з міжнародними зобов'язаннями ЄС.

Ще одна важлива умова отримання держпідтримки — поліпшення ситуації всього сектору чи регіону. Відтак, якщо заходи підтримки вигідні лише окремому реципієнту, вони не відповідають

принципам ЄС. Певні заходи державної підтримки (допомога для перерозподілу земель, технічна підтримка аграрного сектору, підтримка та поліпшення генетичної якості худоби) переважно надають малим та середнім господарствам, оскільки вважається, що великі підприємства можуть фінансувати ці витрати самостійно.

Різниця між українським та європейським законодавством очевидна — постанови Єврокомісії сфокусовані на схемах підтримки, які мають мінімальний негативний вплив на ринок сільського господарства та продовольства ЄС. Закон України, головним чином, зосереджено на заходах державної політики, що безпосередньо впливають на ринок та спотворюють його.

ВПЛИВ НА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ

У довгостроковій перспективі, реформування державної підтримки має відбуватися крок за кроком, враховуючи умови ведення бізнесу в Україні (порівняно з іншими країнами). Для комплексної оцінки конкурентоспроможності вітчизняного аграрного бізнесу треба розглянути додаткові фактори (податкове навантаження, вартість виробничих факторів та ін.).

Доступ до фінансових ресурсів є також дуже важливим для виходу

агробізнесу на міжнародні ринки. Останні три роки (2010–2013 рр.) українські сільськогосподарські підприємства могли отримати кредити за відсотковими ставками від 15% до 20% (у гривні) і від 7% до 10% (в іноземній валюті). Головним чином, це можна пояснити млявим розвитком банківського сектору, інфляцією та складною політичною ситуацією.

Кредитні ресурси ЄС та США порівняно дешевші та доступніші для місцевих аграрних компаній. В ЄС середня відсоткова ставка для бізнес-проекту в аграрній сфері становить 5%. Відтак, аграрні підприємства США та ЄС мають конкурентну перевагу порівняно з українськими аграрними компаніями.

Для подальшого активного розвитку сільського господарства треба поліпшити ефективність державної допомоги, враховуючи обмеженість бюджетних коштів. Критично важливо викоринити корупцію, лібералізувати торгівлю з ЄС та поліпшити доступ до фінансових ресурсів. Ці заходи мають бути пріоритетнішими, ніж прямі субсидії, що спотворюють ринки. Водночас, реформа оподаткування аграріїв має бути покрокова та впроваджена лише після суттєвого поліпшення законодавчо-правового поля та стабілізації загальних умов ведення агробізнесу в Україні. **ПС**

2014-ГО НА АГРАРНИЙ СЕКТОР ЗАКЛАЛИ 8 МЛРД БЮДЖЕТНИХ ГРИВЕНЬ, ОДНАК І ЇХ ДОВЕЛОСЯ СКОРОТИТИ В РАМКАХ ПАКЕТУ АНТИКРИЗОВИХ ЗАХОДІВ.

ІНСТРУКЦІЯ З ВОДОКОРИСТУВАННЯ

Уявити роботу свиногосподарств без води неможливо. Проте у питаннях водокористування є чимало нюансів. Ця стаття допоможе розібратися із порядком отримання дозвільної документації.

Микола Чемезов,
старший юрист
ТОВ «ЮФ „ОМП“»

Господарства переважно забирають воду зі свердловин, хоча можуть і з поверхневого джерела (водойми). Відтак Водний кодекс (надалі — ВК) визначає правила користування поверхневими водами, а Кодекс України про надра (надалі — КУпН) — підземними.

Щоб господарство могло користуватися водою (зі свердловини чи відкритої водойми), йому потрібно мати дозвільні документи:

1. Дозвіл на спеціальне водокористування; та
2. Спеціальний дозвіл на користування надрами.

ДОЗВІЛ НА СПЕЦІАЛЬНЕ ВОДОКОРИСТУВАННЯ

Необхідність отримати цей дозвільний документ передбачена статтею 49 ВК у разі, якщо підприємство використовує воду з підземних джерел та має на балансі одну чи більше свердловин. Це базовий дозвільний документ, який визначає обсяги забору води та ліміти скидів.

Порядок отримання дозволу на спеціальне водокористування визначено Постановою Кабінету Міністрів України від 13.03.2002 р., № 321 «Про затвердження Порядку погодження та видачі дозволів на спеціальне водокористування та внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 10 серпня 1992 р. № 459» (надалі — Постанова № 321). Відповідно до зазначеної постанови, з 18 травня 2013-го дозволу на спе-

ціальне водокористування у разі забору води з водних об'єктів загальнодержавного значення видають обласні держадміністрації.

Перелік документів

Документи, які подають державному адміністратору:

1. Заява по формі (на підставі Постанови Кабінету Міністрів України від 07.12.2005 р., № 1176).
2. Клопотання про погодження умов і отримання дозволу на спеціальне водокористування для сільськогосподарських підприємств.
3. Погодження Клопотання регіональним управлінням водних

ресурсів у разі використання поверхневих вод.

4. Погодження Клопотання Міністерством охорони здоров'я України у разі використання водних об'єктів, віднесених до категорії лікувальних.
5. Обґрунтування потреби у воді (розрахунок нормативно-обґрунтованих обсягів водокористування та водовідведення: тис. м³/рік; м³/доба) (при наявності скиду стічних вод у водні об'єкти).

Суб'єкт господарювання (керівник юридичної особи/фізична особа-підприємець) або уповноважена ним особа особисто подають заяву та документи, які

додаються до неї, державному адміністратору. Уповноважена особа повинна мати документ, який підтверджує її повноваження (довіреність).

Державний адміністратор перевіряє документи, що посвідчують особу заявника, та реєструє заяву і документи. Строк, упродовж якого видається дозвіл на спеціальне водокористування, складає десять робочих днів. Дозвіл на спеціальне водокористування видається на термін до трьох років, якщо водокористувач скидає у водні об'єкти забруднюючі речовини в обсягах, що перевищують граничнодопустимі (встановлюються територіальними органами Мінприроди); та від 3 до 25 років — у решті випадків. Слід наголосити на тому, що дозвіл на спеціальне водокористування видається безоплатно.

Підстави для відмови

у наданні дозволу на спеціальне водокористування

Законодавством передбачений вичерпний перелік підстав для відмови у наданні дозволу на спеціальне водокористування:

1. Подання суб'єктом господарювання неповного пакета документів, необхідних для одержання документа дозвільного

характеру, згідно зі встановленим вичерпним переліком; та/або

2. Виявлення в документах, поданих суб'єктом господарювання, недостовірних відомостей; та/або
3. Негативний висновок за результатами проведених експертиз та обстежень або інших наукових і технічних оцінок, необхідних для видачі документа дозвільного характеру.

СПЕЦІАЛЬНИЙ ДОЗВІЛ НА КОРИСТУВАННЯ НАДРАМИ

Необхідність отримання спеціального дозволу на користування надрами передбачена статтями 16 та 19 Кодексу України про надра. Разом із тим, відповідно до статті 23 КУпН, землекористувачі в межах наданих їм земельних ділянок мають право без спеціальних дозволів та гірничого відводу видобувати підземні води для власних господарсько-побутових потреб, нецентралізованого та централізованого (крім виробництва фасованої питної води) господарсько-питного водопостачання, за умови, що продуктивність водозаборів не перевищує 300 кубічних метрів на добу.

Для застосування цієї статті необхідною є наявність чотирьох умов, а саме:

1. Належним чином відведена земельна ділянка та оформлені (зареєстровані) права на неї;
2. Видобування підземних вод здійснюється в межах цієї земельної ділянки;
3. Мета використання води (спірне питання);
4. Об'єм фактично забраних підземних вод — до 300 кубічних метрів на добу.

Якщо хоча б одна з цих умов порушується, підприємству необхідно отримувати спеціальний дозвіл на користування надрами.

Порядок надання спеціальних дозволів на користування надрами

Порядок надання спеціальних дозволів на користування надрами передбачено Постановою Кабінету Міністрів України від 30.05.2011 р., № 615 з однойменною назвою. Порядок досить детальний та ускладнений великою кількістю погоджень. Загалом процедура складається з таких етапів:

1. Рівень місцевої ради.

До місцевої ради треба подати заяву у довільній формі про надання дозволу на отримання спеціального дозволу на користування надрами. Після реєстрації заяви доводиться чекати чергової

ЗЕМЛЕКОРИСТУВАЧІ В МЕЖАХ НАДАНИХ ЇМ ЗЕМЕЛЬНИХ ДІЛЯНОК

МАЮТЬ ПРАВО БЕЗ СПЕЦІАЛЬНИХ ДОЗВОЛІВ ТА ГІРНИЧОГО ВІДВОДУ ВИДОБУВАТИ

ПІДЗЕМНІ ВОДИ ДЛЯ ВЛАСНИХ ГОСПОДАРСЬКО-ПОБУТОВИХ ПОТРЕБ,

НЕЦЕНТРАЛІЗОВАНОГО ТА ЦЕНТРАЛІЗОВАНОГО (КРІМ ВИРОБНИЦТВА

ФАСОВАНОЇ ПИТНОЇ ВОДИ) ГОСПОДАРСЬКО-ПИТНОГО ВОДОПОСТАЧАННЯ,

ЗА УМОВИ, ЩО ПРОДУКТИВНІСТЬ ВОДОЗАБОРІВ НЕ ПЕРЕВИЩУЄ

300 КУБІЧНИХ МЕТРІВ

сесії ради. На сесії депутати приймають рішення більшістю голосів. Законодавчо не визначено жодних критеріїв для погодження або відмови.

2. Рівень районної ради.

Після позитивного рішення місцевої ради, суб'єкт господарювання подає пакет документів із заявою з погодженнями (з підписами) голови райдержадміністрації, юрисконсульта районної ради, голови районної ради. При цьому перелік документів, який потрібно подати в районну раду також не визначений. Обов'язково вимагають «заяву», а інше, — все, що вважають за потрібне. На цьому етапі починається бюрократична тяганина: узгодження двох комісій — екологічної та земельної. Їх терміни і період засідань точно ніхто не знає. Очікування може затягнутися до місяця.

Під час таких засідань представнику підприємства задають безліч питань, зазвичай такого характеру: чим підприємство допомагає селищу? який штат налічує? тощо. Після профільних комісій, якщо вони прийняли позитивне рішення, питання передають на сесію районної ради, яку доводиться також чекати, буває, до двох місяців.

3. Рівень обласної ради.

Процедура схожа на ту, яку треба пройти в районній раді. Як свідчить практика, в обласній раді часто вимагають документи, не вказані в Постанові № 615. Інформацію про них можна отримати тільки в юридичному відділі обласної ради. Виникає питання: навіщо взагалі потрібне погодження дозволу на користування надрами виборними органами самоврядування, якщо механізм чітко не прописаний, критерії надання/ненадання згоди не встановлені, а можливості зобов'язати надати погодження через суд фактично відсутні.

4. Рівень Мінприроди та Держгірпромнагляду.

Знову відбувається перевірка документів та експертиза. Коли всі зазначені рівні пройдені, мож-

НАВІЩО ВЗАГАЛІ ПОТРІБНЕ ПОГОДЖЕННЯ ДОЗВОЛУ

НА КОРИСТУВАННЯ НАДРАМИ ВИБОРНИМИ ОРГАНАМИ

САМОВРЯДУВАННЯ, ЯКЩО МЕХАНІЗМ ЧІТКО НЕ ПРОПИСАНИЙ,

КРИТЕРІЇ НАДАННЯ/ЕНАДАННЯ ЗГОДИ НЕ ВСТАНОВЛЕНІ,

А МОЖЛИВОСТІ ЗОБОВ'ЯЗАТИ НАДАТИ ПОГОДЖЕННЯ

ЧЕРЕЗ СУД ФАКТИЧНО ВІДСУТНІ.

на отримати довгоочікуваний спеціальний дозвіл на користування надрами. Дозвіл надається на строк, визначений заявником, але не більше, ніж на п'ять років (в окремих випадках — до двадцяти років, якщо не йдеться про безпосереднє видобування корисних копалин, лише води).

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ВИКОРИСТАННІ ВОДИ БЕЗ ДОЗВІЛЬНИХ ДОКУМЕНТІВ

Відповідно до статті 110 ВК, порушення водного законодавства тягне за собою дисциплінарну, адміністративну, цивільно-правову або кримінальну відповідальність. На практиці найчастіше застосовують адміністративну відповідальність разом із зобов'язанням відшкодувати збитки за використання води без дозвільних документів.

Адміністративну відповідальність застосовують за такі види порушень:

- порушення правил охорони водних ресурсів (ст. 59 Кодексу України про адміністративні правопорушення (надалі — КУпАП);
 - порушення правил водокористування (ст. 60 КУпАП).
- Санкції незначні: від п'яти до восьми неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (85–136 грн). Серйознішою є претензія Державної екологічної інспекції щодо відшкодування збитків, зумовлених використанням води без дозвільних документів.

В обрахунках Державна екологічна інспекція використовує Ме-

тодику розрахунку розмірів відшкодування збитків, заподіяних державі внаслідок порушення законодавства про охорону та раціональне використання водних ресурсів, затверджену наказом Міністерства охорони навколишнього природного середовища України від 20 липня 2009-го року № 389 (надалі — Методика № 389).

Відповідно до пункту 9.1. Методики № 389, збитки розраховуються за формулою:

$$\text{Збитки} = 100 \times W \times \text{Тар.}$$

де W — об'єм води, використаної самовільно без дозволу на спеціальне водокористування та спеціального дозволу на користування надрами (підземні води), м³;

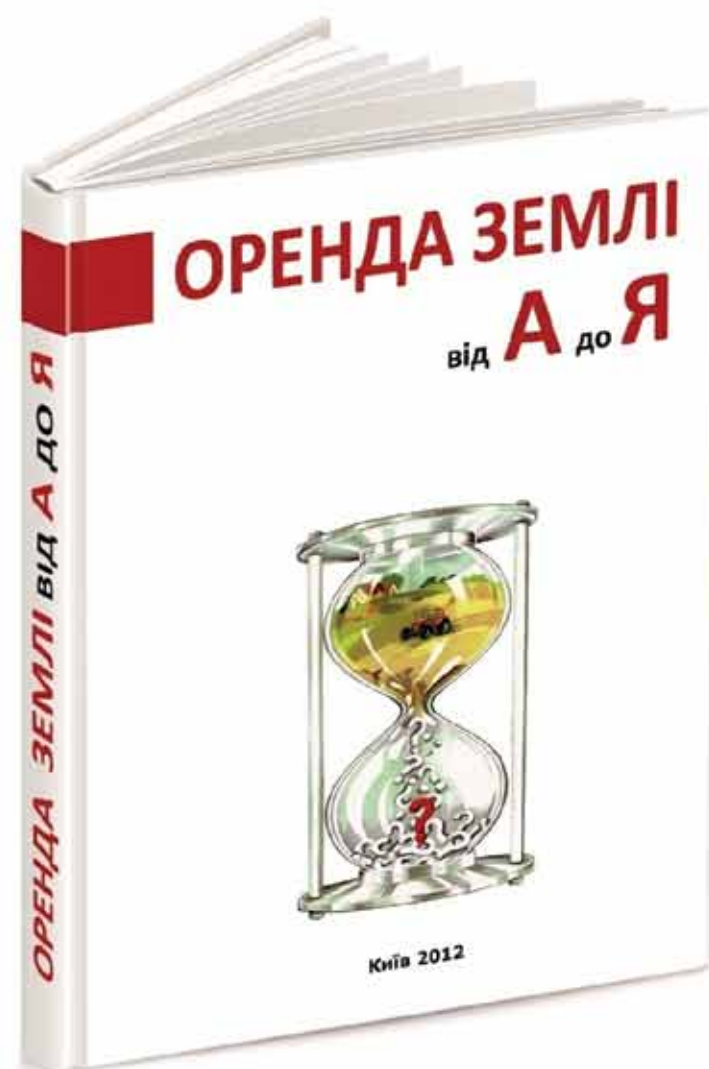
Тар — розмір, грн/100 м³, аналогічний ставці збору за спеціальне використання води, встановленої статтею 325 Податкового кодексу України на дату виявлення порушення.

Таким чином, коефіцієнт 100 значно збільшує суми, які доведеться сплатити підприємству, якщо воно програє справу в суді. Щоправда, наразі Мінприроди України, після численних звернень профільних тваринницьких асоціацій, таки погодилося внести зміни до Методики № 389 і привести її у відповідність до Податкового кодексу України, замінивши коефіцієнт 100 на коефіцієнт 5. Таким чином, суми нарахованих збитків будуть у двадцять разів меншими. Але поки ці зміни ще не набрали чинності, і скільки ще чекати — невідомо. ПС

Вашій увазі
унікальний інформаційний ресурс:

посібник

ОРЕНДА ЗЕМЛІ від А до Я

Читайте оновлення:

ЗМІНА ПРАВИЛ ГРИ.

Новий порядок реєстрації
права оренди землі
(договорів оренди землі)

Наш посібник розрахований
на найширше коло читачів -
від власників земельних ділянок
до орендарів будь-яких розмірів
та чиновників будь-яких рангів.

LAW OFFICES OF
Legal Consultants for Investment **OMP**

РЕМКО ШРАЙВЕР: «БУДЕ ПРОЗОРИСТЬ — БУДЕ ЕФЕКТИВНІСТЬ»

Цього разу у «Фокусі» нетрадиційне інтерв'ю: спілкувалися не з успішним виробником свинини, а міжнародним експертом, який на запит Асоціації свинарів України та за підтримки Проекту USAID Agroінвест приїхав в Україну, щоб дати відповіді на запитання, актуальні для галузі, поділитися світовим досвідом і показати шляхи вирішення основних проблем. Тож ми скористалися можливістю спитати пана Ремко Шрайвера, чим його здивувало українське свинарство.

— **Ремко, традиційне для нашого журналу питання: як, власне, пов'язали своє життя із тваринництвом?**

— Я лікар ветеринарної медицини і вірусолог, спеціалізуюся на питаннях контролю захворювань. Обрав цей фах, бо ще з дитинства цікавився, як тварину, що важить сотні кілограмів, може вбити організм, який ми навіть не бачимо. Зараз все більше вивчаю трикутник взаємодії: людина, тварина та дика природа (вектори поширення патогенів, наприклад: дикі кабани, гризуни, птахи, москити). В сучасних умовах ця тема стає все актуальнішою, адже від неї залежить не лише ефективність виробництва, а й благополуччя та здоров'я людей. Потрібно інтегрувати всі знання і досвід, щоб уникнути глобальних проблем.

Близько десяти років я працював у Центральному ветеринарному інституті в Нідерландах, вивчав захворювання, які входять до так званого списку А у класифікації Всесвітньої організації захисту здоров'я тварин (OIE). Адже знання — основна складова успішної боротьби з хворобою: якщо не знаєте, з чим маєте справу, ви — безсилі. Крім того, наука не стоїть на місці: постійно з'являються нові стратегії попередження і лікування хвороб, розрахунки економічного ефекту від їх застосування. Успішне тваринництво — це не лише добра ферма та генетика, а насамперед знання.

— **Ви працювали в багатьох країнах, Україна — складний випадок?**

— Ні, тому що з українцями легко знайти спільну мову. Найскладніше було в Саудівській Аравії, де майже неможливо зрозуміти, що ж насправді відбувається. У вас також багато непрозорих процедур, які регулюють роботу виробників свинини, однак люди відкриті до діалогу і допомагають зрозуміти, як працює система. Без цього неможливо запропонувати рішення і рухатися в напрямку спрощення.

— **Ремко, одна з ваших головних тез: бізнес та держава повинні бути партнерами. Проте як поділити сферу впливу та зобов'язання?**

— Усе просто: фермер краще знає, як займатися свинарством і що потрібно для розвитку бізнесу. Чиновники, зі свого боку, знають думку гро-

Розмову вела
Оксана Юрченко

мадськості і регулювання на законодавчому рівні. Завдання: об'єднати знання обох сторін у діалозі. Відповідальність також можуть визначати за згодою, за винятком питання контролю епізоотичної ситуації в країні. Це абсолютна прерогатива держави, але, безперечно, з урахуванням думки виробників. Тому що прописувати правила, які свинарі не зможуть виконувати, немає сенсу — система не працюватиме. Крім того, до обговорень також варто запрошувати представників громадськості: у Європі, наприклад, саме вони піднімають питання благополуччя тварин, охорони здоров'я населення, що істотно впливають на правила ведення бізнесу і його законодавче регулювання.

— **До якої міри в це партнерство має бути залучена наука?**

— Долучатися до вирішення проблем, які стосуються кожного аспекту виробництва. Наприклад, для вас нині актуальне питання створення нових правил розрахунку санітарно-захисних зон. У Європі на цю тему ще й досі ведуть дебати. Саме наука дає знання, як їх вимірювати. У Нідерландах, наприклад, орієнтуються на кількість викидів із ферми. Науковці досліджують, які рівні допустимі і не шкодять здоров'ю та благополуччю людей. Чи жаліються на запах просто із вередливості, чи він дійсно є. Якщо так, якими технологіями скористатися, щоб його ліквідувати.

Дослідження фінансуються з двох джерел: державні кошти та гроші виробників. Коли свинарі платять податок, незначна його частина перераховується у спеціальний фонд. Цими грошима й оплачують дослідження. Причому наука працює суто «під замовлення»: шукає відповіді на питання, які ставить галузь, а не досліджує аби щось досліджувати. Результати завжди оприлюднюються, незалежно від того, вигідні вони виробникам, чи ні.

— **Ще одна невід'ємна складова роботи галузі — лабораторії. В Україні повноваження приватної і державної різняться. Чи в Європі така сама практика?**

— Так, хоча є відмінності. У Європі державні лабораторії задіяні лише у програмах державного контролю хвороб (ідеться, наприклад, про африканську й класичну чуму свиней, ящур тощо) або можуть ви-

ДОСЬЄ-ПЕРСОНАЛІЇ

Ремко Шрайвер,

д. в. н., спеціаліст із ветеринарної мікробіології, вірусолог, директор консалтингової компанії VetEffect Consultancy, міжнародний експерт із питань ветеринарії та охорони здоров'я населення.

Народився 1959-го у місті Белтховен, Нідерланди.

Навчався на ветеринарному факультеті Утрехтського університету, де згодом

отримав ступінь доктора. З 2002-го здобуває фах вірусолога в Нідерландській королівській академії наук.

Нині є членом Нідерландської королівської асоціації ветеринарів.

Кар'єру починав як ветеринар. Близько десяти років працював у лабораторії Центрального ветеринарного інституту Нідерландів. Є експертом із контролю зоонозів та хвороб національного зна-

чення (африканська чума свиней, класична чума свиней, ящур і т. д.), організації системи біобезпеки господарств, питань безпечності харчових продуктів тощо.

Надавав фахові послуги у сімнадцяти країнах, включаючи Росію, Туреччину, Саудівську Аравію, Африку, Польщу, Молдову, Болгарію тощо. Був задіяний у реалізації проектів Європейської Комісії з питань охорони здоров'я та захисту прав споживачів (DG Sanco).

ступати в ролі арбітражного органу. В Україні вони роблять усі дослідження і їхня думка вирішальна. У нас «рутинними» аналізами займаються виключно приватні лабораторії. Перелік послуг залежить від попиту. При цьому деякі можуть мати ліцензію на моніторинг хвороб державного значення. Послугами приватних лабораторій також користуються, щоб перевіряти якість кормів для тварин, залишки антибіотиків у м'ясі, безпечність кінцевих продуктів і т. д. Це великий і конкурентний ринок.

— **Українські державні лабораторії жаліються, що приватні не діляться із ними інформацією про хвороби, які реєструють. Мовляв, через це вони не бачать повної епізоотичної картини. У Європі налагоджений такий обмін інформацією?**

— Ні, він не потрібен. Державні лабораторії повинні знати тільки те, що контролюють — хвороби, які можуть «підкосити» всю галузь. Це їхній прямий обов'язок. Непідзвітні захворювання не є сферою їх інтересу.

— **Чому лептоспіроз не вважають хворобою у Європі, а в Україні це серйозна проблема: роблять аналізи на 18 штамів, лабораторно досліджують кожну імпортовану тварину. Чи виправдані такі заходи контролю?**

— У кількох країнах ЄС є проблема лептоспірозу у великої рогатої худоби. Коли йдеться про свиней, патогенні для них лише кілька сероваріантів. Тому, як на мене, необхідність такої масштабної лабораторної перевірки, яка є в Україні, варто переглянути. Тим паче, немає статистичних даних: скільки випадків зараження людей лептоспірозом від свиней; який відсоток інфікованих імпортованих свиней; наскільки вони впливають на епізоотичну ситуацію з лептоспірозу в країні. Як на мене, це захворювання потрібно більше контролювати у присадибному секторі, яке є потенційним джерелом небезпеки. Однак без точних даних немає про що говорити. Це той випадок, коли спочатку мала б висловитися наука.

— **Яка роль галузевих асоціацій у Європі?**

— Головне завдання — працювати на інтереси виробника. В Україні своя специфіка: маєте потребу налагоджувати діалог з представниками влади. У Ні-

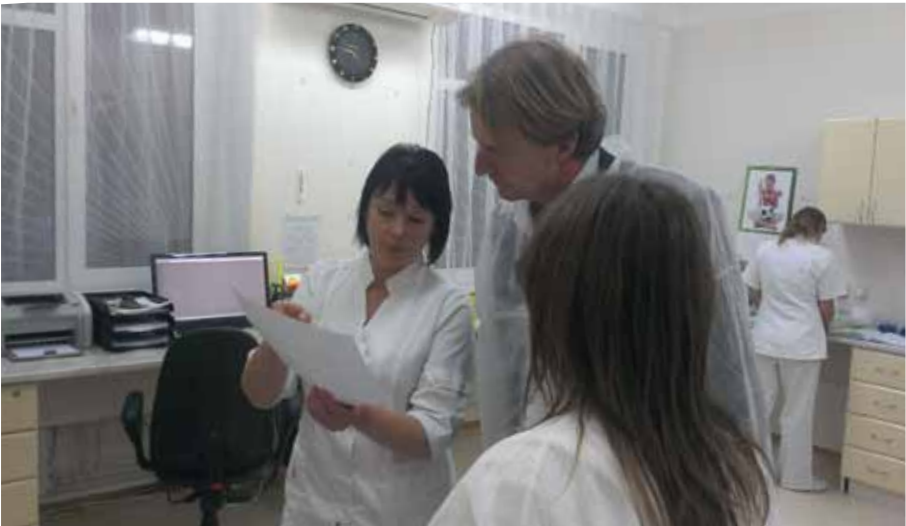

Фото 1.
Візит у приватну лабораторію «Центр ветеринарної діагностики»

дерландах, наприклад, більший акцент роботи асоціації на економіці, щоб підприємства залишалися конкурентоспроможними. На мою думку, оскільки наука в Україні майже не задіяна у розвиток галузі, важливо забезпечувати технологічний супровід. Також інформаційний: якщо, наприклад, виробник хоче почати поставки свинини в ЄС, але не знає вимог і процедуру, асоціація повинна бути компетентною, щоб допомогти його бажанню стати реальністю.

— **Ремко — ви експерт із питань біобезпеки. В Україні ті самі ризики, як і в інших країнах?**

— В Україні унікальна ситуація. По-перше, ви можете з багатьма країнами, у яких нині є африканська чума свиней. Тому епізоотичне благополуччя під великою загрозою, а здійснювати контроль надзвичайно складно. Другий фактор ризику — половину українського свинопоголів'я утримують у присадибних господарствах без належної ідентифікації. Ще одна проблема — «вибіркова» система контролю господарств, яка зосереджена на великих промислових підприємствах і дуже «толерантна» до присадибних (навіть не відомо, скільки свиней там утримують). Це пряма загроза не тільки біобезпеці свиноферм, що знаходяться «по-сусідству», але й епізоотичному стану у країні в цілому.

— **На думку українських виробників, найбільший ризик для біобезпеки їх господарств не люди, і не свині, а транспортні засоби для перевезення тварин. Ви погоджуєтесь?**

— Так, транспорт — один з основних ризиків. Хоча в Європі, наприклад, система перевезення свиней добре налагоджена: ліцензовані перевізники, ретельна дезінфекція після кожної партії. Це окремий бізнес: є виробник, є переробник, а між ними перевізник. Дивно, що в Україні цьому аспекту не приділяють достатньо уваги, адже через нього весь сектор під загрозою.

— **Цікава ваша думка щодо обмеження використання антибіотиків. Хто це має контролювати: держава чи представники галузі?**

— В Україні питання зменшення використання антибіотиків ще не на часі. У Європі воно стало ак-

Ознайомлення із промисловим свиноводством на ТОВ «Камчатка» (Хмельницька область)

Фото 2.

«В УКРАЇНІ, ЯК НА МЕНЕ,

ВИРОБНИКИ ВИТРАЧАЮТЬ ДУЖЕ БАГАТО

НА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАКРИТОГО РЕЖИМУ

І БІОБЕЗПЕКИ ГОСПОДАРСТВ. КРІМ ТОГО,

ГРОШІ КРАДУТЬ НЕПРОЗОРІ ПРОЦЕДУРИ,

ЯКИХ ЗНАДТО БАГАТО».

туальним, коли в хворих людей почали виявляти все більше мультирезистентних бактерій. З'ясували, що одна з причин — надмірне використання антибіотиків у тваринництві. Представники влади взяли на себе відповідальність і прийняли рішення скоротити його вполовину. Тепер у Європі фіксують кожен випадок використання антибіотиків, це питання дуже суворо контролюється. З іншого боку, виробники також розуміють, що в цьому є переваги: менша собівартість виробництва та безпечніша продукція, яка не містить залишків препаратів. До речі, свинарі здивувалися, що так легко виконали вимогу, і при цьому не стали менш конкурентоспроможними. Це той випадок, коли не такий страшний вовк, яким його малюють. Просто після введення обмежень, акценти змістилися на вакцинавання та інші препарати, що підтримують здоров'я поросят.

— **Ремко, ви оцінюєте ефективність виробництва свинини та чинники, які на неї впливають, в усьому світі. Де свинарі втрачають гроші?**

— Говорити про весь світ складно. В Україні, як на мене, виробники витрачають дуже багато на

Підсумкова презентація за результатами роботи в Україні

Фото 4.

Участь у зборах свинарів із Держветфітослужбою

Фото 3.

ПС

забезпечення закритого режиму і біобезпеки господарств. Крім того, гроші крадуть непрозорі процедури, яких занадто багато: починаючи від перевезення свиней на м'ясопереробне підприємство і закінчуючи імпортними операціями. У Європі багато грошей витрачають на захист довкілля (наприклад, щоб зменшити викиди аміаку в атмосферу, виробники вимушені ставити фільтри на вихідне повітря, вловлювачі запаху тощо). Усі ці витрати збільшують собівартість виробництва і ціну на кінцевий продукт.

— **До речі, дивно бачити ферми у Європі: без двометрових парканів і охорони біля входу, при бажанні можна підійти і позаглядати у вікна. Там менше бояться поширення хвороб?**

— Просто у нас різні ризики. У Європі нечисленна дика фауна (дуже мало диких кабанів). Основна небезпека — гризуни, тому є програми їх контролю. В Україні теж можна було б пом'якшити правила, якби вдалося краще контролювати популяції диких тварин навколо господарств.

— **Половину українського поголів'я свиней утримують у присадибних господарствах. Це ризик для промислових свиноферм. Як вирішити цю проблему?**

— У першу чергу потрібно, щоб почала діяти система ідентифікації та реєстрації свиней. Тоді можна буде контролювати вакцинавання і забій у присадибних фермах. Крім того, правила роботи і контролю мають бути прописані для всіх учасників ринку: як для промислових господарств, так і для людей, які тримають кілька свиней. Не можна одним забороняти, а на інших закривати очі.

— **Познайомившись із нашим свиноводством поближе, ваш експертний висновок — багато процедур потрібно спростити. З чого почати?**

— Насамперед потрібно, щоб правила, які регулюють галузь, стали прозорими і однаково тлумачилося по всій Україні. Не правильно, що в кожній області і навіть районі свинарі співпрацюють з державними ветеринарними лікарнями та інспекторами так, як домовилися. Буде прозорість — буде ефективність. **ПС**

3.

4.

НОВИЙ ТРЕНД ПРОГРЕСИВНОГО СВИНАРСТВА — РЕМОНТНІ СВИНКИ-ЮНІОРИ

Ремонт маточного поголів'я свинками-юніорами — відносно новий технологічний прийом, здатний зменшити витрати на реммолодняк. Звична практика — купувати свинок вагою 90 кг. Але все більше господарств у Західній Європі та Америці переглядають стратегію ремонту стада. Вперше свинок-юніорів почали використовувати ще 15 років тому. Нині у Великобританії та Швеції 20–30% придбаного ремонтного поголів'я — саме свинки-юніори.

Вікторія Пилипець-Романюк,
головний технолог
ТОВ «Серволюкс-Генетик»

ХТО Ж ТАКІ СВИНКИ-ЮНІОРИ?

Свинки-юніори — це ремонтні свинки, яких реалізують у вазі 25–30 кг. Інколи до цієї категорії відносять тварин вагою 55–60 кг. Практика свідчить, що використання таких свинок для ремонту стада має багато переваг. Розглянемо їх детальніше:

- 1. Свинки-юніори дешевші
Цього серпня середня ринкова ціна на одну ремонтну свинку

вагою 90–100 кг сягала в Україні 3800 грн, а на 25–30-кілограмову — 2200 грн. З таблиці 1 видно, які економічні переваги отримує господарство, купуючи свинок-юніорів: доростивши їх на своїй фермі, на кожній голові ви економите до 15%.

- 2. Менші витрати на транспортування з розрахунку на голову
Відповідно до Правил транспортування тварин (16 листопада

2011-го року, № 1402) на тій самій площі транспортного засобу можна перевозити втричі більше свиней вагою 25–30 кг, ніж 90-кілограмових. Відповідно, істотно зменшується вартість транспортування однієї свинки-юніора, порівняно зі «стандартною» свинкою. Крім того, тварин вагою 25–30 кг можна перевозити у триповерховому транспортному засобі (фото 1).

Таблиця 1.
СЕРЕДНІ ВИТРАТИ НА ДОРОЩУВАННЯ СВИНОК-ЮНІОРІВ ДО 90 КГ І РОЗРАХУНОК ЕКОНОМІЧНОЇ ПЕРЕВАГИ ВІД КУПІВЛІ ТАКИХ ТВАРИН (ПИЛИПЕЦЬ-РОМАНЮК В., 2014)

Ціна на свинку-юніора вагою 25–30 кг, грн	2200
Витрати на комбікорм до досягнення живої ваги 90 кг (коефіцієнт конверсії корму — 2,8:1) (3500 грн за тонну к/к), грн	588
Інші витрати (вет. заходи, вода, утримання, амортизація та ін.), грн	240
Усього витрат на вирощування свинки до 90 кг, грн	828
Ціна свинки-юніора + витрати на вирощування, грн	3028
20% вибракування (одна з п'яти тварин): 5 x 3028 грн = (грн)	15 140
Вибракувану свинку реалізують на забій (24 грн за кг x 90 кг), грн	2160
Вартість чотирьох відселекціонованих свинок, грн	12 980
Вартість однієї відселекціонованої свинки, грн	3245
На кожній свинці ви заощаджуєте, грн	555 (14,6%)

Таблиця 2.
РІЗНИЦЯ У ВИРОБНИЧИХ ПОКАЗНИКАХ ПОРОСЯТ НА ДОРОЩУВАННІ, ОТРИМАНИХ В РІЗНИХ СИСТЕМАХ РЕМОНТУ МАТОЧНОГО ПОГОЛІВ'Я

Показники продуктивності поросят на дорощуванні (6,8–37 кг)	Поросята від ремонтних свинок, придбаних у вазі 90 кг	Поросята від ремонтних свинок, придбаних у вазі 25 кг	Різниця між показниками (у відсотках)
Середньодобовий приріст, г/добу	549	585	+36 (+6,5%)
Коефіцієнт конверсії корму	2,23	1,8	-0,43 (-19,3%)
Вироблено живої ваги на тонну спожитого корму (0–37 кг), кг	558	698	+140 (+25%)

3. Свинки-юніори легше переносять транспортування та ієрархічні бійки

Загальновідомо, що в новосформованих групах тварини вагою 25–30 кг не завдають один одному суттєвих ушкоджень. Рани швидше загоюються (саме завдяки молодшому віку), набагато рідше розвивається кульгавість, що є основною причиною вибракування «стандартних» ремсвинок (зазвичай після ієрархічних сутичок). Загалом, проблеми з опорно-руховим апаратом — друга основна причина вибракування (15–25%) ремонтних свинок (Boyle et al., 1998; Lucia et al., 2000; Engblom et al., 2007; S. Tibble, G. Pretorius, 2013) після репродуктивних проблем. Крім того, фермер не витрачає додаткових коштів на лікування кульгавих тварин.

4. Свинки-юніори мають кращі показники продуктивності

Порівняли 49 стад, які ремонтували «стандартними» свинками (вагою 90 кг), із 16-ма, де використовували свинок-юніорів, виявило, що в останніх:

- відсоток опоросів вищий на 5,9%;
- гнізда на 0,5 живонародженого поросяти більші;
- на 1,39 відлученця на свиноматку на рік більше;
- свиноматки за рік спожили на 60 кг комбікорму менше.

5. Кращі виробничі показники у потомства свинок-юніорів

Цю тезу довели, коли проаналізували співвідношення ваги відлученців до тонни спожитого корму (свиноматкою і поросятами) у гніздах, які отримали від свинок, придбаних у вазі 25 і 90 кг. Різниця сягнула 22% на користь «юніорів»: 142,2 кг проти 116,6 кг живої ваги на т корму. Інші переваги від ремонту стада 25-кілограмовими свинками у таблиці 2. Порівняно з поросятами на дорощуванні (від 6,8 до 37 кг), яких отримали від «стандартних» свинок, їхнє потомство мало більші середньодо-

ЯКЩО ГОСПОДАРСТВО
КУПУЄ СВИНОК-ЮНІОРІВ
(ВАГОЮ 25–30 КГ),
ЕКОНОМІЯ НА КОЖНІЙ
ГОЛОВІ СЯГАЄ 15%,
ПОРІВНЯНО З ВИТРАТАМИ
НА «СТАНДАРТНИХ»
СВИНОК.

Фото 1.
Триповерховий транспортний засіб, щоб перевозити свинок вагою 25–30 кг

Вступ та пункти 4 і 5 з книги J. Gadd, Modern pig production technology, 2011

бові прирости (у середньому на 36 г або 6,5%) та кращу конверсію корму — на 19,3%. Крім того, у таких гніздах живої ваги на тонну корму виробили на 25% більше.

Чим спричинена така різниця? Справа в тому, що період карантину для свинок-юніорів триває довше, вони мають більше часу, щоб адаптуватися до нового патогенного фону, внаслідок чого у них формується резистентніша імунна система. Такі свиноматки народжують міцніших поросят, передають їм більше антитіл із молозивом і молоком. Тоді тварини менше хворіють і, як наслідок, набагато краще проходять критичні стадії росту (особливо після відлучення), що, в свою чергу, має позитивний вплив на споживання комбікорму поросятами, коефіцієнт конверсії корму і середньодобові прирости.

Поросята у гніздах свинок-юніорів мають кращі виробничі показники
Фото 2.

Свинки-юніори у карантині
Фото 3.

**ПЕРІОД КАРАНТИНУ
ДЛЯ СВИНОК-ЮНІОРІВ
ТРИВАЄ ДОВШЕ,
ВОНИ КРАЩЕ АДАПТУЮТЬСЯ
ДО ПАТОГЕННОГО
ФОНУ ФЕРМИ,
ВНАСЛІДОК ЧОГО ЇХ ІМУННА
СИСТЕМА РЕЗИСТЕНТНІША.**

6. Триваліший карантин та акліматизація

При тривалішому карантині ви не обмежені у строках вакцинавання тварин, вони краще акліматизуються перед тим, як їх уведуть в основне стадо. Це питання особливо важливе для господарств із «букетом» захворювань, коли ремонтним тваринам треба зробити велику кількість щеплень та обробок.

Якщо ви купили 25-кілограмових ремонтних свинок, їхній імунітет формується у новому середовищі до настання статеві зрілості. Відповідно, гормональна система не зазнає такого сильного впливу, як у випадку з 90-кілограмовими тваринами, тому виникає менше проблем з нерегулярною циклічністю.

7. Менша дестабілізація основного стада

Не тільки бактеріальний фон основного стада впливає на нововведених свинок, так само бактеріальний фон нових тварин впливає на основне поголів'я, спричиняючи певну дестабілізацію у ньому. У сучасному інтенсивному свинарстві, коли ремонт поголів'я сягає 45–55%, ризик дестабілізації імунітету основного стада дуже високий. Це, в свою чергу, збільшує ймовірність того, що свині захворіють на репродуктивно-респіраторний синдром, ензоотичну пневмонію (М. hyo) тощо, хвороби матимуть тяжкий ступінь прояву, погіршаться середньодобові прирости (S. Tibble, G. Pretorius, 2013).

Якщо період акліматизації довший, бактеріальний фон нових тварин набагато менше відрізняється від фону основного стада, а отже, не так його дестабілізує.

Тож у наш непростий з економічної точки зору час багатьом із нас, можливо, потрібно переглянути своє відношення до системи ремонту власного поголів'я, щоб отримати максимальний прибуток від свиноферми. **ПС**

**КЦ АСУ — якісна
допомога вашому
бізнесу!**

**"КОНСУЛЬТАЦІЙНИЙ
ЦЕНТР АСУ"**

Комплексний аудит господарства:

- ветеринарний;
- економічний;
- управлінський;
- технологічний;
- кормовий.

Ветеринарний та технологічний супровід.

Оцінка і навчання персоналу.

Школа свинарства та ветеринарні семінари.

тел.: +380 98 440 84 13

email: asu.consult@pigua.info

ТИПОВІ ПОМИЛКИ: ВІДТВОРЕННЯ

Те, наскільки налагоджене відтворення в господарстві, залежить ефективності усього виробничого ланцюжка. У цій статті описані типові помилки, пов'язані з репродукцією основного і ремонтного стада.

Віктор Еверт,
к.в.н.,
координатор
Консультаційного
центру АСУ

Ми часто оцінюємо репродуктивний потенціал свиноматок за багатопліддям: данські свиноматки вражають 32–34 відлученнями на рік, французька і англійська генетика дещо скромніша, за ними тварини синтетичних ліній і т.д. Однак основне завдання — реалізувати весь набір генетичних переваг (багатопліддя, молочність, тривалість продуктивного життя, вихід ремонтного молодняка тощо), і при цьому не «загрузнути» в низькій ефективності запліднювання та репродуктивних захворюваннях, які зведуть нанівець економіку нової генетики.

З практики проведення аудитів і просто технічних оглядів свинарських підприємств найчастіше зустрічаються такі помилки:

1. БЛИЗЬКОРІДНЕ СХРЕЩУВАННЯ (ІНБРИДИНГ)

Як правило, цю помилку спричиняє відсутність налагодженої звітності (плутанина в первинній документації, облік та внесення даних різними людьми, неправильне використання програми руху стада, «власне» бачення схеми схрещування і т. д.) чи несумлінне ставлення операторів до підбору пар (свиноматка + сперма певного кнур). Як свідчить досвід, лише незначну кількість помилок можна віднести до, так би мовити, механічних: зазвичай безпосередні виконавці — оператори зі штучного запліднювання — працюють із даними та реалізують схеми відтворення, які надало їм керівництво, і рідко помиляються. Наслідком неправильно підібраних для запліднювання пар є відсутність ефекту гетерозису (інша назва — гібридна сила; це швидший розвиток, підвищення життєздатності та продуктивності гібридів першого покоління, порівняно з батьківськими організмами. Для наступних поколінь характерне ослаблення цього ефекту аж до його повного зникнення), який і є основною метою промислового відтворення. Як наслідок, погіршуються виробничі показники товарних свиней і ферма втрачає гроші.

2. НЕВЧАСНЕ ВИЯВЛЕННЯ ОХОТИ В РЕМОНТНИХ СВИНОК

Кожну групу відлучених свиноматок треба поповнювати ремонтним молодняком (на заміну вибрактованим тваринам) в охоті, щоб одразу їх запліднити і, в такий спосіб, не порушувати рух стада та тижневий цикл роботи (тоді не буде проблеми із «затягнутими» опоросами). Однак оскільки охота в свинок коротша, ніж у свиноматок, і не настільки виражена, її часто пропускають. У результаті тварин підбирають навмання і стимулюють еструс гормональними препаратами. Разом із тим, навіть тоді складно «вписатися» в короткі терміни, коли свинок потрібно запліднити, і група «розтягується».

3. НЕОБҐРУНТОВАНЕ НЕХТУВАННЯ ГОРМОНАЛЬНИМ СТИМУЛЮВАННЯМ СВИНОМАТОК

Помилковою є думка, що стимулювання свиноматок гормональними препаратами спричиняє подальше погіршення запліднюваності, малопліддя, відсутність охоти тощо. Це могло б бути правдою, якби вітчизняні ветеринарні лікарі і зоотехніки користувалися «чистими» гормонами у високих концентраціях. Така практика мала місце в Радянському Союзі. В ті часи через те, що тваринам вводили неправильні дози певних гормонів, типовими явищами були суперовуляція (продукування великої кількості зрілих яйцеклітин під час одного естрального циклу) і функціональні порушення яєчників — персистентне жовте тіло (не розсмоктується впродовж 30 діб після

опоросу чи попереднього статевих циклу, який не завершився поросністю). Нині ситуація інша, безпечніша. На нашому ринку є кілька гормональних препаратів (приблизно однакової конструкції), які не спричиняють побічних ефектів. Разом із тим, не забувайте, що призначати гормональну терапію повинен ветеринарний лікар або консультант.

4. ЗАПАЛЕННЯ ВНУТРІШНІХ СТАТЕВИХ ОРГАНІВ ТА/АБО СИНДРОМ ММА (МЕТРИТ-МАСТИТ-АГАЛАКТИЯ)

Якщо в господарстві з'являються такі проблеми, дуже часто способи їх вирішення неправильні. Так, однією з найпоширеніших помилок є індивідуальне лікування свиноматок нецільовими препаратами, а також відсутність історії їх обробок. Рекомендація: якщо інцидентність патологій перевищує 10% на групу, краще обробляти тварин масово, вносячи відповідні записи в індивідуальні картки свиноматок. Це полегшить прийняття рішення щодо їх планового вибрактування.

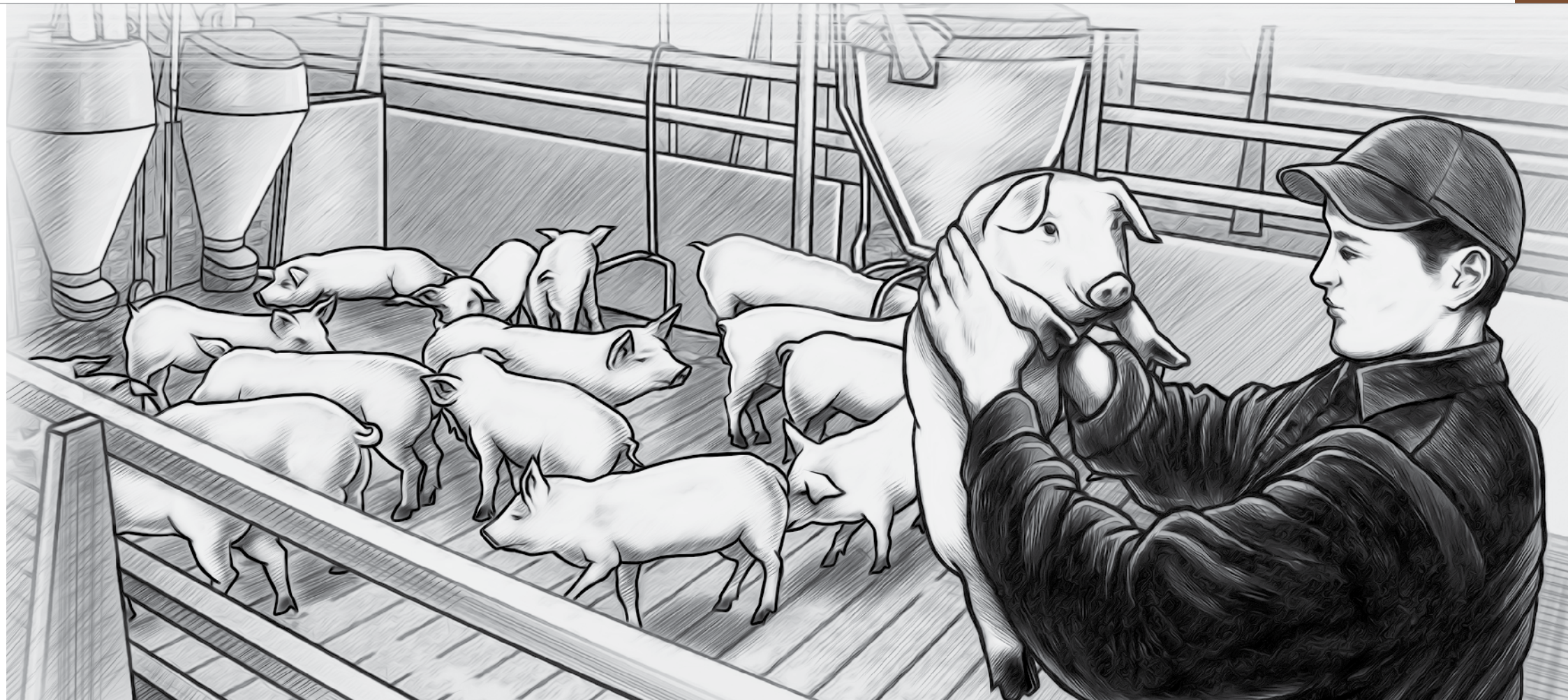
5. МАНУАЛЬНА РОДОПОМІЧ

Це норма в обмеженій кількості випадків: до 10% улітку та до 5% у помірну або холодну пору року. Однак, на жаль, майже завжди мануальну допомогу свиноматці під час опоросу надають, не дотримуючись необхідних правил. Так, наприклад, порушують базові принципи гігієни: руки треба мити з милом (бажано теплою водою) і витирати чистим рушником, навіть, якщо тоді вдягають рукавиці (довжиною

до плеча). Якщо допомогу надають без рукавиць, руки треба обробити антисептиком. Коли опорос закінчився, свиноматці вводять протизапальні та антимікробні препарати.

6. РЕПРОДУКТИВНІ ЗАХВОРЮВАННЯ

Для оптимального контролю вірусних і бактеріальних репродуктивних захворювань насамперед треба зрозуміти, з чим ми маємо справу в кожному конкретному випадку. Цього неможливо досягти без планової та повноцінної лабораторної діагностики. Ситуація, яку часто спостерігаємо в більшості українських свиногосподарств, приблизно така: поки тварини не хворіють, не проводять жодних досліджень. Аж тут підприємство починає втрачати порослят, свиноматок, погіршується відсоток запліднюваності та опоросів, продуктивність тварин. Одразу починаються хаотичні дивіденди в лабораторні дослідження різного біоматеріалу. Такий підхід шкодить об'єктивності оцінки ситуації. Ще раз наголошу: лабораторна діагностика повинна бути плановою! Щодо власне контролю захворювань, є обов'язкові програми вакцинавання (проти парвовірусу, бешихи/рожі свиней, класичної чуми свиней (допоки прищеплювати від цієї хвороби вимагає держава), неонатальної діареї порослят, можливо, лептоспірозу) і ситуативні (проти актинобацилярної плевропневмонії, хвороби Ауескі, репродуктивно-респіраторного синдрому свиней, ЦВС-2, гемофіліозного полісерозиту/хвороби Глессера тощо). **ПС**

ОСНОВНІ ПРИЧИНИ ПАДЕЖУ ПОРОСЯТ

«Добрий початок — половина справи»: опікуватися здоров'ям поросят потрібно вже з першого дня їхнього життя. Ця стаття допоможе розібратися з п'ятіркою найпоширеніших проблем, що спричиняють падіж сисунів.

За матеріалами статті Стівена МакОреста (Steven McOrist), консультанта з ветеринарії (Китай)

Більшість господарств зосереджені на тому, скільки поросят у гніздах народилися живими і мертвими. Адже вважають, що саме від цих показників залежатиме прибутковість господарства та подальша стратегія відтворення. Проте варто змістити акценти на розробку та впровадження заходів зі збереження сисунів, щоб їх втрати не перевищували 10% на гніздо.

У даних про поросят важливо точно вказувати їх статус на момент народження. Свиноматки поросяться переважно вночі, і, якщо персонал недостатньо вмотивований, більшість гнізд оглянуть через кілька годин після того, як опорос закінчився. Тому, цілком можливо, що частину здорових живонароджених поросят, яких роздавила свиноматка через недостатній догляд, запишуть як мертвородів, а не як випадки неонатального падежу.

Мертвонароджених поросят просто відрізнити: їх тіло вкрите висохлим слизом, а на ратицях захисні «ковпачки».

У господарствах із високим ветеринарно-санітарним статусом найбільша частка падежу сисунів — поросята доброї кондиції, які загинули у перші кілька днів після народження. Основні причини: задавила свиноматка, переохолодження, недостатнє споживання молозива, діарея, вроджені вади тощо.

1. ЗАДАВИЛА СВИНОМАТКА

Це типова проблема для багатьох ферм, які вирощують сучасні генотипи свиней. Господар по-

мічає, що час від часу в окремих гніздах падіж поросят упродовж підсисного періоду більший 15%. Можна не сумніватися, що основна причина — їх задавила свиноматка. Група ризику — поросята віком до трьох днів. Станки для свиноматок із обмежувальними дугами та гнізда для поросят, які вперше з'явилися в господарствах у 60-их роках минулого століття, — допоможуть вирішити проблему.

Безперечно, є свиноматки, які багато рухаються і лягають, коли і де їм заманеться, не дбаючи про безпеку своїх поросят. У картках обліку таких тварин роблять відповідну позначку, щоб вибракувати після відлучення. Однак більшість випадків, коли свиноматки дають поросят, спричинені умовами утримання в маточнику. Це насамперед стосується великих вгодова-

них свиноматок, яких утримують у старих станках, не розрахованих на їх розмір. Жирні свиноматки хоч і не дуже рухливі, проте схильні різко лягати (поросята не встигають утекти).

Бажано, щоб у цеху опоросу була автоматична система кормороздачі, бо якщо персонал наповнює годівниці вручну, збуджені свиноматки підстрибують від нетерпіння (особливо у ранковій годині-пік), травмуючи поросят, які опинилися під ними. Ще один істотний фактор: слизька підлога під свиноматкою, через що вона не може плавно вставати і лягати.

Також важливо стежити за станом ратиць свиноматок. Якщо вони переросли (фото 1) чи є інші проблеми з кінцівками (ерозії, набряк, запалення суглобів тощо), тваринам складно рухатися, внаслідок чого може збільшитися кількість задавлених ними поросят. Ратиці потрібно регулярно оглядати і вкорочувати (бажано одразу після опоросу).

2. ПЕРЕОХОЛОДЖЕННЯ

Важливо, щоб поросят було тепло: переохолодження не уникнути, якщо у приміщенні опоросу протяги, а підлога холодна і волога. Причому, чим тварина менша, тим ризик вищий (новонароджені не мають достатньо запасів енергії чи вродженої здатності зігріватися). Характерні симптоми: поросята кволі, повільно рухаються, холодні на дотик, можуть впадати в кому і гинути. Зазвичай вони збираються до купи та туляться до свиноматки, щоб зігрітися (фото 3). В результаті частішають випадки,

коли свиноматка їх травмує чи давить. Щоб цього не сталося, температура у цеху опоросу не повинна бути менше 20°C, а у гнізді з поросятами — 35°C.

3. НЕДОСТАТНЬО МОЛОЗИВА

Поросята, перебуваючи в утробі, не отримують через плаценту жодних захисних тіл від свиноматки і народжуються «стерильними». Необхідні антитіла вони отримують із молозивом, тому його споживання в перші години життя надзвичайно важливе. Молозиво багате на жири, а тому жовтуватого кольору, секретується впродовж першого дня лактації. Якщо в гнізді багато кволих сисунів, імовірна причина — вони споживають недостатньо молозива. Такі поросята апатичні, холодні на дотик, тремтять, погано рухаються. Їх дихання утруднене, вуха, рильце, хвости і кінцівки синюшні. Тварини неохоче прикладаються до соска, збираються до купи. Можливі летальні випадки.

Поросята мають схожі симптоми, коли уражені *Escherichia coli* (колісептицемія). Увага: ця бактерія — звичний резидент маточників, де не дотримуються гігієни. Щоб мінімізувати ризик зараження, вим'я свиноматок треба регулярно мити, а станки для опоросу дезінфікувати між партіями препаратів, які ефективні проти жирних плям (від молока).

Для ефективного управління сектором опоросу потрібна достатня кількість операторів, щоб допомогти новонародженим поросят (включаючи тих, які народилися вночі) отримати молозиво.

4. ДІАРЕЯ НОВОНАРОДЖЕНИХ

Бактеріальна діарея новонароджених поросят, спричинена зокрема *колібактеріозом* (ентеротоксигенні штамами бактерії *Escherichia coli* — ЕТЕС), може бути наслідком неефективної програми вакцинації свиноматок. Вона швидко поширюється від гнізда до гнізда. Зазвичай хворіють сисуні віком від одного до семи днів від народження. Основні чинники розвитку захворювання: мала вага при народженні, гіпо- та агалактия свиноматок, антисанітарні умови в

станку опоросу, неякісні корми для свиноматок, стрес-фактори. Інкубаційний період триває від кількох годин до кількох діб. У гнізді поросят у перші дні життя з'являється кілька хворих тварин, які можуть загинути ще до того, як почнеться діарея.

Потрапивши у шлунково-кишковий тракт, енттеротоксигенні штами бактерії *E. coli* активно розмножуються, виділяючи ендотоксини, які спричиняють запалення кишечника (накопичення рідини, розвиток діареї, загальна інтоксикація) (фото 4). Фекалії рідкі, сірувато-білі або жовто-сірі. Поросята одразу ж стають млявими, збираються до купи біля свиноматки, можуть лежати в неї на животі, відмовляються їсти. Вони гинуть переважно впродовж перших двох-чотирьох діб після інфікування через зневоднення і виснаження організму. Іноді гинуть усі поросята в гнізді, а ті, які все ж одужали, повільно ростуть та набирають вагу.

У поросят, які захворіли в пізніші терміни (після десяти днів) апетит не зникає, фекалії рідкі, сіробілого кольору, поросята швидко худнуть, однак відсоток летальних випадків малий.

Колібактеріоз лікують антибіотиками, зокрема пеніцилінової групи (орально), для відновлення водного балансу поросят дають розчин електролітів.

Щоб уникнути поширення захворювання, контактувати з ураженими поросятами треба лише тоді, коли зробили всі необхідні

Фото 1. Перерослі ратиці

Фото 2. Так виглядають поросята, яким комфортно в гнізді: там оптимальна температура

Фото 3. Поросят туляться до свиноматки, щоб зігрітися

Фото 4. Патологоанатомічний розтин поросяти, хворого на *колібактеріоз*: кишечник переповнений, його уміст водянистий

Фото 5. Крипторхізм: не опустилися обидва сім'яники

↑
Фото 6.
Репродуктивний тракт свинки-гермафродита: сім'яник зліва, яєчник — справа

↑
Фото 7.
Паховинно-мошонкова грижа

↑
Фото 8.
Поросеня не може стояти через недорозвинені м'язи кінцівок

маніпуляції зі здоровими. Причому працювати зі здоровими та ураженими гніздами обов'язково в різному одязі та взутті.

Нині поширений метод боротьби з ЕТЕС — вакцинування поросних ремонтних свинок та свиноматок. У такий спосіб збільшують концентрацію антитіл у їх крові та молоці, що забезпечить поросятам кращий імунний захист. Із цією ж метою деякі експерти рекомендують використовувати метод зворотного згодовування: свиноматкам у пізній фазі поросності дають фекалії поросят, у яких діарея.

5. ВРОДЖЕНІ ВАДИ

Новонароджені поросята можуть мати спадкові вроджені вади. Наприклад, одна з вад репродуктивного тракту кнурців — **крипторхізм**: це аномалія, яка характеризується затримкою опускання одного або обох сім'яників (фото 5) на їх шляху із черевної порожнини в мошонку. Якщо сім'яник затримався в черевній порожнині, його називають черевним, а якщо в паховому каналі — паховим крипторхом. Затриманий сім'яник завжди менший за розмірами, з порушенням сперматогенезом.

При паховому крипторхізмі місце знаходження сім'яника визначають пальпацією, а при черевному — за допомогою ультразвукової діагностики. Кнурців із такою вадою називають крипторхідами.

Гермафродитизм — генетичне захворювання (передається по батьківській лінії), спричинене аномалією розвитку статевого апарату: наявність у поросят одночасно ознак самців і самок (і сім'яники, і яєчники). У свиней переважає істинний гермафродитизм: одночасний розвиток статевих залоз самця і самки (фото 6), коли вигляд зовнішніх статевих органів має незначні відмінності. Наприклад, у свинок-гермафродитів дуже маленька вульва та лише кілька сосків.

М'ясо свиней-гермафродитів має специфічний запах, тому їх треба вчасно каструвати.

1% кнурців має **пахвинно-мошонкові грижі** — зміщення

внутрішніх органів у пахвинний канал і мошонку. Основні причини: природна схильність, широкий і короткий пахвинний канал, виснаження тварин, ослаблення м'язової стінки паху, підвищення внутрішньочеревного тиску при надмірній експлуатації чи розладах травлення, травми. Симптоми: невелика й округла припухлість у пахвині. Мошонка збільшена, еластична, м'яка, немає больових відчуттів. Лікують методом герніотомії (видалення грижі) з одночасною кастрацією кнурця.

Ще одна поширена вада поросят (особливо характерна для чистопородних Ландрасів) — **недорозвинення м'язів кінцівок**. Типова картина — розчепірені задні кінцівки (фото 8), через що тварини не можуть підвестися і стояти. Причина — гіпоплазія м'язів спини.

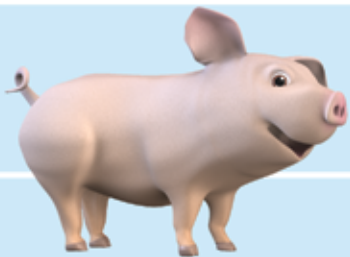
Це захворювання є причиною падежу поросят: вони не можуть нормально сосати молоко (не можуть дістатися соска) та втекти від свиноматки, коли та лягає. Таким тваринам потрібна допомога операторів: вони повинні підсаджувати їх до вимені, а тоді прибирати у гніздо. Задні кінцівки можна зафіксувати, наклавши бандажі. Через п'ять днів їх треба зняти: поступово кінцівки ставатимуть міцнішими, можливе навіть цілковите одужання.

Проблема, притаманна переважно Ландрасам, — **конгенітальний (вроджений) тремор**. Уражені поросята дрижать і хитаються, коли стоять чи рухаються. Їм важко стояти рівно і добратися до вимені. Тремор вщухає, коли поросята сплять. У таких гніздах падіж сисунів зростає: тварини помирають від голоду чи їх травмують/давлять свиноматки. Конгенітальний тремор спричиняє дегенерація мозочка — частини головного мозку, що відповідає за рівновагу та контроль м'язів.

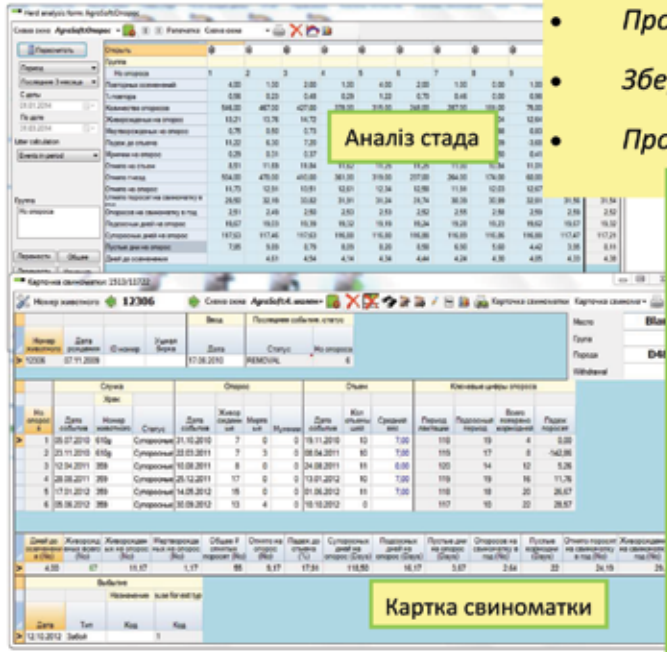
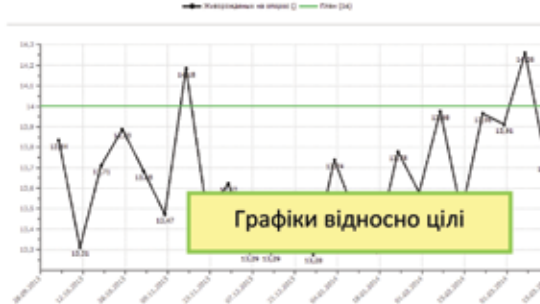
Відзначають й інші спадкові вади новонароджених поросят (наприклад, дефекти шкіри). Головне правило контролю вроджених дефектів — вчасно їх помічати і не використовувати уражених тварин у відтворенні. ПС

AgroSoft WinPig

Програмне забезпечення для обліку в свинарстві

Програмне забезпечення для обліку в свинарстві від компанії АгроСофт — це контроль, аналіз та управління виробництвом. З програмою завжди можна отримувати всі необхідні звіти та завжди володіти детальною інформацією всього процесу виробництва. Програма допоможе вчасно відреагувати на важливі сигнали та провести необхідні заходи. Що зберігає час та додаткові витрати.

Можливості програми

- Індивідуальний облік та аналіз свиноматок і кнурів.
- Аналіз виробничих груп.
- Облік та аналіз груп дорощування і відгодівлі.
- Створення індивідуальних схем для реєстрації та звітів.
- Прозорість обліку.
- Збереження звітів в будь-якому форматі.
- Прогноз забою.

Новини компанії

В квітні місяці виходить новий реліз програми, який надасть можливість співпраці з генетикою ДанБред. Пізніше ж буде створено модулі і для інших генетичних компаній.

Також розширено можливості аналізу, що дасть можливість отримувати саме необхідну інформацію та створювати потрібні звіти. При бажанні можна буде також створювати індивідуальні формули.

Пропозиція по впровадженню

Компанія AgroSoft надає можливість безкоштовно отримати програму на випробувальний термін. В який входить оригінальна версія програми, підтримка та онлайн навчання. Це допоможе зрозуміти що насправді являє собою даний продукт, його користь та необхідність.

Випробувальний термін програми складає один-два місяці. Після чого вже можна приймати обґрунтовані рішення по впровадженню програмного забезпечення.

Denmark
7160 Topping, Tovergade 82
Telephone +4576902222
E-Mail: post@agrosoft.net
Homepage: www.agrosoft.eu

Підтримка АгроСофт в Україні
Володимир Вакула
тел.: +38 097 937 69 41
+38 050 835 40 78
e-mail: agrosoft_ua@ukr.net

РАЦІОНИ ЛАКТУЮЧИХ СВИНОМАТОК:

У період лактації свиноматки потребують особливого догляду. Організм тварини мобілізує частину резервів для секретування молока, тому варто звернути більшу увагу на годівлю. Споживання корму впродовж періоду лактації залежить від багатьох чинників. Які з них потрібно контролювати і як, розкаже стаття.

Для продукування молока свиноматці потрібно чимало енергії (75% від загальних потреб організму). Важливий елемент цього процесу — глюкоза, 70% якої концентрується у молочних залозах. Традиційно впродовж першого тижня лактації споживання корму низьке, відтак, щоб задовільнити потреби в енергії організм «мобілізує» свої запаси — може до 90%.

Темпи росту поросят залежать від кількості молока та його складу. Для одного граму добового приросту потрібно 4 грами молока. Так, наприклад, щоб гніздо з 10-ти поросят набирало 2,5 кг/доба, потрібно 10 літрів молока (середньодобовий приріст кож-

ного поросяти 250 г). Для цього свиноматка повинна щодня отримувати 61 г лізину: 58,5 г/доба для того, щоб забезпечувати прирости поросят (26 г лізину на 1 кг приростів), 2,5 г/доба для підтримки життєдіяльності. Дефіцит лізину тварина не отримує норму. Недостатній рівень лізину в раціоні змушує організм активізувати власні ресурси — тварина худне. Зважайте, що потреби свиноматок-першопоросок у цій амінокислоті більші, бо вони не тільки поросят повинні годувати, а й самі нарощувати м'язову масу.

На кількість корму, яку споживає свиноматка під час лактації, впливає чимало чинників. Основні з них у таблиці 1.

СПОЖИВАННЯ КОРМУ
ТА СЕКРЕТУВАННЯ МОЛОКА
ВЗАЄМОПОВ'ЯЗАНІ.
ВІДТАК, ЩОБ КРАЩОЇ
МОЛОЧНОСТІ
(ЗАЛЕЖИТЬ ВІД ГЕНЕТИКИ),
РОЗМІРУ ГНІЗДА ТА
ВАЖЧИХ ПОРОСЯТ
ПРИ ВІДЛУЧЕННІ,
СВИНОМАТЦІ ПОТРІБНО
БІЛЬШЕ ЇСТИ.

Таблиця 1. НАЗВА

Чинник		Рекомендації
Споживання корму перед опоросом		Годівля доскоchu впродовж останніх тижнів поросності (2–5 тижень) не впливає на споживання корму під час лактації. Негативну ефект має перегодовування протягом усього періоду поросності.
Споживання корму впродовж поросності		Якщо свиноматок систематично перегодовувати під час поросності, то впродовж лактації споживання корму погіршиться. Крім того, це може стати причиною зайвої ваги, передчасного вибракування та проблем з опорно-руховим апаратом. Якщо під час лактації споживання корму зменшується на 1 кг/доба, то в період поросності воно збільшуватиметься (від 0,5 до 2,25 кг/доба). Це обернено пропорційна залежність (більшою мірою стосується свиноматок, а не свинок).
Жирна кондиція поросної свиноматки		Надмірна вага у період поросності спричиняє гірше споживання корму впродовж лактації.
Нарощування шпикy під час поросності		Тому організм використовує відкладений жир для секретування молока. Свиноматки, товщина шпикy в яких понад 25–27 мм, їдять корму на 2,5–5% менше, порівняно з худішими тваринами (товщина шпикy — 18–20 мм).
Температура в цеху опоросу		Оптимальний температурний режим для свиноматок — 15–20 °C, для новонароджених поросят — 29–35 °C. Із кожним градусом вище 20 °C свиноматка споживає корму на 100–150 г/доба менше. Першопороски особливо чутливі до підвищення температури. Якщо температура вище 24 °C, добове споживання корму зменшується на 0,5 кг корму.
Енергетична поживність раціону		Щоб секретувати молоко, свиноматці потрібна енергія. Додавання жиру підвищує енергетичну цінність корму та покращує його смакові якості. Однак цей інгредієнт здорожує раціон та складний в управлінні: може спричинити закисання та коксування корму.
Джерело енергії (крохмаль/жир/клітковина)		Жир вигідно додавати до кормів у спекотну погоду, оскільки він має низький показник виведення метаболічної енергії з організму. Додавати жир потрібно тільки в комплексі з антиоксидантом. Клітковина покращує здоров'я кишечника. Крохмаль швидко розкладається до засвоюваної глюкози. Важливо, щоб усі джерела енергії були збалансовані.
Суха/рідка годівля		Співвідношення води та сухої фракції 3:1 покращує споживання корму на 10–15%, порівняно з сухим. Але при цьому обов'язково повинне бути окреме джерело чистої води.
Гранули/сипучий корм		Порівняно з сипучим кормом, гранули, як і рідкий корм, свині споживають краще.

Світло		Споживання корму покращується, коли світловий день триває 16 годин і більше.
Вологість		Свині не потіють. Щоб охолоджуватися, їх шкіра повинна бути вологою. Якщо у приміщенні спекотно, варто використовувати туманування чи іншу ефективну систему охолодження.
Схуднення впродовж лактації		У середньому свиноматки втрачають 10–12 кг до 21-го дня лактації. Це не впливає на подальшу продуктивність.
Періоди лактації		Від споживання корму залежить продукування молока та розмір гнізда. Впродовж першого тижня лактуючій свиноматці потрібно 10–16 тис. Ккал ОЕ/доба енергії. Пік молочності припадає на 18–21 добу лактації. Потреба тварини тоді 18–21 тис. Ккал ОЕ/доба.
Рівень протеїну		Якщо температура в цеху опоросу вища 25 °С, споживання корму буде навіть меншим, якщо уміст протеїну в раціоні більше 20%.
Статус здоров'я		Проблеми зі здоров'ям погіршують споживання корму.
Ускладнений опорос		Поросята народжуються з інтервалом 20–30 хвилин. Будь-які ускладнення спричиняють розлади та погіршення споживання корму. Наприклад: слабе скорочення м'язів матки, закрепи, висока температура, недостатнє споживання води, низький рівень глюкози в крові, мастити тощо.

Час перших маніпуляцій із поросятами		Маніпуляції (шліфування зубів, обрізання хвостиків і т. д.) під час опоросу та після нього, ривожать свиноматку і поросят. Це може погіршити споживання корму під час ранньої лактації.
Вік відлучення		Найбільше молока свиноматки секретують на 18–21 добу лактації. Середньодобове споживання корму впродовж лактації менше у свиноматок, яких відлучають раніше.
Тип підлоги (комфорт)		Тваринам комфортніше на підстилці. Щільна підлога може бути джерелом протягів, а отже, переохолодження і різних захворювань. Коли свиней утримують на щільних підлогах, важливо стежити за рівнем гною у гноєзбірник каналів.
Закреп		Закрепи можуть спричинити недостатнє споживання корму і води, а також брак клітковини в раціоні. Також важливі мінеральний баланс.
Персонал цеху опоросу		Ставлення працівника до тварини також може вплинути на споживання корму.
Частота годівлі		Думки розбігаються: є прихильники стратегії годувати лактуючу свиноматку три і більше разів на добу. Так, мовляв, вона споживає більше корму. Інші, наполягають на разовій годівлі. Їх аргумент: організму важко і перетравлювати корм, і секретувати молоко. Тоді він не може ефективно справитися з жодною із задач, що негативно позначиться на молочності.
Схема годівлі		Одна зі стратегій годівлі лактуючих свиноматок — за апетитом. Тобто у першу добу після опоросу, коли тварини не хочуть їсти, їм дають 2,25 кг корму, тоді щодня додають по 0,5 кг, так доходять до 7 кг на добу на 10-ту добу лактації.
Добрий смак		Високі рівні мінералів (кальцію та фосфору) можуть погіршити смак корму. Оптимальний уміст у раціоні: кальцію — 1%, фосфору — 0,8% (норми можуть змінюватися залежно від складу кормів). Мінерали можна додавати одночасно.

Пліснява та мікотоксини		Корми з пліснявою неприємні на смак (гірчать). Мікотоксини погіршують споживання корму та спричиняють позлади репродуктивного тракту. Фузаріотоксини (Т2, ДОН, фумонізін) особливо токсичні. Зеараленон спричиняє репродуктивні проблеми.
Доступ до води		Лактуючим свиноматкам потрібно 25–45 літрів води на день чи 4–8 л/кг корму, адже молоко на 80% складається з води. Вода потрібна для виведення надлишку азоту, мінералів та токсинів. Доступ до чистої води — запорука максимального споживання корму. Оптимальна температура води — нижче 20°C.
Потік води		Оптимальний потік води — 1,5–2,0 літри на хвилину.
Якість води/гігієна систем водопостачання		Зробіть аналіз води, якою поїте свиноматок. У ній не повинно бути високого вмісту мінералів, бактерій та токсинів. Системи водопостачання потрібно регулярно чистити і дезінфікувати.
Кондиція (опороси)		Кількість опоросів впливає на споживання корму. Менші та худіші тварини та першопороски з'їдають на 15–20% корму менше, ніж вгодовані та старші свиноматки.
Кількість поросят у гнізді		Кількість поросят у гнізді впливає на обсяги декретування молока, а отже, опосередковано, на споживання корму. Свиноматка потребує додаткових 250–500 грамів корму на добу за кожне додаткове поросеня у гнізді, яке налічує 8 голів.

Не забувайте, якщо свиноматка щодня споживає корму на кілограм більше, відлученці будуть на 0,25 кг важчими, а наступне гніздо збільшиться на 0,5 поросяти. **ПС**

ВРІЗ ВРІЗ ВРІЗ

07 – 18 ГРУДНЯ 2014

МЕКСИКА – КОЛИСКА ЗЕМНОЇ ЦИВІЛІЗАЦІЇ!

7 ГРУДНЯ ПЛАЙЯ ДЕЛЬ КАРМЕН (/ /вечеря)
Міжнародний переліт Київ-Париж-Канкун
Переїзд в Плайя дель Кармен та поселення до готелю *Hacienda Vista Real 5**
Вечеря у *Ipanema's grill* – аутентичному бразильському ресторані (20 різних видів м'яса)

8 ГРУДНЯ МЕРІДА (сніданок/обід/вечеря)
Сніданок у готелі. Переїзд до Чичен-Іца
Екскурсія містом Чичен-Іца – священе місто народу Іца, райський куточок із безліччю найдавніших реліквій, серед яких містична Кукулькан, піраміда майя
Обід у ресторані *Іль Кіль* – шведський стіл мексиканської кухні
Купання у сеноті Іль Кіль – неймовірної краси печерні комплекси
Вечеря-фуршет у ресторані *La Arboleda*
Переїзд до Меріди.
Поселення у готель *Presidente Intercontinental 5**

9 ГРУДНЯ МЕРІДА (сніданок/обід/вечеря)
Сніданок у готелі
Відвідання гасієнди (маєтку) Аристі – можливість ознайомитися із лікеру з натурального меду Штабентун та рому. Дегустація напоїв
Відвідання Музею какао, що розміщується на території плантацій какао – можливість поласувати ексклюзивним шоколадом із додаванням перцю чилі, кориці та меду
Обід у ресторані *Hacienda Ochil*
Відвідання третьої столиці майя Ушмаль – відвідання «Палацу правителя» та «Будинок чарівника»
Вечеря у ресторані готелю *Presidente Intercontinental 5**

10 ГРУДНЯ КАНКУН («все включено»)
Сніданок у готелі
Переїзд до старовинної гасієнди (маєтку) – відвідування плантацій агави
Обід у ресторані *Hacienda Sotuta Peon* – традиційні мексиканські страви
Купання в прекрасній блакитній сеноті печерного типу
Переїзд до м. Канкун та поселення в готель *RIU Cancun 5**

11-16 ГРУДНЯ КАНКУН («все включено»)
Сніданок
Відпочинок в готелі
Півострів Юкатан - це білосніжні пляжі Карибського моря, прозора блакитна вода
Канкун – *всесвітньою відомий курорт із безкінечними пляжами та руїнами цивілізації майя*
Відвідання парку розваг Шкарет - 50 видів птахів та метеликів, дельфіни, скати, купання в печерах із сталактитами (13 грудня)
Вечірнє шоу - танці народів Мексики. Показ старовинної ритуальної «гри в м'яч» цивілізації Майя (13 грудня)
Відпочинок Мексика - це рай для драйверів: тропічні риби, корали, черепахи, дельфіни
Маєте можливість взяти участь у вражаючій риболовлі Карибському морі (голубий Марлін, червоний окунь, дорада та ін.)
* За додаткову плату

17-18 ГРУДНЯ (сніданок/ /)
Міжнародний переліт Канкун – Париж – Канкун. Прибуття до Києва

DYKUN Tours

Т/ф: +38 067 4701939
Ел. пошта: info@dykun.com.ua

- Проживання в готелях 5* (10 ночей), двомісний номер
- Щоденне трьохразове харчування
- Перевезення комфортабельним автобусом
- Міжнародний переліт: Київ - Париж - Канкун, Канкун - Париж - Київ

- Супроводження двох гідів з української та іноземної сторін
- Послуги по відкритті візи
- Медичне страхування
- Екскурсії згідно програми

ВАРТІСТЬ ПРОГРАМИ СТАНОВИТЬ:
4 200 ДОЛАРИВ (БЕЗ ПДВ) ТА ВКЛЮЧАЄ:

АФЛАТОКСИНИ: ФАКТИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Афлатоксини — вторинні метаболіти, які продукують кілька видів плісень роду *Aspergillus Flavi*. Вони не мають запаху і смаку, однак небезпечні для людей і тварин.

Ян Бунге, к.в.н., спеціаліст наукового відділу компанії MIABIT (Німеччина)

Усю історію людства афлатоксини були присутні у харчових продуктах і кормах, але виявили їх лише в минулому столітті після спалаху так званої «хвороби Х» у Великобританії 1960-го. Тоді на різних фермах померло більше 100 тисяч індишат і каченят. Захворювання проявлялося апатією, втратою апетиту, опущеними крилами, зігнутою шиєю, закинutoю на спину головою (опістотонус), витягнутими до хвоста кінцівками. Єдине, що об'єднувало господарства, —

арахісове борошно, яке додавали в корми. Як виявилось згодом, воно мало високу концентрацію афлатоксинів.

Із того часу ідентифікували різні види грибків, які продукують афлатоксини. Однак лише два з них найнебезпечніші: *Aspergillus flavus* (аспергіл жовтий) і *Aspergillus parasiticus*. Грибки продукують чотири різних афлатоксини: B1, B2, G1 і G2. Більше 70% із них — *Aspergillus flavus*. Також відкрили, що афлатоксини мають флуоресцентні властивості під УФ-світлом.

Афлатоксини неначе отрута, яка пригнічує імунітет, спричиняє розвиток морфологічних аномалій (каліцтва), має мутагенний і канцерогенний ефект. У великих дозах вони порушують метаболічні процеси у клітинах, що може спричинити загибель.

Чутливість різних видів тварин до дії афлатоксинів неоднакова: залежить від того, наскільки вони адаптувалися у процесі еволюції. У деяких видів має значення стать. Наприклад, у щурів-самок чутливість нижча.

Афлатоксини по-різному уражають тканини в організмі твари-

ни. Савці виділяють їх із молоком, що небезпечно для здоров'я їх потомства, також можуть отруїтися люди, які це молоко споживуть (особлива група ризику — діти).

Афлатоксини дуже стійкі, їх не руйнує тепло, ензими (ферменти) у кишечнику тощо. Причина прямої інтоксикації — споживання заражених продуктів (корми, зерно, фрукти), а вторинної — споживання м'яса уражених тварин і птиці, їх молока, яєць тощо.

Щоб не допустити отруєння, у більшості країн концентрація афлатоксинів у кормах та харчових продуктах обмежена законодавчо (таблиця 1).

Зараження афлатоксинами — це глобальна проблема. Усе тому, що плісням, які їх продукують, достатньо низької водної активності (>0,7). Це означає, що зараження може статися на полі, під час і після збору врожаю, впродовж будь-якої фази переробки або зберігання. Кількість плісені не корелює з концентрацією афлатоксинів: навіть якщо грибків небагато, вони можуть продукувати чимало токсичних речовин.

Окислювальний (оксидативний) стрес у рослин вважають необхідною умовою для біосинтезу афлатоксинів. Масляне насіння при тій самій вологості має вищу водну активність, а окислення ліпідів спричиняє біосинтез афлатоксинів. Саме тому у соєвих продуктах їх концентрація часто критична.

У Європі афлатоксини розглядають як проблему імпорту чи поганого зберігання. Однак у зв'язку з глобальними кліматичними змінами за останні роки зараження афлатоксинами на полях стало серйозною проблемою у кількох європейських країнах. Нещодавно GAFTA (Асоціація торгівлі зерном і кормами) вже повідомила про високі рівні афлатоксинів у зернах кукурудзи в Іспанії, Італії, Сербії, Болгарії та Румунії.

Згідно з законодавством ЄС, змішувати заражене зерно з чистим для того, щоб отримати корм із низьким рівнем забруднення,

заборонено. Якщо концентрація афлатоксинів вища за норму, таку сировину або знищують (спалюють), або використовують для виробництва біогазу.

КОНТРОЛЬ

Ще й досі немає методу повноцінного контролю ураження сировини афлатоксинами. Рекомендований такий комплекс заходів:

1. Попередження.
2. Детоксифікація.
3. Адсорбування.

Попередження:

- Ефективні та безпечні практики ведення сільського господарства (наприклад, швидке осушування після збору врожаю).
- Застосування фунгіцидів (хімічні сполуки або біологічні організми, що знищують або затримують ріст грибків та їх спор).
- Застосування антиоксидантів і органічних кислот.
- Використання натуральних

продуктів (рослинні і грибові екстракти).

Детоксифікація:

- Очищення від лушпиння може істотно зменшити рівень зараження афлатоксинами.
- Хімічна обробка.
- Застосування бактеріальних ензимів.

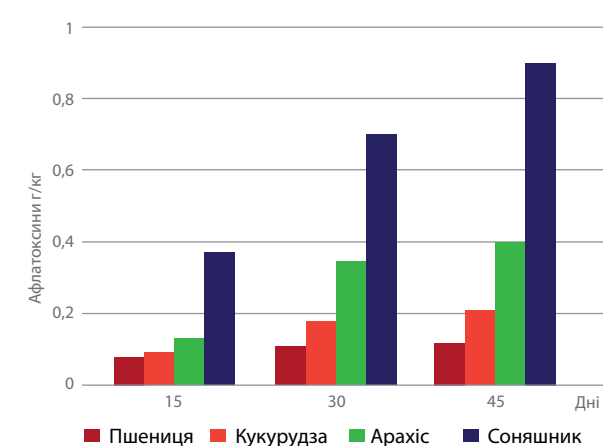
Адсорбування:

- Застосування гідратованих натрій-кальцій-алюмосилікатів (HSCAS) для адсорбування афлатоксинів в організмі тварин.

ВИСНОВКИ

1. Афлатоксини небезпечні для здоров'я тварин і людей.
2. Немає універсального методу попередження їх наявності у їжі та кормах.
3. Концентрація афлатоксинів у їжі та кормах регулюється законодавчо, зокрема у країнах ЄС, США, Китаї. **ПС**

Рисунок 1. ШВИДКІСТЬ ПРОДУКУВАННЯ АФЛАТОКСИНІВ У РІЗНИХ КУЛЬТУРАХ

Таблиця 1. ДОЗВОЛЕНІ НОРМИ АФЛОТОКСИНІВ У КОРМАХ ДЛЯ ТВАРИН ТА МОЛОЦІ ДЛЯ ЛЮДЕЙ

	ЄС мг/кг-1	США мг/кг -1	Китай мг/кг -1
Корм для тварин	2 (B1)	20 (B1)	20 (B1)
Молоко	0,05 (M1)	0,5 (M1)	0,5

УКРАЇНА

Feedline

Предстартерные комбикорма для молодняка;
Кормовые концентраты (БМВД)

ГЕРМАНИЯ

MIABIT

КИТАЙ

sunHY

Фитаза Санфейз;
Ферментные композиции Санзим;

ТАНДЕМ

2002

Превосходный минеральный адсорбент микотоксинов широкого спектра действия

МиаБонд ТРОФИ

www.tandem-2002.com.ua, (0532) 606 771, 606 772

КРАЩИЙ РЕЗУЛЬТАТ ІЗ ХЕЛАТАМИ МІДІ

Алан Бордуне, технічний спеціаліст зі свинарства, Novus International, Inc.

Під час відлучення ризик розвитку захворювань кишечника і порушення балансу поживних речовин у поросят істотно збільшується. Перехід на новий раціон може спричинити дисбактеріоз, унаслідок якого погіршаться виробничі показники тварин. На додачу корм і вода містять мінерали-антагоністи (між ними негативна взаємодія), зокрема сірку, фітати, надлишок кальцію тощо. Підсилюючи розлади шлунково-кишкового тракту, це може спричинити погане засвоєння мінеральних речовин. Як результат, ослаблюється імунітет поросят, статус здоров'я, а в подальшому погіршуються репродуктивна функція та якість туш.

НА ЖАЛЬ,
У БІЛЬШОСТІ ВИПАДКІВ
ТВАРИНИ ПОГАНО
ЗАСВОЮЮТЬ МІДЬ:
ДОРОСЛІ СВИНІ —
НЕ БІЛЬШЕ 5–10%
ІЗ РАЦІОНУ,
15–30% — МОЛОДНЯК.

З другого боку, більші рівні певних мінералів можуть мати позитивні наслідки. Наприклад, міді, яка тоді стимулює ріст свиней. Це доведено 40-річними спостереженнями. Так, збільшення вмісту міді в раціоні для поросят із 150 до 250 ppm покращує споживання корму і його конверсію, зменшує випадки розладу шлунково-кишкового тракту (діарея). Проте досягти цього ефекту, додаючи в раціони свиней неорганічні джерела міді (сульфат міді CuSO_4), не так просто, на відміну від хелатної (органічної) міді.

МІДЬ

Мідь (Cu) — один з найважливіших незамінних мікроелементів, необхідних для забезпечення життєдіяльності тварини. Вона бере участь у продукуванні низки ферментів (цитохромоксидази, лізіноксидази, мідь-цинк-змісної супероксиддисмутази, допамін-В-гідроксилази), незамінна для кількох структурних білків. Мідь виконує в організмі багато функцій: метаболізм заліза, клітинне дихання, формування сполучної тканини, пігментація і зроговіння щетини, розвиток центральної нервової системи, підтримка репродуктивних функцій, імунітету і ліпідного обміну. Отже, цей мікроелемент дуже важливий для оптимального росту поросят!

Мідь всмоктується в кишечнику, потрапляє у кров і переноситься з нею до печінки. Там вона зберігається та розподіляється (за це відповідають гепатоцити), насамперед у жовч. У печінці є чимало «пулів», потрібних для транспорту, зберігання та виведення міді з організму (рисунки 1).

Джерело: Engle, 2011

- **транзитний пул:** мідь з'єднується з церулоплазміном (мідьюмісний білок плазми крові), який переносить її з печінки до органів-цілей. Близько 90% міді в плазмі крові зв'язується з церулоплазміном.
- **пул для зберігання:** мідь зберігається в печінці у вигляді мітохондріального купреїну, в ній не виникне. Печінка здатна зберігати приблизно 20% міді в організмі, завдяки чому її надлишок не шкодить тварині. Якщо в організмі дефіцит міді, вона виводиться до транзитного пулу і використовується органами-цільми.
- **пул виведення:** близько 80% міді виводиться з організму із жовчю, а залишок (у невеликих кількостях) — із сечею, молоком, фекаліями і навіть через піт. Причому кількість міді, що виводиться з жовчю, прямо пропорційна розміру пулу (збільшення А передбачає збільшення Б).

АНТИБАКТЕРІАЛЬНИЙ ЕФЕКТ ТА СТИМУЛЯЦІЯ РОСТУ

Дослідження, об'єктом яких стали поросята, продемонстрували, що дія міді, яку тварини отримували з кормом, як стимулятора росту була пов'язана з антимікробним ефектом у кишечнику. Мідь пригнічує ріст

кишкових хвороботворних мікроорганізмів, таким чином, виконуючи роль антибіотика.

Щоб стимулювати ріст, вона повинна всмоктуватися в кишечнику, циркулювати в крові та, врешті, діставшись печінки, зберігатися там. Це довів експеримент: внутрішньовенна ін'єкція 250 ppm міді забезпечила той самий ефект стимуляції росту, як і сульфат міді, який тварини отримували з кормом.

Щоб мідь виконувала антимікробну функцію, вона спочатку повинна засвоїтися організмом, а тоді повернутися в кишечник із жовчю. Однак у кормі та кишечнику є багато антагоністичних речовин (фітати, молібден,

ХЕЛАТНА ФОРМА

МІКРОЕЛЕМЕНТІВ —

ЦЕ БІОЛОГІЧНО АКТИВНА

ФОРМА:

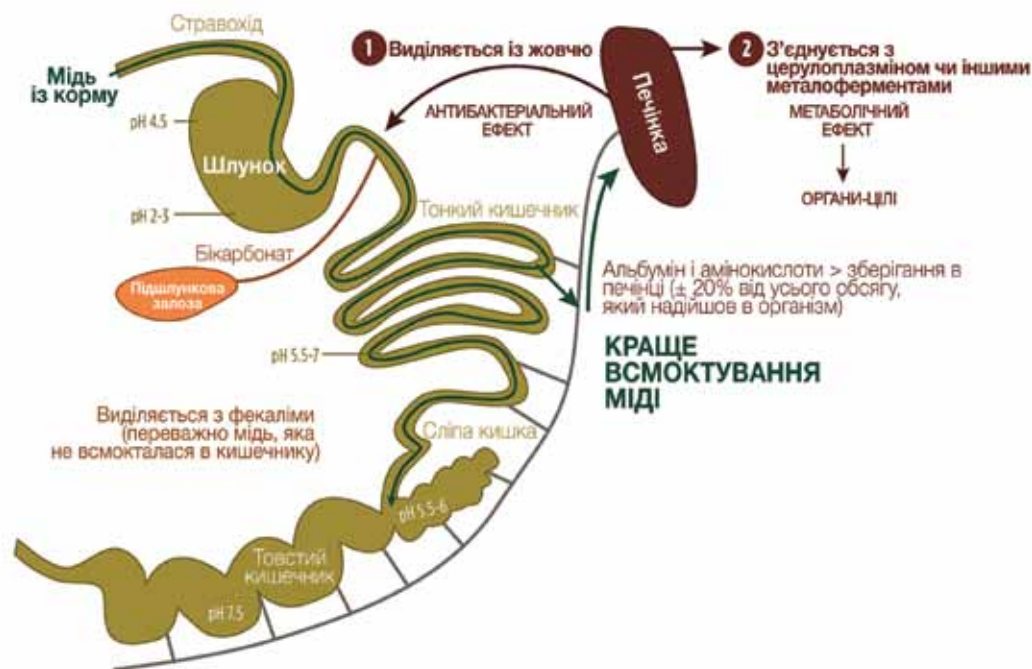
САМЕ У ВИГЛЯДІ

КОМПЛЕКСНИХ СПЛУК

УСЕ ЖИВЕ ВИКОРИСТОВУЄ

МІКРОЕЛЕМЕНТИ.

Рисунок 1.
ШЛЯХ ВСМОКТУВАННЯ, ЗАСВОЄННЯ ТА ВИВЕДЕННЯ МІДІ

ПРОГРАММА ПО УЛУЧШЕННЮ ЗДОРОВ'Я, САМОЧУВСТВИЯ І УВЕЛИЧЕННЯ ПРОДОЛЖИТЕЛЬНОСТІ ЖИЗНИ СВИНОМАТОК

ПОВЫШЕНИЕ РЕНТАБЕЛЬНОСТИ СТАДА

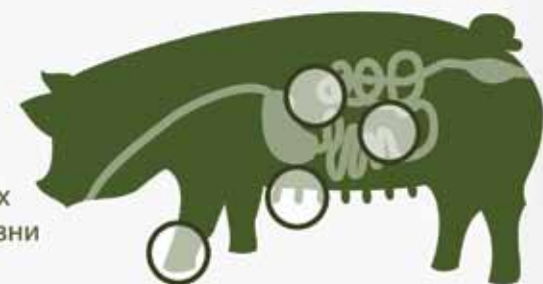
MINTREX®

СТРАТЕГИЯ ЗАМЕЩЕНИЯ
И СНИЖЕНИЯ КОЛИЧЕСТВА

- Максимальное использование генетического потенциала племенных свиноматок за счет повышения их продуктивности в течение всей жизни
- Получение здорового потомства, с большим весом при рождении
- Повышение рентабельности

• NOVUS and MINTREX are trademarks of Novus International, Inc. and are registered in the United States and in other countries.
© 2012 Novus International, Inc.

Представительство акционерного общества
«Новус Европа С.А./Н.В.» (Бельгия) г. Москва • 127550, г. Москва, ул. Прянишникова 23А, офис 33
Тел + 7 495 660 88 96 • Факс + 7 495 660 88 95 • www.novusint.com

NOVUS

сірка, рослинні волокна, деякі великі поліпептиди і т.д.), які зв'язуються із міддю та перешкоджають її всмоктуванню в кров. Ось чому неорганічні джерела міді не завжди дають бажаний результат. Одне з останніх досліджень, наприклад, підтвердило, що «чистий» кукурудзяно-соевий раціон (кількість клітковини та фітатів була в нормі) погіршує засвоюваність сульфату міді на 20%, порівняно зі «змішаним» (подрібнена кукурудза, соєвий білок і сорго: відносно низький рівень клітковини і фітатів). Усе через те, що він містить більшу кількість антагоністів CuSO_4 .

Погане засвоєння означає, що менша кількість міді потрапить у жовч. Наслідок: ослаблення антибактеріального ефекту та, відповідно, стимулювання росту (слабше здоров'я і гірші виробничі показники), що негативно позначиться на економіці підприємства.

ХЕЛАТНА МІДЬ

Валовий уміст мікроелементів у кормі не є точним критерієм забезпечення організму тварини, оскільки все залежить від біодоступності. Найбільшу біодоступність мають хелатні (комплексні) сполуки. Мідь, як і більшість мікроелементів, що надходять до організму, знаходиться в кормах у комплекснозв'язаній формі з органічними і неорганічними речовинами, або ж хелатується з ними в шлунково-кишковому тракті тварини.

Природними хелатоутворюючими елементами можуть бути: органічні кислоти (щавелева, лимонна, яблучна, янтарна, аскорбінова та ін.); поліфосфорні сполуки (пірофосфат, фітінова кислота, цистинметафосфат, адеинозинфосфат); гормони (тироксин, гістамін); вітаміни (B2, B12); порфіріни (гемоглобін, каталаза та інші металоензими); білки, поліпептиди, амінокислоти, цукри тощо.

Щоб з'ясувати, як краща біодоступність міді позначається на виробничих показниках свиней, провели дослідження. 240 відлученців віком 26 днів по-

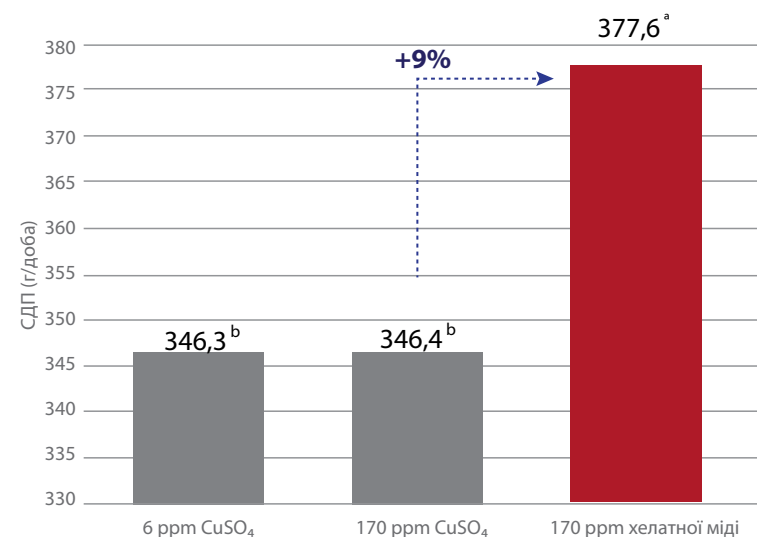
ділили на три групи. Добавка та форма міді на кг корму різнилися: контрольна (6 ppm сульфата міді), дослідна I (170 ppm сульфата міді); дослідна II (170 ppm хелатної міді).

Коли дослід закінчився (через 42 доби), виміряли запаси міді в тканинах печінки тварин: найкращі результати були у «хелатної» групи: 30,46 ppm, порівняно з 18,37 ppm (дослідна I група) та

6,83 ppm (контрольна). За рахунок цього поросята росли на 9% швидше, ніж ті, які отримували добавки неорганічної міді (таблиця 1, 2).

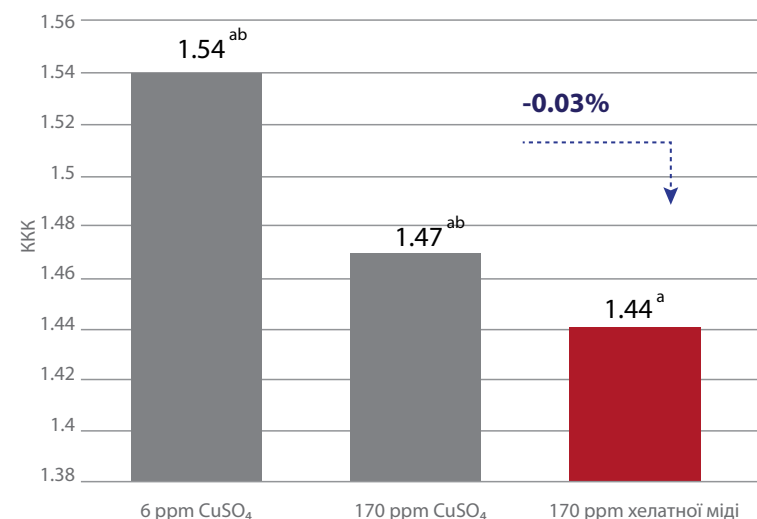
Ці цифри красномовніше за будь-які слова доводять, що добавки органічної міді в раціони свиней значно покращують їх виробничі показники, і, відповідно, рентабельність виробництва. **ПС**

Таблиця 1.
РЕЗУЛЬТАТИ ЕКСПЕРИМЕНТУ:
СЕРЕДНЬОДОБОВІ ПРИРОСТИ (СДП)

Джерело: Parker, Gracia, EAAP Crete, 2010.

Таблиця 2.
РЕЗУЛЬТАТИ ЕКСПЕРИМЕНТУ:
КОЕФІЦІЄНТ КОНВЕРСІЇ КОРМУ (ККК)

Джерело: Parker, Gracia, EAAP Crete, 2010.

УНІВЕРСАЛЬНІСТЬ ЖИВИХ СПОРОВИХ КУЛЬТУР У ВИРОБНИЦТВІ СВИНИНИ

Традиційно живі спрові культури використовували, щоб нормалізувати розвиток мікрофлори кишечника у маленьких поросят. Це і досі актуально, хоча нині їх додають у раціони свиней на різних етапах вирощування: для кожної категорії є свої переваги. Причому живі спорові культури тепер використовують не лише як добавку, деякі з них стали повноцінним інгредієнтом раціону.

ЖИВА СПОРОВА КУЛЬТУРА ЯК ДОБАВКА

Поросята

Традиційно живі спорові культури найбільше додають у корми поросят. Спосіб уведення залежить від віку. Підсисні поросята зазвичай отримують цю добавку орально у вигляді пасти/гелю (можна давати разом із залізовмісними препаратами, комплексом вітамінів і мінералів тощо). Поросят перед відлученням живу спорову культуру змішують із підкормом чи замінником молока. Адже відлучення, а точніше перехід від молока до годівлі твердим кормом, порушує кишкову мікрофлору. Завдяки живій споровій культурі цього можна уникнути: вона підтримує мікрофлору кишечника і, відтак, зменшує негативний вплив відлучення на виробничі показники.

Упродовж дорощування поросята отримують живу спорову культуру з водою або як добавку до корму. Вона підтримує здоров'я кишечника і допомагає тваринам розкрити закладений генетично потенціал росту. Живу спорову культуру часто використовують як альтернативу антибіотикам-стимуляторам росту (АСР) або в комплексі з АСР, щоб досягти ефекту синергії (особливо ефективні добавки на основі *Bacillus*).

Свиноматки і свині на відгодівлі

Ім живу спорову культуру додають у корм або воду. Тоді лактуючі свиноматки, наприклад, народжують більших і міцніших поросят, мають кращу кондицію на момент відлучення. Додавання живої спорової культури під час поросності дозволяє підтримувати добру кондицію, коли свиноматкам зменшують даванки корму. Основна перевага, яку отримують свині на дорощуванні та відгодівлі, — цілісність кишечника, завдяки чому тварини краще засвоюють корми, а виробництво стає ефективнішим.

BioPlus®

ВІДЛУЧЕНЕ ПОРОСЯ

на одну свиноматку в рік

Biochem

Feed Safety for Food Safety®

ТОВ „Біохем Україна“ | +38 (044) 206-24-07
Ukraine@biochem.net | www.biochem.net/ua

ЖИВА СПОРОВА КУЛЬТУРА ЯК ІНГРЕДІЄНТ

Краще засвоєння протеїну

Властивість живих спорових культур покращувати засвоюваність протеїну можна використовувати під час формування раціонів. Науковці Кільського університету довели це дослідним шляхом. У раціоні дослідної групи 2% соєвого шроту заміни-

ли на пшеницю і додали 400 грам живої спорової культури на основі *B. subtilis* і *B. Licheniformis*: уміст сирого протеїну і лізину зменшився на 3,5–4,5%. Такий корм тварини отримували у період відгодівлі від 25 до 120 кг. Енергетична цінність контрольного та дослідного раціонів майже не відрізнялася, так само, як і виробничі показники свиней (таблиця 1).

Таблиця 1. РЕЗУЛЬТАТИ ЕКСПЕРИМЕНТУ

	Контрольна група	Дослідна група
Кількість свиней	48	48
Середньодобовий приріст, г/доба	1034	1057
Коефіцієнт конверсії корму	2,64	2,57
Вага туші, кг	95,6	96,1
Забійний вихід, %	79,4	79,2
Вихід пісного м'яса, %	55,2	55,4

ВИВІЛЬНЕННЯ ЦУКРІВ (ЕНЕРГІЇ)

Щоб клітковина та полісахариди розклалися до цукрів, які може засвоїти організм тварини, потрібні різні ензими. Коли хоча б одного не вистачає, він перетворюється на лімітуючий чинник у процесі розпаду. Оцінюючи роль живих спорових культур у вивільненні цукрів (енергії) із клітковини та полісахаридів, що надходять із кормом, потрібно дивитися не на окремі ензими, а на склад «кінцевого продукту» (перетравних цукрів), які отримає організм тварини за допомогою бактерій із добавки.

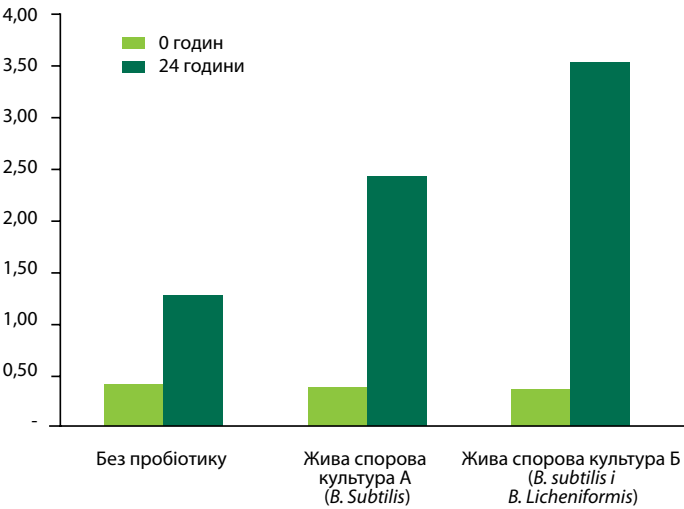
Нещодавно запатентували лабораторний метод оцінки кількості цукрів, які вивільнили пробіотичні бактерії з корму. Спочатку корм, живу спорову культуру і воду перемішують. Через 24 години зразок відцентрифужують, до надосадової рідини додають 3,5-дінитросаліцилової кислоти. Тоді вимірюють оптичну щільність, що є показником кількості вивільнених цукрів у зразку, наприклад, глюкози, галактози і гліцеральдегіду, а також таких дисахаридів, як лактоза і мальтоза. Результати порівняння ефективності різних живих спорових культур у вивільненні цукрів (енергії) на **рисунку 1**.

Практична цінність додавання живих спорових культур як ензимів — у компенсації меншої енергетичної цінності раціонів для свиней. Її довели експериментально на базі господарств у США. 1152 свині поділили на три групи: 1) контрольна: стандартний для ферми раціон з додаванням екзогенних ферментів і 2,5% жиру; 2) дослідна А: контрольний раціон + жива спорова культура на основі *B. subtilis* і *B. Licheniformis* у рекомендованій кількості; 3) дослідна Б: раціон дослідної групи А зі зменшеним умістом енергії — 1% жиру. На початку експерименту свині важили 30 кг. Дослідження тривало, поки тварини не досягли 80 кг. Вагу і кількість спожитого корму вимірювали і фіксувались двічі на тиждень.

Таблиця 2. РЕЗУЛЬТАТИ ЕКСПЕРИМЕНТУ: ЕФЕКТ ВІД ДОДАВАННЯ ЖИВОЇ СПОРОВОЇ КУЛЬТУРИ У СТАНДАРТНІ РАЦІОНИ, ТА РАЦІОНИ З МЕНШИМ УМІСТОМ ЕНЕРГІЇ (верхні індекси позначають статистично значущу різницю)

	Контрольна група	Дослідна група А	Дослідна група Б
Середньодобові прирости, г/доба	869 ^а	876 ^а	862 ^а
Коефіцієнт конверсії корму	2,274 ^а	2,323 ^б	2,271 ^а

Рисунок 1. ВІДНОСНА КІЛЬКІСТЬ ВИВІЛЬНЕНИХ ЦУКРІВ СТАНОМ НА 0 І 24 ГОДИНУ У ЗРАЗКАХ КОРМУ ЗАВДЯКИ ЖИВИМ СПОРОВИМ КУЛЬТУРАМ (ЇХ ДОДАВАЛИ В РЕКОМЕНДОВАНИХ ДОЗАХ)(P<0.01)

Додавання живої спорової культури до стандартного корму не вплинуло на середньодобові прирости, але при цьому покращило конверсію корму. У випадку з низькожировим раціоном, що містить 1,5% жиру (енергетична цінність менша на 3%), завдяки живій споровій культурі середньодобові прирости майже не зменшилися, добрий коефіцієнт конверсії корму (таблиця 2).

Таким чином, завдяки живій споровій культурі як інгредієнту раціонів для свиней покращується ефективність та зменшується собівартість виробництва свинини.

ФІТОПРЕПАРАТИ ЗАМІСТЬ АНТИБІОТИКІВ?

У Європі вже давно заборонено використовувати антибіотики у профілактичних цілях. А оскільки ми прагнемо поставляти свинину на європейський ринок, це правило пошириться і на нас. Одразу постає запитання: чим замінити антибіотики? Один із варіантів — фітопрепарати.

Суворі обмеження на використання антибіотиків у свинарстві спонукають виробників шукати альтернативи. Фітопрепарати — одна з них. В їх основі трави, спеції, ефірні олії та інші рослинні екстракти. Уже тисячі років рослини використовують для щоденних потреб людини, а також у нетрадиційній медицині. Їх специфічні характеристики можуть стати у нагоді і в тваринництві.

ОСОБЛИВОСТІ ФІТОПРЕПАРАТІВ

Фітогенні препарати мають дві групи властивостей: ароматичні та біологічна активність (рисунк 1).

Використання фітопрепаратів у тваринництві забезпечує:

- 1. Позитивний вплив на шлунково-кишковий тракт свиней завдяки стимуляції травних ферментів і підтримці збалансованої мікрофлори.

Дослідження довели, що фітогенні препарати позитивно

впливають на перетравність поживних речовин, зокрема білків. Так, в одному з експериментів у поросят з дослідної групи засвоюваність сирого протеїну збільшилась на 9,8% (рисунк 2), порівняно з контрольною. Такий результат став можливим за рахунок збільшення перетравних ферментів і корисних лактобактерій у шлунково-кишковому тракті після того, як свині почали отримувати фітопрепарати (рисунк 3).

- 2. Покращення виробничих показників: споживання корму, приростів, зменшення коефіцієнту конверсії корму.

Це взялися довести науковці з Тайланду. Дослід тривав 132 доби, а його об'єктом стали 240 гібридних поросят. Результати тварин, у раціони яких додавали фітогенні препарати, були кращими (таблиця 1).

Рисунок 1. ВЛАСТИВОСТІ ФІТОГЕННИХ ПРЕПАРАТІВ

Джерело: Hunger, 2014.

Крістіна Хагнер, менеджер із розробки фітопрепаратів, БІОМІН, Австрія

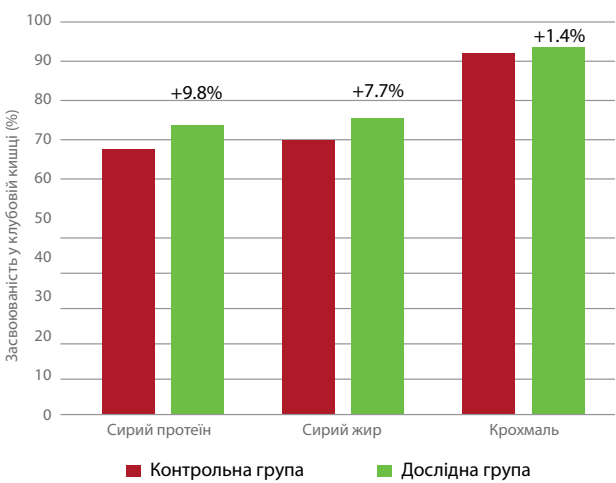
ФІТОГЕННІ ПРЕПАРАТИ ПОЗИТИВНО ВПЛИВАЮТЬ НА ПЕРЕТРАВНІСТЬ ПОЖИВНИХ РЕЧОВИН, ЗОКРЕМА БІЛКІВ, НАСАМПЕРЕД ЗАВДЯКИ ЗБІЛЬШЕННЮ ПЕРЕТРАВНИХ ФЕРМЕНТІВ У ШЛУНКОВО-КИШКОВОМУ ТРАКТІ СВИНЕЙ.

Таблиця 1.
ВРЛИВ ФІТОПРЕПАРАТІВ НА ВИРОБНИЧІ ПОКАЗНИКИ СВИНЕЙ

	Контрольна група	Дослідна група
Вага на початку досліду, кг	8,65	8,66
Вага на кінець досліду, кг	100,16	102,34
Загальне збільшення маси, кг	91,51	93,68
Добові прирости, г	694	710
Добове споживання корму, г	1,857	1,821
Коефіцієнт конверсії корму	2,681	2,545

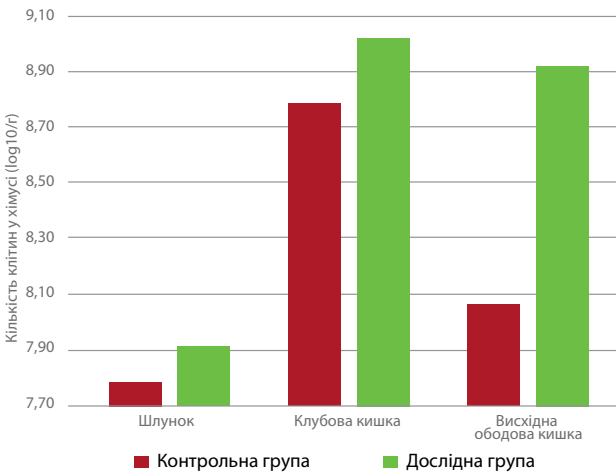
Джерело: Khon Kaen University, 2009

Рисунок 2.
ЗАСВОЮВАНІСТЬ ПОЖИВНИХ РЕЧОВИН
У ПОРОСЯТ З 25 ПО 66 ДОБУ

Джерело: Maenner et al., JAS, 2011

Рисунок 3.
КІЛЬКІСТЬ ЛАКТОБАКТЕРІЙ
У ШЛУНКОВО-КИШКОВОМУ ТРАКТІ СВИНЕЙ
ЗАВДЯКИ ФІТОПРЕПАРАТАМ

Джерело: Maenner et al., JAS, 2011

3. Кращу якість туші (більший вихід пісного м'яса).

Щоб перевірити вплив фіто-препаратів на якість туш, в Австрії провели дослідження, об'єктом якого стали 5732 свиней на відгодівлі. У тварин вагою 85–95 кг вихід пісного м'яса збільшився на 0,68%, а тих, які важили 105 кг, — на 1,12%, порівняно з контрольною групою (рисунок 4). Це ще один індикатор правильної перетравності поживних речовин.

АНТИБІОТИКИ ЧИ ФІТОПРЕПАРАТИ?

Раніше антибіотики використовували як стимулятори росту: вони пригнічують інфекції і завдяки цьому свині швидше ростуть. Разом із тим, ці препарати мають негативну дію (таблиця 2). Нині економічні переваги, які досягали за рахунок антибіотиків, можуть забезпечити «натуральні» стимулятори росту, зокрема фітогенні препарати. Механізм їх дії:

- протизапальний ефект;
- стимулювання росту.

Протизапальний ефект

Сучасні ефективні стимулятори росту свиней — інгібітори запальних процесів у кишечнику. Запалення — це реакція організму на фізичне чи хімічне ушкодження, зараження хвороботворним агентом чи дію токсинів. Тривалий запальний процес спричиняє істотне погіршення виробничих показників (таблиця 3).

Коли клітини організму знають дії патогенів чи стресу, активізуються процеси, які одночасно спричиняють:

1. Продукування прозапальних цитокінів → розвивається запальний процес (NF-κB);
 2. Продукування протизапальних протеїнів → захист клітин (Nrf2).
- Щоб уникнути негативного впливу запалення на ефективність виробництва свинини, треба стримати фактор NF-κB. Для цього необхідно активізувати захисний механізм клітин (цитопротекторний фактор Nrf2). Він відповідає за рівень інсуліну і відновлення печінки, стимулює продукування антиоксидантних ензимів, зменшує чутливість до прозапальних цитокінів. Додавання фітопрепаратів у раціони свиней інгібує NF-κB та активізує Nrf2 фактори, у такий спосіб припиняє приховані запальні процеси та, як наслідок, покращує засвоюваність енергії і поживних речовин.

Стимулювання росту

β-агоністи, зокрема бета-адренергічний, — синтетичні елементи, які є перерозподільними агентами: перетворюють жирові тканини на м'язові. Їх використання у виробництві свинини вже давно заборонене в країнах Європи (також у Китаї, Росії, але дозволене в Америці, Бразилії, Мексиці тощо). Усе тому, що до кінця невідомі наслідки впливу цього препарату на здоров'я людей (його додають у раціони свиней перед забоєм, тому м'ясо містить залишки).

Якщо тварина споживає корм з β-агоністом довше, ніж шість діб, покращується якість туші (більший вихід пісного м'яса), також збіль-

шується її маса. З другого боку, якщо давати препарат довше шести тижнів, у свиней з'являються ознаки хворобливості: вони багато лежать і мало рухаються. Навіть якщо припинити додавати β-агоніст у корм, симптоми спостерігають ще впродовж місяця. Препарат збільшує частоту серцебиття і потенційно робить свиней чутливішими до стресу від стандартних маніпуляцій на фермі та транспортування. Результати тесту продемонстрували, що свинки, які споживали β-агоністи, більше проявляли агресію у перші 30 секунд після подразнення. Такі «перепади» у поведінці можуть стати причиною інших проблем, наприклад, травмування, стресовий стан і навіть падіж.

За допомогою фітогенних препаратів можна збільшити показники росту природним шляхом. Це саме той випадок, коли вони є альтернативою для синтетичних β-агоністів, однак абсолютно безпечною для здоров'я тварин

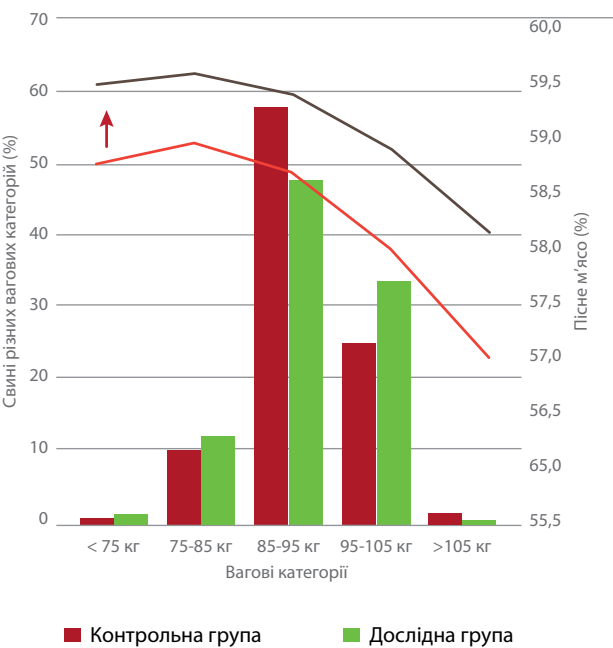
і людей. Тому застосування фітогенних препаратів актуальне не тільки в критичні моменти (наприклад, відлучення), а й під час дорощування та відгодівлі. Свині менше хворітимуть, матимуть кращі виробничі показники, а отже, швидше ростимуть, крім того, їх туші будуть якіснішими.

ВИСНОВКИ

Фітогенні препарати з відповідним складом забезпечують:

- поліпшення смакових якостей корму;
 - кращу його перетравність;
 - зменшення стресів, пов'язаних із порушенням функції травної системи.
- У результаті:
- покращується коефіцієнт конверсії корму;
 - зменшується частотність порушень функції шлунково-кишкового тракту;
 - збільшується вихід пісного м'яса з туші. **ПС**

Рисунок 3.
ВПЛИВ ФІТОПРЕПАРАТУ
НА ВИХІД ПІСНОГО М'ЯСА З ТУШІ

Джерело: BIOMIN, 2014

Таблиця 2.
ПЕРЕВАГИ І НЕДОЛІКИ ВИКОРИСТАННЯ АНТИБІОТИКІВ.

Переваги	Недоліки
Знищення хвороботворних мікроорганізмів у ШКТ	Знищення корисної мікрофлори
Перерозподіл поживних речовин на користь організму тварини	Розвиток резистентності мікрофлори до антибіотиків
Пригнічення запальних процесів	Залишки у кінцевих продуктах виробництва
Покращення виробничих показників	Можлива загроза здоров'ю споживачів

Джерело: Hunger, 2014.

Таблиця 3.
ВПЛИВ ЗАПАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ НА ВИРОБНИЧІ ПОКАЗНИКИ СВИНЕЙ НА ВІДГОДІВЛІ
(IL-1β, PGE2 — ФАКТОРИ ЗАПАЛЬНИХ РЕАКЦІЙ)

Маркери	Без запалення	З запаленням
IL-1β	32	114
PGE2	490	1285
IGF-1 (інсуліноподібний фактор росту 1)	182	101
Середньодобові прирости (г/доба)	604	525
Середньодобове споживання корму (г/доба)	962	838
Коефіцієнт конверсії корму	1,59	1,59

Джерело: Liu et. al, 2003.

НОВИНКА ВІД КОМПАНІЇ БІОМІН –
НАТУРАЛЬНИЙ СТИМУЛЯТОР РОСТУ ДЛЯ
СВИНЕЙ НА ВІДГОДІВЛІ

Віталій Лохов,
генеральний
директор БІОМІН
Україна

Інтерес до натуральної годівлі тварин свідчить про те, що вітчизняні виробники все частіше почали задумуватися над якістю продукції, яку вони випускають. Якість та безпечність кінцевих продуктів залежить від низки факторів: здоров'я тварин, умов утримання, годівля, програма вакцинації тощо. Вони взаємопов'язані, при цьому кожен важливий сам по собі.

Годівля – один з найважливіших та, водночас, найзатратніших факторів впливу, адже витрати сягають 60–70% у структурі собівартості. Тому, аналізуючи її ефективність, насамперед звертають увагу на показник конверсії корму.

Щоб покращити коефіцієнт конверсії корму та виробничі показники, останнім часом все частіше використовують фітогенні препарати як природну альтернативу антибіотикам і стимуляторам росту. Особливо у господарствах закритого циклу,

де важливі не лише показники росту тварин, а і якості кінцевого продукту.

Нещодавно на вітчизняному ринку кормових добавок з'явився фітогенний продукт від компанії БІОМІН Україна, спеціально розроблений та призначений для ефективної відгодівлі свиней – Діджестаром®Фініш. До його складу увійшла суміш ефірних олій, трав, спецій та рослинних екстрактів, а також дубильні речовини, відомі своїми властивостями покращувати травлення.

ДОСЛІД

Ефективність Діджестаром®Фініш перевірили експериментально на свинофермі «Еурег» (м. Віттенберг, Німеччина). Тривав дослід два цикли відгодівлі (по 400 голів у кожному, генотип Нурог х П'єстрен). З початку дослідів у станках утримували по 33–35 голів. Через чотири тижні чисельність свиней зменшили до 25 голів/загон. Тоді ж відбулося перше

контрольне зважування, а друге – на 81 добу експерименту. Свиней годували рідкими кормами, тваринам дослідної групи у раціоні додавали Діджестаром®Фініш.

РЕЗУЛЬТАТИ ТА ОБГОВОРЕННЯ

Показники свиней із дослідної групи були набагато кращими (таблиця 1), включаючи коефіцієнт конверсії корму та витрати енергії на кг приросту (МДж ОЕ).

Із результатів дослідів бачимо, що завдяки застосуванню фітогенної добавки Діджестаром®Фініш від компанії БІОМІН Україна вдалося збільшити живу вагу свиней на 6,15 кг, при цьому середньодобовий приріст становив 704 г (проти 633 г у контрольній групі). Коефіцієнт конверсії корму також покращився: з 2,72 до 2,61.

Фітогенна добавка Діджестаром®Фініш представлена у вигляді порошку та додається безпосередньо у готовий корм. Добавка стійка до пелетування та санітарно-гігієнічної обробки корму. [ПС](#)

Таблиця 1.
ЗАГАЛЬНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

	Контрольна група	Діджестаром®Фініш	Різниця	
			кг	%
Кількість свиней (на початку та в кінці експерименту)	102/101	101/99		
Початкова вага, кг	32,35	32,38	+0,03	100,1
Середня вага під час першого зважування, кг	48,45	50,93	+2,49	105,1
Середня вага під час другого зважування, кг	83,9	90,06	+6,15	107,3
Приріст за період дослідів, включаючи вибраковку (кг)	51,24	57,03	+5,78	111,3
Середньодобовий приріст, включаючи вибраковку (кг)	633	704	+71	111,3

Діджестаром®Фініш

Натуральний продукт для ефективної відгодівлі

тел. +380 44 360 18 18; +380 44 496 17 63
e-mail: office.ukraine@biomin.net
www.biomin.net

Naturally ahead

Biomin®

КЛАСИЧНА ЧУМА СВИНЕЙ — ВОРОГ ЗІ СТАЖЕМ

Класична чума свиней (КЧС) за контагіозністю поступається лише ящуру і спричиняє катастрофічні збитки. Міжнародне епізоотичне бюро (ОІЕ) віднесло її до переліку найнебезпечніших хвороб (список А), спалахи яких підлягають обов’язковій негайній реєстрації. Захворювання поширене в усьому світі. Повністю ерадикували КЧС лише кілька країн. Українське свинарство продовжує боротися: у нас профілактичне щеплення обов’язкове для господарств усіх форм власності. Його ефективність викликає багато дискусій, у ЄС такі щеплення заборонені, а світові експерти впевнені, що країни з профілактичною вакцинацією проти КЧС не можна вважати вільними від цієї хвороби.

ЧИМ НЕБЕЗПЕЧНА КЧС

КЧС для свинарів — ворог зі стажем: уперше його виявили 1833-го в Північній Америці. Звідти в 1862-му р. чума потрапила в Англію і швидко поширилася Європою. Вірусну природу хвороби встановили 1903-го американські дослідники Швейнітц і Дорсе.

КЧС реєструють у різних країнах по всьому світі. Захворювання ендемічне (постійно присутнє) в окремих країнах Східної Європи, Латинської Америки, Карибських островів та свинарських країнах Азії. 2005-го Південно-Африканська Республіка повідомила про перший від 1918-го року спалах КЧС. Проте кільком країнам вдалося ерадикувати хворобу серед домашніх свиней: вільні від класичної чуми Канада, США, Австралія, Ісландія, Ірландія, Нова Зеландія, Норвегія та Швеція.

Не лише у країнах, що тільки розвивають свинарство, а й у світових лідерів галузі з добре організованим ветеринарно-санітарним наглядом, КЧС здатна спричинити спустошливі епідемії, що завдають величезних економічних збитків через:

- масову (до 100%) захворюваність і високу летальність (до 80%) серед свиней усіх вікових груп;
- вимушений забій підозрюваних на захворювання та зара-

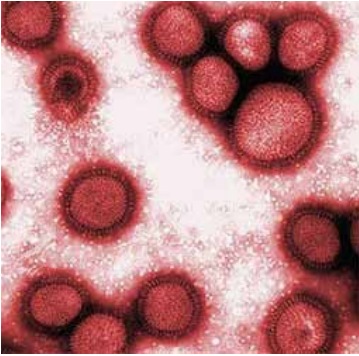

Рисунок 1.
Вірус класичної чуми свиней

ження свиней, зниження ринкової вартості одержного від них м’яса;

- витрати на тривалий карантин і заходи з ліквідації хвороби.

Так, у 1997–1998 рр. епідемія КЧС коштувала Нідерландам майже 2,3 млрд доларів. Спалах охопив 429 господарств, де вибракували більше 700 тис. голів, а наступні заходи ерадикації змусили свинарів відправити на забій ще майже 12 млн свиней.

ЕТИОЛОГІЯ

Збудник класичної чуми свиней — досить дрібний (діаметром 38–42 нм*) РНК-вірус із роду Pestivirus, сімейства Flaviviridae (рисунок 1).

Має один серотип, який включає три серогрупи з різним рівнем вірулентності: А, В і С. В антигенному відношенні всі виділені в Європі штами вірусу КЧС однорідні та різняться між собою лише рівнем вірулентності для свиней і різними антигенними взаємовідносинами з вірусом діареї великої рогатої худоби, що також належить до роду Pestivirus.

Вірус досить стійкий до впливу чинників зовнішнього середовища. У виробничих приміщеннях і дворах, де утримують хворих свиней, живе впродовж цілого року, особливо за низької температури. У крові при 5 °С — до шести місяців,

в охолодженому м’ясі — 2–4 місяці, у замороженому — більше чотирьох років, у субпродуктах та кістковому мозку — 2–4 місяці. Навіть засолювання та копчення не здатні знищити патоген, тому в копченій шинці він зберігає свої інфекційні властивості до трьох місяців, у солонині — понад десять місяців, у засоленій та висушеній кишкової сировині — 3–6 місяців, у засолених шкурах — 1,5 місяці.

Разом із тим, вірус швидко руйнується під дією ефіру, хлороформу, дезоксихолату натрію; чутливий до трипсину й ліпази. Сонячне проміння інактивує патоген за 5–9 діб, нагрівання до 75 °С — за годину, а кип’ятіння — миттєво. Найактивнішими дезінфектантами вважають 2–3% розчин їдкого натру, 2–5% розчин формальдегіду, 3–6% крезолowe мило, 15–20% «вапняне молоко» зі свіжегашеного або хлорного вапна. Дезінфекційні засоби слід застосовувати підігрітими до 70 °С; узимку до розчину їдкого натру бажано додавати 5% хлориду натрію.

ЕПІЗООТОЛОГІЯ

Вірус патогенний тільки для свиней. Головне джерело збудника — хвора тварина або термічно необроблені продукти свинарства. Вірус КЧС пантропний (заражає усі органи і тканини тварини), тому кров, усі секрети й екскрети (включаючи ороназальні та лакримальні виділення, сечу, фекалії та сперму), а також тканини містять інфекційний патоген. Тварина може поширювати вірус задовго до того, як у неї проявляться клінічні ознаки захворювання.

Вважають, що збудник здатен подорожувати повітрям на відстань до кілометра.

Передача вірусу між свинями в основному відбувається ороназальним чи оральним шляхом. Вірус проникає в організм через слизові оболонки та рани.

Основні шляхи поширення КЧС: згодовування свиням термічно необроблених продуктів свинарства;

- уведення в інтактне стадо хворих тварин із неблагополучних господарств;
 - поросята, народжені від свиноматок-носіїв: будучи клінічно здоровими, впродовж перших 4–6 місяців життя вони виділяють вірус у зовнішнє середовище й інфікують здорових поросят. Конгенітальне зараження може супроводжуватись персистентною віремією впродовж усього життя тварини;
 - недостатньо імунізовані свині, яких прищепили інактивованими вакцинами, однак унаслідок контакту з польовим вірусом вони починають хворіти (хронічна форма) та стають вірусоносіями;
 - вірус передається генітально при природному чи штучному запліднюванні;
 - інвентар, одяг, транспорт, персонал (особливо група ризику — ветлікарі, які відвідують різні господарства, не дотримуючись правил біобезпеки);
 - кровосисні комахи (мухи, комарі) та інші вектори (коти, собаки, птахи інші свійські чи дикі тварини).
- Серед інших епізоотологічних особливостей КЧС: відсутність се-

зонності, поступове поширення в господарстві та зараження свиней усіх вікових груп, висока летальність незалежно від віку тварини. Коли чума з’являється в благополучному господарстві, перебіг гострий, масове інфікування. Спочатку захворюють поодинокі свині, а через 3–9 діб — майже все стадо (95–100%), летальність — 60–100%.

У стаціонарно неблагополучних щодо чуми господарствах, де вже є свині з імунітетом, хвороба протікає мляво, в підгострій або хронічній формі, спостерігається головним чином серед молодня. При завезенні нового поголів’я та погіршенні умов утримання чума знову може набутти гострого перебігу.

ПАТОГЕНЕЗ

Спочатку вірус розмножується в мигдаликах, а потім переноситься лімфатичними судинами до лімфовузлів, проникає у кров. Циркуючи організмом, він уражає клітини селезінки, вісцеральних лімфовузлів, кишечника та кісткового мозку, проникає в паренхіматозні органи. Вірус спричиняє в цих клітинах дистрофічні та некротичні зміни. Як наслідок, стінки судин ослаблюються, що призводить до масових крововиливів, дистрофічних, некротичних і запальних змін в різних органах і тканинах. Вірусемія супроводжується лихоманкою, порушенням обміну речовин. У результаті ураження кровотворних органів порушується система зсідання крові, утворюються тромби в судинах, розвиваються анемія і лейкопенія, сильне пригнічення опсо-

Фото 1.
Ціаноз вух та некроз кінчиків

Фото 2.
Глотка і гортань із крововиливами і некрозами

* нм — нанометр.

нофагоцитарної реакції і різке зниження бактерицидності сироватки крові. Крім того, вірус руйнує клітини імунної системи, що значно ослаблює імунні механізми захисту і активізує секундарну мікрофлору (пастерели, сальмонели) із характерним ураженням легенів (крупозна пневмонія) і кишечника (дифтерійне запалення). Через запальні процеси в мозковій тканині з'являються інфільтрати, що клінічно проявляється нервовими розладами (депресія, збудження, припадки). При гострому перебігу смерть настає в результаті морфологічних уражень усіх систем організму, особливо органів кровотворення і кровообігу.

ПЕРЕБІГ І СИМПТОМИ

Інкубаційний період залежить від вірулентності вірусу, дози, способу зараження і резистентності тварини. В основному триває 3–9, рідше — 12–20 діб. Хвороба протікає надгостро, гостро, підгостро чи хронічно.

Надгостру форму спостерігають в основному в інтактних свиней і молодняка. Характеризується блискавичним протіканням: температура підвищується до 41,5–42 °С, відзначають різке пригнічення тварини, повну відсутність апетиту, блювання, розлад серцевої діяльності та дихання, на шкірі з'являються яскраво-червоні плями. Інші клінічні ознаки не встигають розвинути, тому що свині гинуть упродовж 24–48 год.

Гостру форму часто реєструють на початку епізоотії. Основні ознаки: постійна гіпертермія до 40,5–41 °С, пригнічення, відмова від корму. Розвивається гнійний кон'юнктивіт, блювання, закрепи, а потім діарея (фекалії іноді з домішками крові). Сечовипускання ускладнене. Одночасно з цим у тварин спостерігають лейкопенію: загальна кількість лейкоцитів зменшується з 8,5–9,0 тис./мкл до 2,5–3,0 тис./мкл, кількість тромбоцитів з 180–300 тис./мкл до 100 тис./мкл. Тваринам важко рухатися, спина згорблена, трапляються парези (неповний параліч) задніх кінці-

вок. Поросні свиноматки абортують. Часто розвивається слизисто-гнійний риніт, а в окремих тварин — носова кровотеча. На шкірі внутрішньої поверхні стегон, живота, шиї й основи вухних раковин з'являються пустули, заповнені жовтуватим ексудатом, а пізніше — точкові крововиливи, які в подальшому зливаються й утворюють темно-червоні плями, які не зникають при натисканні. У результаті серцевої недостатності шкіра п'ятка, вухних раковин, живота та кінцівок стає ціанотичною. Перед загибеллю температура падає до 35–36 °С. Тварини гинуть в стані коми на 7–10-у добу.

Підгостра форма триває до трьох тижнів. У хворих тварин періодично підвищується температура тіла, запори, які змінюються проносами, втрата апетиту, виснаження, екзематозні ураження шкіри. Летальність сягає 30–60%. Часто перебіг хвороби ускладнюють такі секундарні інфекції як сальмонельоз (кишкова форма) чи пастерельоз (грудна форма). У випадках ускладнення чуми сальмонельозом спостерігають прогресуюче виснаження тварини, пронос з різким неприємним запахом і домішками слизу та крові. Спина хворих поросят зігнута, живіт підтягнутий, хвіст забруднений фекаліями і звисає, шкіра суха та вкрита екзематозними кірками. Якщо чума ускладнена пастерельозом, свині сильно виснажені, їх дихання утруднене, у них ка-

шель, слизисто-гнійні виділення з носа і пневмонія. Хвороба зазвичай закінчується летально, рідко переходить у хронічну форму.

Хронічна форма триває до двох місяців і довше. Клінічні ознаки можуть сильно варіюватися, залежно від секундарних інфекцій. Час від часу спостерігають діарею, лихоманку, кашель. Тварини виснажені, на шкірних покривах в ділянці живота, шиї й особливо вухних раковин і хвоста з'являються екзематозні, іноді кровоточиві струпи, внаслідок чого можливі випадки некрозу вух і хвоста. Свині повністю не одужують і залишаються вірусоносіями. Летальність досягає 60%.

Останнім часом під впливом різних причин хвороба часто протікає атипово (триваліший інкубаційний період, субклінічне перебігання дорослих свиней, а у поросят і підсвинків — розвиток нервового синдрому без явного геморагічного діатезу). **Атипова форма** зазвичай проявляється у сисунів та відлучених поросят, що мали колостральний імунітет, або заражених слабовірулентним вірусом сероваріанту В. Для неї властивий підгострий і хронічний перебіг тривалістю 2–3 тижні і довше. Хвороба супроводжується анорексією, кон'юнктивітом, підшкірними крововиливами, гіпертермією. Окремі тварини одужують, а в інших хвороба ускладнюється вторинною бакте-

СЕРЕД ЕПІЗООТОЛОГІЧНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ КЧС:

ВІДСУТНІСТЬ СЕЗОННОСТІ, ПОСТУПОВЕ ПОШИРЕННЯ

В ГОСПОДАРСТВІ ТА ЗАРАЖЕННЯ СВИНЕЙ УСІХ ВІКОВИХ ГРУП,

ВИСОКА ЛЕТАЛЬНІСТЬ НЕЗАЛЕЖНО ВІД ВІКУ ТВАРИНИ.

ФЕРРОВЕТ +B12

Особенности препарата Ферровет+B12

Препарат обладает высокой активностью и обеспечивает быстрое усвоение железа в организме. Железо-декстрановый комплекс стимулирует кроветворную систему, повышает уровень гемоглобина и увеличивает количество эритроцитов, восполняет недостаток железа, повышает продуктивность сельскохозяйственных животных. Цианокобаламин (витамин B12) стимулирует кроветворение, активизирует синтез креатина, жировой обмен, биосинтез метионина, нормализует процесс усвоения пищи, стимулирует метаболические процессы.

г. Харьков, ул. Смольная, 30.
тел.: +38 /057/ 714-37-51. www.vetsintez.com

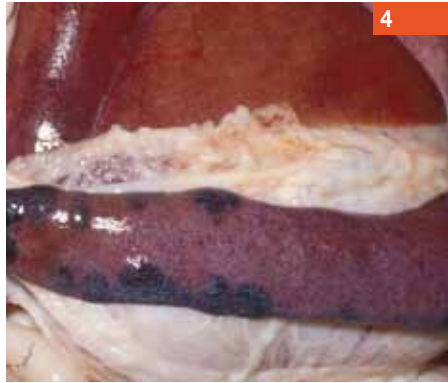
BETCINTEZ

Фото 3. Паховий лімфатичний вузол із вираженими петехіями та мармуровістю на розрізі

Фото 4. Селезінка із численними петехіями, набрякла, із темно-червоними інфарктами по краях

Фото 5. Нирка анемічна, кірковий шар із петехіями та блідими інфарктами, що оточені геморагічними зонами

ріальною інфекцією і закінчується летально.

Вірус КЧС тератогенний і, потрапивши в організм свиноматок у період із 60-го по 70-ий день поросності, більше ніж у третини з них спричиняє загибель плодів. У свиноматок, інфікованих на 94–101-ий день поросності, плоди не гинуть. Аналогічними властивостями володіють і вакцинні віруси, які можуть проникати в плоди свиноматок упродовж 60–70-го дня поросності, внаслідок чого народжені поросята толерантні до вірусу — їх імунна система не забезпечує формування імунітету після вакцинування. Такі тварини сприйнятливі до польових вірусів і загрожують новим спалахами чуми.

ПАТОЛОГОАНАТОМІЧНІ ЗМІНИ

Основна ознака гострої форми КЧС — виражені геморагічні дієтези з 3–4-го дня захворювання. У свиней, забитих з діагностичною метою в перші дні захворювання, крововиливи можуть бути незначними.

Тварини з гострою формою у добрій кондиції (не встигають схуднути). Є ознаки катарально-гнійного кон'юнктивіту. Видимі слизові оболонки очей, ротової і носової порожнин анемічні: таке враження, неначе тварина була знекровлена. Шкіра вух, шиї, живота, внутрішніх сторін стегон у плямах або дифузно забарвлена в багряно-червоний колір (фото 1). Видно точкові і плямисті крововиливи в шкірі (зазвичай в ділянці вушних раковин, спини, черевної стінки, стегон, кінцівок). У окремих тварин розвивається некроз шкіри кінчиків вух. Множинні крововиливи виявляють також у сли-

зових оболонках гортані і надгортанника (фото 2), шлунка, тонкого і товстого кишечника, ниркових мисок і сечового міхура, в серозних оболонках (плеврі, очеревині, епікарді). Найхарактерніші патологоанатомічні зміни — в органах імунної системи: лімфатичних вузлах, селезінці, кістковому мозку і тимусі.

Лімфатичні вузли в ділянці голови, шиї, середостіння й брижі уражені найбільше: у 2–3 рази збільшені в розмірі, пружні, з «мармуровим» малюнком на поверхні розрізу (фото 3). Селезінка не збільшена, сірувато-сталевого кольору, з інфарктами по краях (у 40–60% випадків), фото 4. Нирки анемічні (фото 5), вкриті дрібними крововиливами під капсулою, кірковий і мозковий шари згладжені (фото 6). Крововиливи також на слизовій оболонці сечового міхура. Печінка не збільшена, проте її паренхіма може зазнати дегенеративних змін. Легені в стані гострої венозної гіперемії, іноді в них виявляють осередкову серозну, катаральну або крупозну пневмонію, серозно-геморагічний плеврит, множинні крововиливи (фото 7). Головний та спинний мозок, а також мозкові оболонки набрякли, гіперемійовані, вкриті дрібними крововиливами. У більшості вражених тварин виявляють негнійний енцефаліт із васкулярною інфільтрацією. Тимус зменшений в розмірі, атрофований. У шлунку та кишках — гостре катаральне запалення, геморагії, гіперплазія пейєрових бляшок (так звані «чумні бутони», фото 8). Солітарні фолікули набрякли, виступають над поверхнею слизової оболонки товстих кишок. У ребрах на межі кісткової

ОСТАННІМ ЧАСОМ КЧС

ЧАСТО ПРОТІКАЄ АТИПОВО.

ЦЯ ФОРМА ЗАЗВИЧАЙ

ПРОЯВЛЯЄТЬСЯ У СИСУНІВ

ТА ВІДЛУЧЕНИХ ПОРОСЯТ,

ЩО МАЛИ

КОЛОСТРАЛЬНИЙ ІМУНІТЕТ,

АБО ЗАРАЖЕНИХ

СЛАБОВІРУЛЕНТНИМ

ВІРУСОМ СЕРОВАРІАНТУ В.

ДЛЯ НЕЇ ВЛАСТИВИЙ

ПІДГОСТРИЙ І

ХРОНІЧНИЙ ПЕРЕБІГ

і хрящової частин виявляються характерні макроскопічні зміни: потовщення, помутніння, крововиливи.

Підгострий і хронічний перебіг хвороби, ускладненої пастерельозом, супроводжується крупозно-геморагічною пневмонією, серозно-фібринозним або серозно-геморагічним плевритом, а також характерними для чуми змінами в різних органах і тканинах, у тому числі інфарктами селезінки, крововиливами в кишках, набуханням та виразковими ураженнями фолікулів у товстій кишці.

При ускладненні сальмонельозом спостерігають крупозно-геморагічний ентерит. У товстому кишечнику дифузне запалення слизової оболонки з висівкоподібними сірувато-жовтими нашаруваннями.

У сисунів геморагічні явища виражені слабо, шкірний покрив без ознак ураження. Лімфовузли гіперемійовані лише по периферії і не завжди мають крововиливи. Дно шлунка фокально гіперемійоване, лімфатичні фолікули кишок збільшені, слизова оболонка з поодинокими крововиливами. Кірковий шар нирок блідий, з крапчастими крововиливами.

ДІАГНОСТИКА

КЧС варто підозрювати у свиней із лихоманкою та ознаками септицемії, особливо якщо їм згодували термічно необроблені харчові відходи чи в стадо ввели нових тварин. У деяких репродукторах єдиною ознакою КЧС можуть бути погані показники продуктивності та конгенітальні хвороби поросят.

Описані раніше клінічні ознаки також характерні для інших фібрильних геморагічних хвороб. Тому КЧС потрібно диференціювати від африканської чуми свиней (АЧС), хвороби Ауескі, набрякової хвороби, пастерельозу, сальмонельозу, бешихи та від отруєння антикоагуляційними речовинами (наприклад, сіллю, похідними кумарину).

При АЧС більш виражені септичні процеси та серозно-геморагічний кон'юнктивіт. Селезінка збільшена і розм'якла, але в ній майже ніколи не буває інфарктів. Також не спостерігають гістологічного негнійного енцефаломієліту. При АЧС значного ураження знають внутрішні лімфовузли, тим часом при КЧС найперше страждають зовнішні: підщелепові, привушні, заглоткові.

При хворобі Ауескі лімфаденіт серозний, без мармуровості на поверхні розрізу. Не виявляють інфарктів у селезінці та крововиливів на шкірі. Крім того, спостерігають серозний фарингіт і тонзиліт.

Набрякова хвороба уражає поросят тільки певного віку (зазвичай, після відлучення). Характерні серозні набряки підшкірної клітковини, дна шлунка, брижі товстого кишечника.

На пастерельоз хворіють переважно дорослі свині. На відміну від КЧС, при пастерельозі не буває крововиливів на шкірі, інфарктів селезінки та мармуровості лімфовузлів. У ділянці голови, шиї, підгруддя, підщелепового простору виявляють значні серозні набряки підшкірної клітковини.

На сальмонельоз хворіє переважно молодняк. У тварин виявляють гострий катаральний або

крупозний гастроентерит, гіперплазію брижових лімфовузлів (без мармуровості на поверхні розрізу), геморагічний спленіт, некрози у печінці, некротичний коліт і тифліт.

На бешиху хворіють свині, віком до року. У них виявляють серозний дерматит із характерним почервонінням шкіри, що збідне при натисканні. Серозний лімфаденіт без мармуровості на поверхні розрізу, серозно-геморагічний громерулонефрит, септичну печінку.

Отже, точний діагноз можна встановити тільки на підставі комплексних даних: епізоотологічних, клінічних, патологоанатомічних та гематологічних з вірусологічним підтвердженням.

Лабораторно діагностувати КЧС можна шляхом детекції вірусу, його антигенів чи нуклеїнових кислот у цільній крові і зразках тканин.

Вірусний антиген виявляють методами РІФ, РНГА з еритроцитарним діагностикомом, РДП, ЗІЕФ, ізоляцією вірусу в первинних культурах нирок і тестикул поросят або перещеплюваній лінії РК-15, проведенням біопроб на п'яти підсвинках 2- і 3-місячного віку. Ретроспективну діагностику чуми здійснюють за допомогою виявлення в крові перехворілих свиней специфічних антитіл методами РДП, РНГА, РІФ (непрямий метод), РН та ІФА.

Серологічні дослідження застосовують для діагностики та спостереження. Антитіла з'являються через 2–3 тижні після інюкації вірусу КЧС, формуючи позитивний нестерильний імунітет. Тому серологічні дослідження

Нирки з петехіями, межа між кірковим та мозковим шарами згладжена. Миска геморагічна, помірно розширена (уронефроз)

Фото 6.

Кірковий шар легенів вкритий численними петехіями та блідими інфарктами

Фото 7.

Слизова оболонка товстого кишечника гіперемійована, вкрита відокремленими гудзикаподібними виразками («бутони»), що оточені геморагічними зонами

Фото 8.

корисні для стад, інфікованих 30 і більше днів тому. Такий метод діагностики особливо інформативний, якщо стадо заражене слабо вірулентним штамом (складніше виявити вірусні антигени). Найуживаніші методи — вірусонейтралізуючі тести, що включають реакцію нейтралізації вірусу флуоресцентними антитілами (FAVN), різноманітні ІФА. Конгенітально інфіковані поросята імунотолерантні, тому серологічні дослідження негативні.

У лабораторію для дослідження направляють проби крові, шматки селезінки, лімфатичні вузли, які відбирають упродовж перших двох годин із моменту загибелі чи забою тварин. Для гематологічного дослідження кров з вушних вен відбирають у пробірки з антикоагулянтном. Для гістологічного дослідження надсилають головний мозок. Патологічний матеріал доставляють у лабораторію із супровідними документами в термосі з льодом.

КОНТРОЛЬ ТА ПРОФІЛАКТИКА

Навіть, якщо після зараження вірусом КЧС свині виживуть, у перехворілих тварин імунітет недостатній, а слабовірулентні штами викликають сенсibilізацію до подальшого зараження більш вірулентними штамми. Тому лікувати свиней, хворих на КЧС, недоцільно — їх негайно

забивають. Трупні спалюють або закопують на глибину двох метрів.

Щоб запобігти КЧС, проводять ветеринарно-санітарні заходи, спрямовані на недопущення занесення вірусу, здійснюють постійний нагляд за популяцією диких свиней, комплектують стадо здоровими тваринами і дотримуються обов'язкового 30-денного карантину.

Якщо захворювання таки потрапило в господарство, на нього накладають карантин. При цьому забороняють ввозити та вивозити свиней, вивозити сирі продукти забою, перегруповувати тварин без дозволу спеціаліста ветмедицини, виїзд усіх транспортних засобів, проведення виставок, ярмарків, екскурсій, торгівлю свинями та сирими продуктами їхнього забою. Закривають дороги, що ведуть у неблагополучний пункт, виставляють охоронно-карантинні пости. На свинокомплексах з промисловою технологією при обмеженому поширенні захворювання забивають свиней з неблагополучних приміщень (обов'язково у санітарних бійнях, у спеціально обладнаних цехах м'ясокомбінатів чи забійних пунктах, щоб запобігти поширенню збудника), а в інших організовують щеплення тварин незалежно від термінів попередньої імунізації. Приміщення, автотранспорт дезінфі-

кують 2%-им розчином формальдегіду або 3%-им розчином їдкого натру. Карантин з неблагополучного пункту знімають через 30 днів після останнього випадку захворювання, загибелі або забою хворих свиней за умови проведення ветеринарно-санітарних заходів.

В Україні одним із заходів профілактики КЧС є вакцинавання, обов'язкове для господарств усіх форм власності. Для активної імунізації найчастіше застосовують суху авірулентну лапінізовану вірусвакцину (АСВ). Прищеплюють тільки здорових тварин: свиноматок за 10–15 днів до запліднювання один раз на рік, кнурів — один раз на рік, поросят — у віці 40–45 днів, ревакцинують у 85–100 днів, а тоді раз на рік. Вакцину в дозі 2 мл вводять внутрішньом'язово в ділянці шиї або внутрішньої поверхні стегна. Імунітет у щеплених тварин формується на 5–7-му добу після вакцинавання і зберігається в поросят упродовж 1–3 місяців, а після ревакцинації в 3-місячному віці — упродовж одного року.

Тим часом у країнах ЄС будь-яке профілактичне щеплення свиней проти КЧС заборонене. Ветеринарні експерти переконані, що країни, які застосовують профілактичну імунізацію, та ще й живою вакциною, не можна вважати вільними від чуми. У ЄС допустиме тільки екстрене вакцинавання маркерною чи атенованою живою вакциною для контролю складних спалахів хвороби. Доступні й інші вірусвакцини, в тому числі для оральної імунізації домашніх та диких свиней. Так, у Румунії з 2006-го для екстреного щеплення проти КЧС застосовують субодичну вакцину, а в Німеччині для екстреного щеплення диких свиней — приманки з модифікованою живою вакциною.

Проте, незважаючи на величезну кількість проведених за останні роки в різних країнах досліджень, розроблених засобів і методів діагностики КЧС, поки що спроби повністю ліквідувати хворобу не мають успіху. **ПС**

У ЛАБОРАТОРІЮ ДЛЯ ДОСЛІДЖЕННЯ НАПРАВЛЯЮТЬ ПРОБИ КРОВІ,

ШМАТКИ СЕЛЕЗІНКИ, ЛІМФАТИЧНІ ВУЗЛИ,

ЯКІ ВІДБИРАЮТЬ УПРОВОДЖ ПЕРШИХ ДВОХ ГОДИН

ІЗ МОМЕНТУ ЗАГИБЕЛІ ЧИ ЗАБОЮ ТВАРИН.

ДЛЯ ГЕМАТОЛОГІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

КРОВ З ВУШНИХ ВЕН ВІДБИРАЮТЬ У ПРОБІРКИ З АНТИКОАГУЛЯНТОМ.

ДЛЯ ГІСТОЛОГІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ НАДСИЛАЮТЬ ГОЛОВНИЙ МОЗОК.

Офіційний постачальник ветеринарних препаратів,
інструментарію та засобів гігієни

тел.: (067) 474 85 35
(067) 474 85 33
(067) 474 23 38

факс: (04744) 4 67 58
e-mail: info@dk-vet.com
сайт: www.dk-vet.com

ДІАРЕЯ ВІРУСНОЇ ЕТІОЛОГІЇ

Діарея вірусної етіології найчастіше уражає підсисних поросят, хоча до інфекції сприйнятливі свині різного віку. Виникнення і розвиток шлунково-кишкових захворювань зазвичай пов'язують із низкою чинників, зокрема станом імунної системи, годівлею тварин, рівнем гігієни у виробничих приміщеннях і присутністю специфічних вірусних агентів у господарстві. Нині одними з найсерйозніших ворогів свиного господарств є ротавірус, вірус трансмісивного гастроентериту і вірус епідемічної діареї свиней. Їхні наслідки для ферми катастрофічні. Захворювання мають схожий патогенез та клінічні ознаки, тому важливо їх розрізняти.

Павел Рашка, лікар ветеринарної медицини, компанія Bioveta (Чехія)

Збудники вірусної діареї зазвичай передаються перорально: джерелом інфекції майже завжди є екскременти інфікованих свиней. Ці віруси стійкі до дії шлункових ферментів і низького рН, тому неушкодженими досягають тонкого кишечника. Там вони реплікуються в епітеліальних клітинах ворсинок (переважно у нижньому відділі тонкого кишечника), що спричиняє їх атрофію та відмирання. Морфологічна деструкція епітеліальних клітин спричиняє порушення ферментативної активності слизової оболонки кишечника, втрату травної та адсорбційної здатності, підвищення осмотичного тиску за рахунок лактози, яку хворий організм не в змозі гідролізувати, та затримку всмоктування іонів натрію. Як наслідок, у кишках накопичуються електроліти і вода, розвивається тяжка форма діареї та метаболічного ацидозу. Організм поросят перших днів життя, на відміну від старших, не в змозі компенсувати ці зміни, тому перебіг хвороби в них дуже швидкий і здебільшого закінчується загибеллю. Тварини, які одужали, дуже сприйнятливі до вторинних, особливо бактеріальних, інфекцій, через що або дуже повільно ростуть, або гинуть.

Діарея у свиней, спричинена аденовірусами, ентеровірусами, астровірусами, каліцівірусами, зустрічаються рідко і не загрожує господарству тяжкими економічними наслідками. Крім того, на відміну від ротавірусу, вірусу трансмісивного гастроентериту і вірусу епідемічної діареї, ці патогени не мають спеціального епідеміологічного значення.

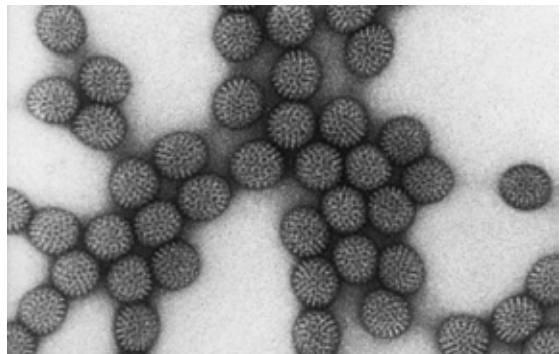

Рисунок 1. Ротавірус

ДОМІНУВАННЯ ТОГО ЧИ ТОГО ЗБУДНИКА ВІРУСНОЇ ДІАРЕЇ ЗМІНЮЄТЬСЯ ВІД КРАЇНИ ДО КРАЇНИ. ТАК, РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕНЬ ФЕКАЛІЙ НА ELISA З ВИКОРИСТАННЯМ СПЕЦИФІЧНИХ МОНОКЛОНАЛЬНИХ АНТИТІЛ ДЛЯ ВИЯВЛЕННЯ ГРУПИ РОТАВІРУСІВ А, ЕДС І ТГЕ У ЧЕХІЇ ПІДТВЕРДИЛИ, ЩО В ЄВРОПІ ДОМІНУЮЧИЙ ХВОРОБОТВОРНИЙ АГЕНТ — РОТАВІРУС ГРУПИ А.

РОТАВІРУСНИЙ ЕНТЕРИТ СВИНЕЙ

Ротавірусну інфекцію зазвичай пов'язують із діареєю у підсисних поросят і відлученців. У свиней ротавірус вперше виділили в 70-их роках минулого століття в Європі. Нині він присутній майже на кожній фермі в усьому світі. Ротавірус належить до сімейства Reoviridae. Розрізняють сім серогруп, (А–G), але у свиней найчастіше виявляють вірус групи А.

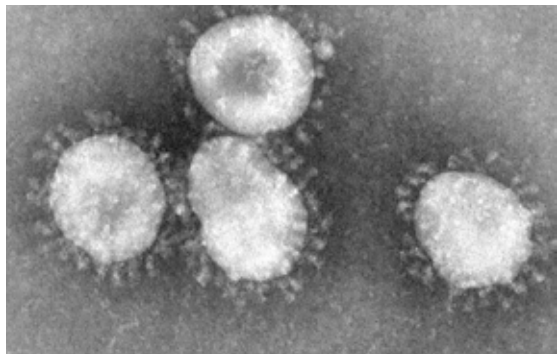

Рисунок 2. Коронавірус

Ротавірус — це РНК-вірус, який легко зазнає генетичної мутації. Так, останнім часом все частіше виділяють G- і P-генотипи, що дає підстави говорити про можливу міжвидову передачу ротавірусу.

Ротавірус не має оболонки, тому дуже стійкий до тепла, світла і дезінфікуючих засобів: добре зберігається в оточенні свиней, роками спричиняючи діарею. До інфекції сприйнятливі свині різного віку, але найчастіше хворіють поросята віком до трьох тижнів, а іноді навіть близько тижня після відлучення. Як правило, чим молодше порося, тим тяжчий перебіг захворювання і вища смертність. Завдяки високій стійкості у зовнішньому середовищі, інфекція швидко поширюється в стаді, що потребує вкрай складної і тривалої боротьби з усунення інфекції.

КОРОНАВІРУСНИЙ ЕНТЕРИТ СВИНЕЙ

Сім'я Coronaviridae має два агенти, що спричиняють діарею у свиней: вірус трансмісивного гастроентериту (ТГС) і вірус епідемічної діареї (ЕДС). На відміну від ротавірусів, коронавіруси вкриті оболонкою, тому менш стійкі до впливів навколишнього середовища. Діарея, спричинена коронавірусом найчастіше проявляється в зимовий період.

а. Трансмісивний гастроентерит (ТГЕ) — висококонтагіозне захворювання, яке характеризується гострим перебігом, блюванням, виснажливою діареєю і

майже 100-відсотковою загибеллю поросят упродовж перших двох тижнів життя (старші місяця гинуть рідко). Основний шлях потрапляння патогену в господарство — з новим поголів'ям (після того, як придбали заражених тварин — ремонтних свинок, свиноматок).

Спочатку заражаються дорослі свині (поросята можуть абортувати, у лактуючих часто спостерігають блювання, діарею, агалактію). Тоді вірус «переходить» до поросят-сисунів, а звідти — у сектори дорощування та відгодівлі. Після поступової «імунізації» всього стада (3–4 тижні) клінічні ознаки захворювання зникають у свиноматок, які згодом здатні захистити своїх поросят: передають антитіла з молоком і молозивом. Ступінь тяжкості діареї залежить від рівня імунного захисту поросят у гнізді та концентрації збудника в станку опоросу/загоні (це означає, що в різних станках/загонах він може відрізнятися).

ТГЕ вперше діагностували і описали американські дослідники Хітчінгс і Дойл в 1946 році. У 70-их роках ТГЕ став однією з основних проблем у Центральній Європі. Згодом у свиней виділили антитіла до цього вірусу. Захворюваність на ТГЕ зменшилася завдяки поширенню респіраторного коронавірусу свиней (це «мутант» ТГЕ), який виконав роль природної вакцини. В результаті мали місце тільки спорадичні захворювання, як правило, в легкій формі та з незначним відсотком летальних випадків.

Ви бачите діарею у поросят-сисунів, не зважаючи на регулярну вакцинацію проти колібактеріозу?

Ви не впевнені у походженні захворювання?

Скринінг-тест

Обладнання:

пробірка + дистильована вода + лакмусовий папірець (спеціальні комерційні комплекти)

Тест:

1. 2–3 грама свіжих екскрементів
2. 2–3 мл дистильованої води
3. легко струснути
4. помістити лакмусовий папірець (на 3 секунди)
5. оцінка результату реакції pH

Попередній діагноз

РЕЗУЛЬТАТ:

Б. Епідемічна діарея свиней (ЕДС) уражає свиней різних вікових груп: в тому числі і поросят-сисунів. Часто виступає разом з ТГЕ, але, як правило, зі значно слабшими клінічними проявами. Інкубаційний період довший, ніж у ТГЕ, — 3–4 доби, передача також повільніша.

Нині вірус ЕДС в основному вражає азійські країни та США, де разом із вірусом ТГЕ спричиняє високий рівень захворюваності і смертності у поросят-сисунів.

ДИФЕРЕНЦІЙНІ КЛІНІЧНІ ОЗНАКИ

РОТАВІРУС (Rotavirus suis serotype A):

- зараження **часто спонтанне** — результат занесення людьми, гризунами, комахами, птахами;
- **дорослі свині** (свинки і свиноматки) **не хворіють**;
- інфікуються насамперед **поросята після народження**: основна клінічна ознака — «молочний пронос» (рідкі фекалії жовто-білого кольору, які, якщо тварина одужує, стають пастоподібними жовтого кольору, а тоді нормалізуються);
- **хворіє і гине**, як правило, **50–100%** поросят у гнізді;
- збудник **дуже стійкий** у середовищі і проти багатьох дезінфектантів;
- в екскрементах живе впродовж кількох місяців (у середньому 3–9);
- вірус **дуже складно усунути** з господарства;

- **без правильної профілактики** (в т.ч. і вакцинування) інфекція зазвичай **періодично повертається**; Грам фекалій інфікованої ротавірусом тварини містить до 10 мільйонів вірусних частинок, що спричиняє сильне патогенне навантаження у виробничих приміщеннях. Це особливо небезпечно в цехах опоро: поросята одразу інфікуються великими дозами вірусу, які кількісно перемагають антитіла, що потрапили в організм тварин із молозивом/молоком свиноматки. У таких випадках діарею найчастіше спостерігають на перший-другий тиждень життя поросят (рисунк 3).

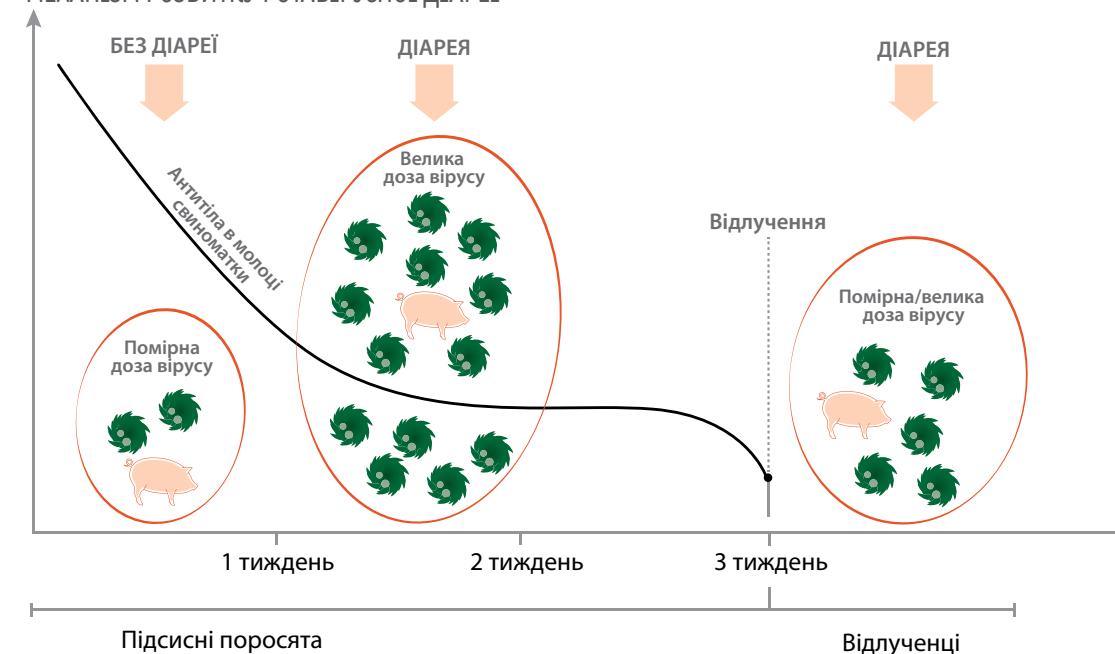
КОРОНАВІРУС:

1) Трансмісивний гастроентерит (ТГЕ)

- дуже заразне захворювання, **смертність поросят двотижневого віку досягає 100%**: блювання, профузна діарея (фекалії водянисті, пінисті, жовто-зеленого кольору, зі згустками молозива), дегідратація і загибель;
- найбільше спалахів узимку;
- вірус найчастіше **потрапляє на ферму з новим (інфікованим) поголів'ям**, або через контакти із кішками, собаками, птахами і гризунами;
- дуже швидко поширюється **серед свиней усіх технологічно-вікових груп** (включаючи свинок, свиноматок, відгодівлю);

Рисунок 3.

МЕХАНІЗМ РОЗВИТКУ РОТАВІРУСНОЇ ДІАРЕЇ

- клінічні ознаки захворювання у **дорослих свиней** (анорексія і діарея) **зникають через 5–7 днів**;
- **вірус нестійкий**, чутливий до багатьох дезінфектантів;
- інфекція **зникає з сектору опоро** через **3–4 тижні** у зв'язку зі швидкою імунізацією поросних свиноматок і передачею антитіл із молозивом новонародженим порослятам;
- ефективних **вакцин немає**.

2) Епідемічна діарея свиней (ЕДС)

- іноді уражає окремо, іноді перебіг ускладнює ТГЕ;
- відрізнялися від ТГЕ **повільнішим поширенням, легшим клінічним проявом, меншою смертністю**;
- зазвичай хворіють **усі технологічно-вікові групи**;
- **найтяжчий перебіг захворювання у новонароджених поросят**;
- як і ТГЕ, активніше **поширюється взимку**;
- вірус **нестійкий** у середовищі і чутливий до багатьох дезінфектантів;
- спалахи в **Азії та Америці**, де клінічні прояви **практично не відрізняються від ТГЕ**;
- ефективних **вакцин немає**.

ДІАГНОСТИКА

Основні методи діагностики вірусної діареї:

1. Електронна мікроскопія — найточніший лабораторний метод ідентифікації вірусів на основі їх типової морфології безпосередньо з клінічного зразка. Основна його перевага — не займає багато часу.
2. Експрес-тести (варіанти ELISA), що ґрунтуються на принципі імунохроматографії: специфічні моноклональні антитіла виявляють вірусні антигени. Для тесту потрібні фекалії свиней, у яких гостра форма захворювання, щоб титри були високими.
3. Полімеразно-ланцюгова реакція — швидкий, дуже чутливий, але дорогий метод виявлення ві-

русної частини нуклеїнової кислоти.

4. Аналіз крові на антитіла використовують не з метою ідентифікувати вірус, а щоб визначити ступінь поширення збудника та рівень імунітету в господарствах.

ЛІКУВАННЯ: ЗАГАЛЬНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

При спалахах діареї, особливо у поросят, організм тварин швидко зневоднюється, тому треба якомога раніше почати симптоматичне лікування. Воно полягає в регідратації (розчини, що містять електроліти, бікарбонат, глюкозу, перорально або внутрішньочеревно), тоді введенні адсорбентів, протимікробних і зміцнюючих препаратів, і навіть імунологічних.

ПРОФІЛАКТИКА

Ефективним захистом новонароджених поросят проти кишкових вірусів є молозиво і молоко від імунізованих свиноматок: вони містять антитіла класу IgA, які захищають сисунів від кишкових патогенів. Кількість антитіл в молоці залежить від імунного статусу свиноматок. Щоб він був високим, використовують комерційні вакцини проти ротавірусної інфекції з інактивованим вірусом. Вони призначені для імунізації ремонтних свинок і свиноматок, які, в свою чергу, передають порослятам захист (до відлучення) лактогенним шляхом. Нині в Європі тварин вакцинують лише проти ротавірусної інфекції, вакцини проти коронавірусних інфекцій свиней не застосовують, оскільки цього патогену немає на території ЄС, так само, як і ефективних доступних вакцин. Критичний період для поросят — відлучення. У цей час важливо особливо ретельно контролювати гігієну, годівлю і стан здоров'я тварин. Трохи згодом, коли імунна система стає більш зрілою, за захист організму тварини відповідають секреторні IgA антитіла, які продукують плазматичні клітини стінки тонкого кишечника. ПС

R. Smitalova, L. Rodak.
Інститут ветеринарних досліджень Брно, Чеська Республіка. —
«Вірусна діарея свиней».
Ветеринарна медицина. — 2008, ст. 615–618.

РОКОВАК НЕО

ROKOVAC NEO

Інактивована вакцина проти ротавірусних та колі інфекцій поросят

- мала доза вакцини 2 мл. внутрішньом'язово
- поствакцинальні реакції мінімальні
- олійний ад'ювант посилює дію антигенів на імунну систему
- вакциновані свиноматки захищають поросят колостральним і лактогенним шляхом протягом підсисного періоду
- вакцина успішно вирішує проблеми ротавірусної і колі інфекції свиней в інфікованих господарствах

Схема вакцинації свинок і свиноматок:

- первинна вакцинація за 6–4 тижнів до опоросу
- ревакцинація через 2–4 тижні (не пізніше, ніж за 2 тижні до опоросу)
- наступна ревакцинація за 4–2 тижні перед кожним опоросом однією дозою

Вакциновані свиноматки захищають поросят колостральним і лактогенним шляхом протягом усього підсисного періоду.

bioveta
WE respect ANIMALS
VETERINARY MEDICAMENTS PRODUCER

КОНТРОЛЬ ЗДОРОВ'Я СВИНОМАТОК

Здорові свиноматки — фундамент кожної ферми, адже, якщо вони хворі, програму відтворення ніколи не виконати. Хочете відлучати багато поросят, передовсім подбайте про здоров'я свиноматок. З якими проблемами можете при цьому стикнутися і як їх вирішити, поділиться експерт міжнародного класу.

Джон Карр,
ветеринар
міжнародного класу
(Великобританія).

Нині багато уваги приділяють кількості живонароджених і відлученців. Хоча набагато важливіше, скільки свиноматок після відлучення повернуться в репродуктивний цикл. Кожна з них — гарантія, що господарство і надалі отримуватиме поросят. Так, відлучити планову кількість поросят на партію — важливо, проте пріоритет господарства, — щоб ця кількість не зменшувалася від партії до партії впродовж року.

Для того, щоб підтримувати здоров'я свиноматок, господарству насамперед потрібно мати програму відтворення (планову кількість опоросів на партію), яка не тільки спростить та «вирівняє» роботу ферми, а й допоможе працювати стабільно — отримувати цільову

кількість відлученців. Особливу увагу при цьому варто звернути на організацію площі у цеху опоросу та потенціал його експлуатації.

В основі програми відтворення — кількість опоросів на партію. Кількість маточного поголів'я або площа відгодівельника до уваги не беруться, адже ці складові змінюються залежно від пори року (рисунки 1).

Термін, який повинен усвідомлювати кожен працівник ферми, — «мінімум» (рисунки 2). Він ставить під сумнів багато уявлень про відтворення свиней. Тоді всі числові показники свиноматок стають неважливими: кількість поросят на свиноматку на рік, кількість непродуктивних днів і навіть відсоток опоросів, тому що

ВІДЛУЧИТИ ПЛАНОВУ
КІЛЬКІСТЬ ПОРОСЯТ
НА ПАРТІЮ — ВАЖЛИВО,
ПРОТЕ ПРІОРИТЕТ
ГОСПОДАРСТВА, —
ЩОБ ЦЯ КІЛЬКІСТЬ
НЕ ЗМЕНШУВАЛАСЯ
ВІД ПАРТІЇ ДО ПАРТІЇ
ВПРОДОВЖ РОКУ.

вони другорядні і прямо не впливають на прибутковість ферми. Щоб виконувати план, насамперед потрібно сфокусуватися на причинах, чому свиноматки вибули з циклу відтворення (не стали частиною наступної партії). Їх може бути кілька:

- 1. Хвороби свиноматок і аборти.
- 2. Хвороби свиноматок і падіж.
- 3. Вибраковування свиноматок.

ХВОРОБИ СВИНОМАТОК І АБОРТИ

Коли внаслідок хвороби у свиноматок підвищується температура (пірексія), вони можуть абортувати. Через пірексію організм синтезує більше простагландину, який, у свою чергу, спричиняє регресію жовтих тіл (ЖТ) у яєчниках. Як наслідок, різко припиняється продукування прогестерону, що стає причиною абортів. Серед захворювань, що найчастіше спричиняють абортів:

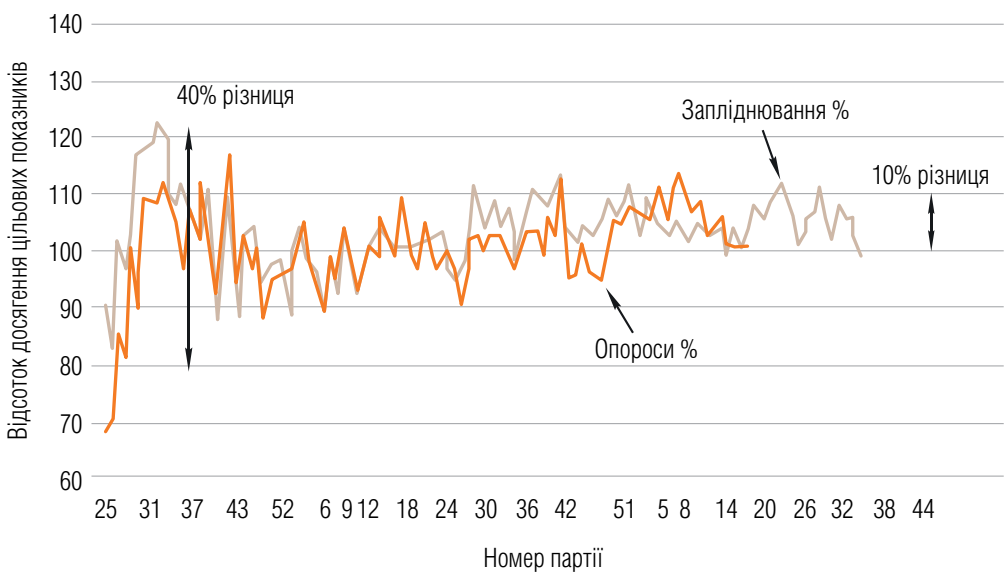
Бешиха (рожа свиней). Це убійварне (присутнє повсюди) захворювання, яке спричиняє істотні втрати. 25% здорових свиней переносять паличку *Erysipelothrix rhusiopathiae* у мигдаликах. Ефективний контроль цього захворювання — вакцинавання.

Свинячий грип може занести на комплекс персонал. Наприклад, вірус H1N1 (мексиканський грип), спалах якого стався 2009-го, легко передається від людини до свиней. Поширена думка, що грип — це короточасна проблема, проте у великих господарствах, щоб перервати цикл захворювання, інколи потрібно вакцинувати свиней. На жаль, одне щеплення не гарантує імунітету на все життя, а отже, рецидиви можуть мати місце кожні півроку.

Репродуктивно-респіраторний синдром свиней (РРСС). У Північній Америці, коли новий штам РРСС потрапляє в господарство, він спричиняє масові абортів. У Європі цей вірус також пов'язують переважно з абортами.

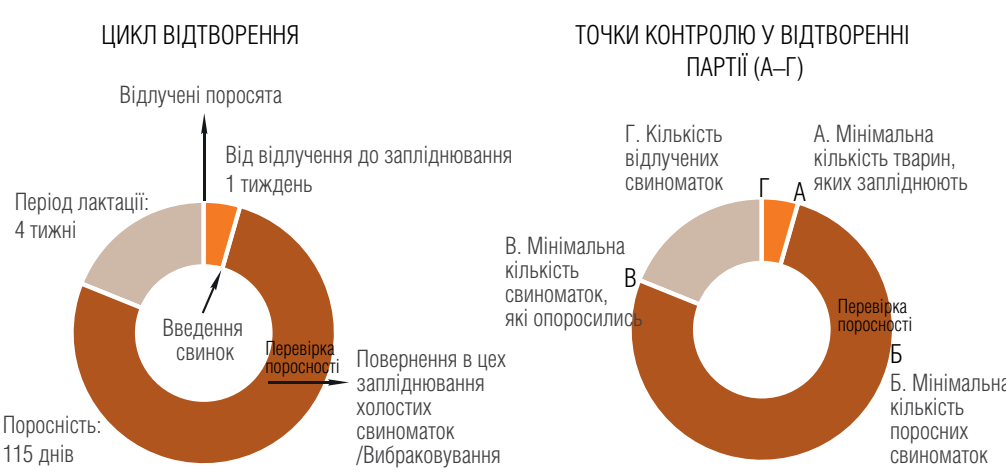
Інші захворювання, через які свиноматки абортують. Думки ветеринарів розділяються стосовно лептоспірозу. Проте, якщо

Рисунок 1.
РІЗНИЦЯ В ПОКАЗНИКАХ ГОСПОДАРСТВА З ТОЧКИ ЗОРУ ПАРТІЙ

Джерело: Carr, 2014

Рисунок 2.
ЩО ТАКЕ ПАРТІЯ СВИНОМАТОК?

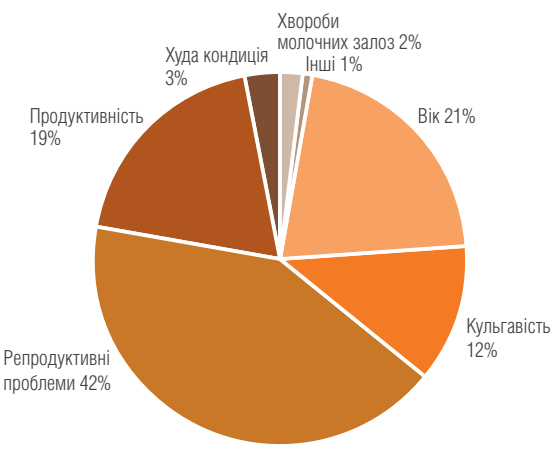

Джерело: Carr, 2014

господарство має проблему з гризунами, виключати це захворювання зі списку причин не варто. Адже через нього відсоток опоросів не перевищує 60%, різко зростає кількість вибраканих свиноматок.

Ще одна потенційна причина абортів — мікотоксини. Основне джерело контамінування — солома. Зеараленон, наприклад, спричиняє репродуктивні проблеми, через які збільшується відсоток вибраканих свиноматок і свинок. Зауважте, мікотоксини можуть поєднуватися і діяти комплексно. Це істотно ускладнює діагностику, адже ана-

Рисунок 3.
ОСНОВНІ ПРИЧИНИ ВИБРАКОВУВАННЯ СВИНОМАТОК

Джерело: Carr, 2014

ЖОДНУ СВИНОМАТКУ
НЕ МОЖНА ВИБРАКОВУВАТИ,
ЯКЩО НЕМАЄ ЗАПЛІДНЕНОЇ
СВИНКИ НА ЇЇ МІСЦЕ.
ЗВЕРНІТЬ УВАГУ —
ЗАПЛІДНЕНОЇ. КОЛИ Ж
ПРИЙМАТИ РІШЕННЯ
ПРО ВИБРАКОВУВАННЯ?
ТОЧНО НЕ ПІСЛЯ ВІДЛУЧЕННЯ,
ЯК ЦЕ ЗАЗВИЧАЙ РОБЛЯТЬ
НА БІЛЬШОСТІ ФЕРМ.
ВИБРАКУВАННЯ ПОВИННО
БУТИ ЗАПЛАНОВАНИМ
І КООРДИНОВАНИМ.

лізи кожного окремо не покажуть перевищення норми, при цьому негативний вплив на здоров'я тварин посиляться.

ХВОРОБИ СВИНОМАТОК І ПАДІЖ

Більшість випадків падежу свиноматок пов'язують із **абдомінальною непрохідністю**. Якщо під час годування тварину щось збентежило і вона ковтнула воду, а тоді, не розжовуючи, корм, через гіпермоторність (посилену перистальтику) може статися заворот кишок.

Висхідні інфекції сечового тракту (пієлонефрит) раніше були частою причиною гибелі свиноматок, особливо після запліднювання чи перед опоросом. Нині вони майже не зустрічаються, оскільки виробники навчилися забезпечувати потреби свиней у воді.

Годуючи лактуючих свиноматок раз на добу, ви мінімізуєте ризик розвитку захворювань сечового тракту, оскільки тоді тварини встають і випускають сечу двічі на

добу: вдень і ввечері. Ще одна перевага такої стратегії годівлі: шлунок тренується поглинати більшу кількість корму, що дозволяє багатоплідним лактуючим свиноматкам з'їдати 12–14 кг сухого корму під час піків лактації.

ВИБРАКОВУВАННЯ

Основні причини вибраковування свиноматок на **рисунку 3** (результати досліджень). Такий розподіл не дуже коректний, оскільки думка працівників ферми приймалася як факт. Свиноматка може вибути з виробничого циклу з багатьох причин, однак погодьтеся, краще знайти таку, яка «засмутить» власника найменше. Наприклад, свиноматку вибракували на 15-му тижні поросності, позначивши як кульгаву, хоча насправді просто пізно виявили, що вона не запліднилася. Такий варіант, так би мовити, прийдяніший для фермера.

Жодну свиноматку не можна вибраковувати, якщо немає заплідненої свинки на її місце. Зверніть увагу — заплідненої. Коли ж приймати рішення про вибраковування? Точно не після відлучення, як це зазвичай роблять на більшості ферм. Вибраковування повинно бути запланованим і координованим.

Якщо господарство вибраковує свиноматку, яка опоросилася шість–сім разів, добре відновлювалася після кожної лактації, а вага відлучених від неї поросят сягнула 600 кг, — це неймовірний успіх. Таким «позитивним» повинно бути кожне вибраковування. Це як вихід на пенсію доброго кращого працівника. Однак на практиці майже кожне вибраковування «негативне». Хто винен: людина чи тварина? **ПС**

i

КОРИСНІ ПОРАДИ

Ветеринарний менеджмент:

- Стежте за температурою в холодильнику, не давайте препаратам замерзати.
- Використовуйте 40-міліметрову голку для внутрішньом'язових ін'єкцій свиноматкам.

Менеджмент:

- Не використовуйте солому з пліснявою.

- Не допускайте пліснявини кормів — стежте за гігієною бункерів.
- Виконуйте програму дератизації.
- Дотримуйтеся графіку годівлі.
- Годуйте лактуючих свиноматок один раз на добу.
- Переконайтеся, що свиноматки забезпечують свою потребу у воді.

Довідник із ЛІКУВАННЯ та ДІАГНОСТИКИ ХВОРОБ СВИНЕЙ

Джон Карр

Перша
частина

Друга частина
уже
в продажі

ВЕТЕРИНАРІЯ ДЛЯ ВСІХ!

Цей довідник має практичне застосування на будь-якій фермі: стане в пригоді і ветеринару, і пересічному робітникові.

Замовити та отримати додаткову інформацію можна за телефоном +38 098 5931735

МІКОТОКСИНИ І ПРОДУКТИВНІСТЬ СВИНЕЙ

Виробники часто очікують, що відсоток запліднюваності свиноматок сягне 90–95%, при цьому проблема безпліддя все ще актуальна. Не можна плутати сезонні розлади здоров'я та репродуктивної функції свиней із іншими проблемами, зокрема, отруєнням мікотоксинами.

Юлія Дворська,
к.в.н., доцент,
Сумський
національний
аграрний
університет

МІКОТОКСИНИ В КОРМАХ І ПІДСТИЛЦІ

Зміни сезонів дійсно сильно впливають на свиноматок: в основному через те, що змінюється кількість денного світла і температура. Ці чинники позначаються на тривалості інтервалу між відлученням і запліднюванням, а також відсотку заплідненості. Стан здоров'я і кондиція також можуть погіршуватися, особливо через високу температуру повітря, що, зокрема, негативно впливає на якість сперми і лібідо кнурів.

Разом із тим, ці обставини не можна плутати з реальною загрозою від мікотоксинів, які спричиняють схожі симптоми. Наприклад, минулий сезон: спочатку було дуже сухо, потім волого і

прохолодно під час цвітіння, що в решті-решт збільшило звичайні рівні мікотоксинів у кормах. Крім того, використання солом'яної підстилки може спричинити додатковий вплив мікотоксинів. Свині дуже чутливі до їх дії, особливо поросята і свиноматки. Навіть низькі рівні мікотоксинів можуть ослабити імунітет і погіршити загальний стан здоров'я з необоротним пошкодженням органів і тканин.

СЕЗОННЕ БЕЗПЛІДДЯ ЧИ МІКОТОКСИКОЗ?

Причини і наслідки мікотоксикозів часто схожі на симптоми сезонного безпліддя. Довші світлові дні протягом літніх місяців можуть збільшити інтервал між відлученням та за-

СВИНІ ДУЖЕ ЧУТЛИВІ ДО ДІЇ МІКОТОКСИНІВ, ОСОБЛИВО ПОРОСЯТА І СВИНОМАТКИ. НАВІТЬ НИЗЬКІ РІВНІ МОЖУТЬ ОСЛАБИТИ ІМУНІТЕТ І ПОГІРШИТИ ЗАГАЛЬНИЙ СТАН ЗДОРОВ'Я З НЕОБОРОТНИМ ПОШКОДЖЕННЯМ ОРГАНІВ І ТКАНИН.

пліднюванням, висока температура — погіршити споживання корму, що, в результаті, спричиняє дефіцит білка та енергії в організмі. Через сезонні екстремальні погодні умови може затриматися настання статевої зрілості. Коливання температур може порушити імплантацію ембріонів і погіршити їх виживаність.

Оскільки мікотоксини пригнічують імунні функції, ослаблюючи супротив інфекційним захворюванням, вони знижують ефективність вакцинавання та/або активують хронічні інфекції. Через мікотоксикози зменшується споживання корму, сповільнюється ріст, тварини можуть блювати, погіршується їх продуктивність (збільшується кількість холостих днів), затримується статеве дозрівання, свиноматки абортують, у них розвиваються ректальні або вагінальні пролапси.

Під час дослідів, який провели науковці університету Гуельфа (Dias and Smith, 2006), свиноматки отримували корми, природно контаміновані фузаріотоксинами (переважно ДОН). Як наслідок, збільшився відсоток мертвородів і, навпаки, зменшилася кількість живонароджених поросят, що прямо впливає на прибутки свинарів.

ЩО ТАКЕ БЕЗПЕЧНІ РІВНІ?

Донедавна аналіз кормів на мікотоксини обмежувався шістьма їх видами: афлатоксини, ДОН (дезоксиніваленон), зеараленон, охратоксин, Т-2 і фумонізін В1. Багато інших видів мікотоксинів, які продукують грибки *Penicillium*, ігнорували. Крім того, є низка фузаріотоксинів, які можуть забруднювати корми для свиней: 15-ацетил ДОН, 3-ацетил ДОН, НТ-2 токсин, ДАС і т. д. Вони дуже токсичні.

Пороги токсичності сильно різняться від стада до стада. Зазвичай у сировині та кормах одночасно виявляють кілька видів мікотоксинів, вони можуть діяти синергічно, їх складно ізолювати і видаляти окремо. Тому рекомендують використовувати систему ХАССП (система аналізу ризиків, небезпечних чинників і контролю критичних точок), як підхід до контролю мікотоксинів на комбікормових заводах і на фермах: контроль вологості повітря і зерна, температури та аерації приміщень, очищення обладнання комбікормового заводу тощо.

ЯК БОРОТИСЯ?

Усім відомо, що нині найефективніший метод мінімізувати негативний вплив мікотоксинів на

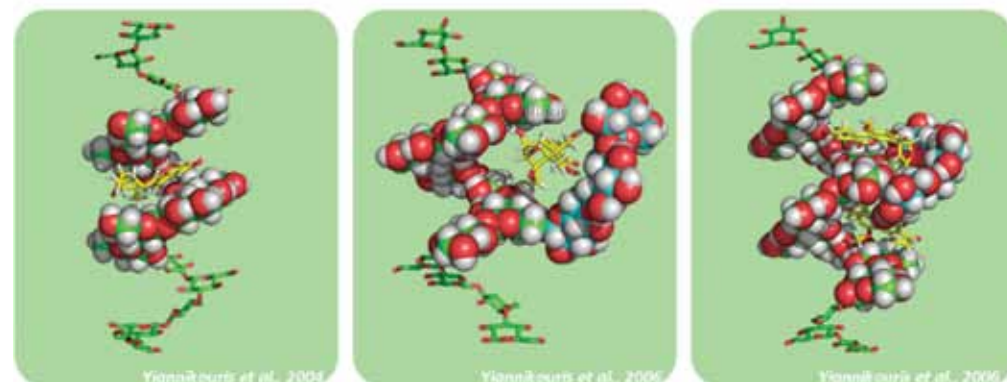
ЗАЗВИЧАЙ У СИРОВИНІ ТА КОРМАХ ОДНОЧАСНО ВІЯВЛЯЮТЬ КІЛЬКА ВИДІВ МІКОТОКСИНІВ, ВОНИ МОЖУТЬ ДІЯТИ СИНЕРГІЧНО, ЇХ СКЛАДНО ІЗОЛЮВАТИ І ВИДАЛЯТИ ОКРЕМО.

організм тварини — додавати в корми адсорбенти. На ринку України їх представлено понад 50 видів. Щодня з'являються новіші та ефективніші. Так, учені виявили відмінну поглинальну здатність клітин водоростей і додали ці сполуки до глюканів дріжджових клітин адсорбенту. В результаті отримали новий продукт із відмінною здатністю і широким спектром адсорбції мікотоксинів, який запобігає їх руйнівному впливу на здоров'я і продуктивність свиней (рисунки 1).

Таким чином, досягнення сучасної науки дозволяють ефективно запобігати погіршенню репродуктивних якостей свиней в умовах періодичної контамінації кормів мікотоксинами. **ПС**

Рисунок 1.

МЕХАНІЗМ ДІЇ ОРГАНІЧНОГО АДСОРБЕНТУ МІКОТОКСИНІВ ШИРОКОГО СПЕКТРУ ДІЇ НА ОСНОВІ ГЛЮКАНІВ КЛІТИННОЇ СТІНКИ ДРІЖДЖІВ І ВОДОРОСТЕЙ

Захистіть ваше поголів'я та прибуток за допомогою адсорбенту мікотоксинів №1 в Європі.

MYCOSORB A+®

Мікосорб А+ від Оллтек зменшує абсорбцію мікотоксинів, нейтралізуючи тим самим шкідливий вплив мікотоксинів на здоров'я і продуктивність ваших тварин.

Ваше поголів'я – це ваш бізнес.
Наша справа – захистити його.

ДП "Оллтек-Україна"
вул. Іллінська, 8 | м. Київ, 04070 | Україна
Тел.: +38 (044) 494 40 81 | Факс: +38 (044) 494 40 82

Alltech.com/Ukraine AlltechNaturally @Alltech

НА ПРАВАХ РЕКЛАМИ

ЯКИМИ ПОВИННІ БУТИ СТАНКИ ДЛЯ СВИНОМАТОК?

Обладнання — одна зі складових успішного виробництва свинини. Які критерії основні? Комфорт тварин, раціональне розміщення у приміщенні та мінімізація людського фактору. Як цього досягти, читайте у статті.

Георгій Шеремет,
експерт із технічних
питань у свинарстві,
«ВАРІАНТ Агробуд»

Хоча на перший погляд зв'язок простежити складно, однак виробничі показники свиней, вчасне повернення в охоту, успішне запліднювання і, врешті, легкий опорос залежать, зокрема, від мікроклімату і станків. Якісне обладнання полегшує роботу операторів із тваринами, а ті, у свою чергу, почувають себе комфортно. У результаті зменшується список стрес-чинників, що позитивно позначається на ефективності виробництва.

СТАНКИ ДЛЯ ЗАПЛІДНЮВАННЯ

Нині на українському ринку їх безліч: виробник може придбати

вже готовий на свій смак, а може виготовити під замовлення. Кожен обирає сам, який із варіантів кращий. Основні переваги індивідуальних станків: просто стежити за станом тварини, контролювати, скільки корму вона споживає, готувати до запліднювання і, власне, проводити різні процедури. Якщо свиноматка залишається у такому станку до опоросу (те, що у Європі вже заборонили), вона захищена від агресії «сусідок по загону», з'їдає стільки корму, скільки повинна, що позитивно впливає на виживаність ембріонів та її самопочуття.

Рисунок 1.
Станок для запліднювання

Хоча всі станки для запліднювання видаються типовими, це не так. Кожна модель має свою «родзинку». Так, одну з найкомфортніших розробили французькі дослідники (рисунки 1). Особливість цих станків у тому, що, по-перше, над свиноматкою немає перетинки: вони підняті на висоту двох метрів (тримають станки у рівновазі). Це значно полегшує роботу оператора, якщо йому, наприклад, потрібно зробити ін'єкцію в шию, стимулювати тварину перед запліднюванням чи провести УЗД-діагностику. Сама ж свиноматка почуває себе спокійніше, вона менше хвилюється і боїться, звикла до контакту з людиною (це істотно економить час працівників).

По-друге, дверцята у вигляді кошика. Їх не треба постійно піднімати-опускати (тільки тоді, коли свиноматку переводять в інший цех): працівник може легко їх переступити, для цього в конструкції передбачене спеціальне місце. Коли двері-кошики підняті, за свиноматкою звільняється ще близько метра (від станка до станка маємо біля трьох метрів). Тоді тварину набагато легше завести у станок/вивести з нього.

Годівниця у станку піднята над підлогою, завдяки чому економимо ще 40–50 см простору для свиноматки.

Примітка! Обираючи станок, зверніть увагу на дотримання

всіх параметрів: товщина труб і матеріал, з якого вони виготовлені, цинкування, якість кріплення.

СТАНКИ ТА БОКСИ ДЛЯ ОПОРОСУ

За кілька днів до опоросу свиноматок переводять у спеціальні станки (приклад, рисунок 2), де вони перебувають з поросятами до відлучення (в Україні традиційно до 28-го дня). Станки для опоросу знаходяться в боксах (рисунки 3). Це перегородки з панелей (наприклад, із полівінілхлориду: нетоксичні і легко мийться), висотою 50 см, які кріпляться до оцинкованих стійок. Станок у боксі можна розмістити прямо або по діагоналі, залежно від проекту приміщення.

Важливо, щоб станок не перешкоджав доступу до свиноматки, а також відповідав її габаритам. Адже якщо тварина відчуває дискомфорт, вона перебуває під дією стресу, що може негативно вплинути на її молочність. А далі спрацює ланцюжок: мало молока → погані прирости у поросят → затягується цикл вирощування → господарство втрачає гроші. Тому важливо, щоб конструкція дозволяла легко змінювати конфігурацію станка. Так, наприклад, за рахунок задньої «хвіртки», що перевертається як назовні, так і всередину, можна змінювати довжину станка. Ши-

ЯКІСНЕ ОБЛАДНАННЯ
ПОЛЕГШУЄ РОБОТУ
ОПЕРАТОРІВ ІЗ ТВАРИНАМИ,
А ТІ, У СВОЮ ЧЕРГУ,
ПОЧУВАЮТЬ СЕБЕ
КОМФОРТНО.
У РЕЗУЛЬТАТІ
ЗМЕНШУЄТЬСЯ СПИСОК
СТРЕС-ЧИННИКІВ, ЩО
ПОЗИТИВНО ПОЗНАЧАЄТЬСЯ
НА ЕФЕКТИВНОСТІ
ВИРОБНИЦТВА.

Рисунок 2.
Станок для опоросу: зверніть увагу, задні стійки вигнуті назад

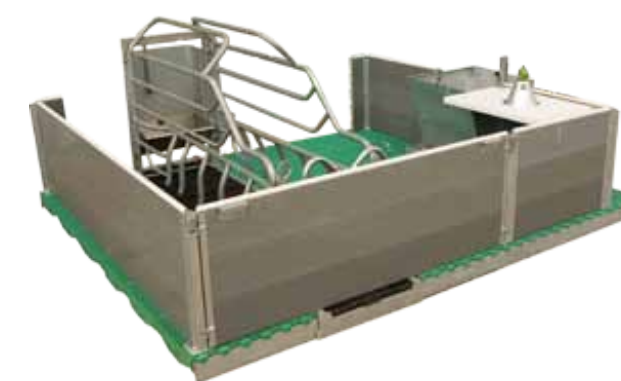

Рисунок 3.
Бокс для опоросу

Фото 1.
Цех запліднювання

↑
Фото 2. Свиноматки та поросята в боксі для опоросу (чавунна підлога під свиноматкою вища)

↑
Фото 3. Неправильне розміщення решітчастої підлоги по відношенню до свиноматки: щілини повинні бути паралельно

МОЖНА ОТРИМАТИ КІЛЬКА ПЕРЕВАГ, ЯКЩО ЧАВУН ПІД СВИНОМАТКОЮ НА 4–5 СМ ВИЩЕ, НІЖ ПЛАСТИКОВА ПІДЛОГА В БОКСІ. ТОДІ ПОРОСЯТАМ ЛЕГШЕ ДІСТАТИСЯ СОСКІВ У НИЖНЬОМУ РЯДУ.

рина також повинна регулюватися. Оскільки дуги звужуються всередину, змінюючи ширину, можемо утримувати свиноматку так, щоб вона не могла швидко опуститися на підлогу. Адаже коли тварина хоче лягти, то спочатку згинає передні кінцівки, тоді задні, і насамкінець «падає» на бік. У цей момент вона може травмувати поросят. А завдяки правильній конфігурації станка, повільно сповзатиме по дугам. При цьому свиноматка неначе «виїджає» черевом уперед, що полегшує поросятам доступ до вимені, а також дає час розбігтися в різні боки, коли вона лягає. За допомогою дуг підніматися їй також легше: впираючись ногою в підлогу (чугунна, наприклад, не слизька) та спираючись на них, вона встає.

Якщо задні стійки станка вигнуті на 15–20 см назад (рисунк 2), нога свиноматки стає тільки прямо, коли вона впирається у дверцята. Завдяки такому рішенню вона не може притиснути поросят до стійок, а вони мають достатньо місця, щоб легко рухатися. Тоді вони протоптуть гній у щілинах, що покращує гігієну в станку.

Зверніть увагу на форму дверцят: вони повинні бути такими, щоб свиноматка не могла поранити статеві органи.

Ще один важливий аспект — підлога у станку та боксі для

опоросу. Вона зазвичай комбінована: під свиноматкою в основному щільна чавунна (добре забирає тепло, міцна, не слизька), а під поросятами — щільна пластикова. Іноді під свиноматкою також встановлюють щільну пластикову чи щільну бетонну підлогу. **Зверніть увагу:** пластикову підлогу в боксі (під поросятами) треба розмістити так, щоб щілини були паралельно до свиноматки. Тоді, коли поросята ссатимуть вим'я, зможуть упиратися ногами в підлогу. Так їм буде набагато зручніше, а отже, вони споживатимуть більше молока і швидше ростимуть.

Можна отримати кілька переваг, якщо чавун під свиноматкою на 4–5 см вище, ніж пластикова підлога в боксі. Тоді поросятам легше дістатися сосків у нижньому ряду.

У боксі також повинна бути зона обігріву для поросят (лампа чи килимок, чи, що краще, їх комбінація: лампа з одного боку від свиноматки, а килимок з другого).

Головне пам'ятати, що коли справа доходить до технологій, тоді немає неважливих дрібничок: кожна деталь має значення! Адаже якщо тварини почуватимуть себе комфортно, їх показники обов'язково будуть високими! **ПС**

ВАРІАНТ Агробуд

якісне обладнання для свиноферм
від українського виробника

VARIANT AGRO BUILD

- станки для запліднення та утримання свиней;
- станки для відділення «опоросу»;
- станочне обладнання для групового утримання свиней;
- система гноєвидалення;
- система гігієнічної підлоги;
- система контролю вентиляції;
- система годування і напування;
- автоматичні системи кормороздачі;
- ветеринарне обладнання;
- панелі пластикові (дорощування відгодівля);
- інфрачервоні лампи;
- поїлки (соскові, чашкові).

Розглядаються будь-які пропозиції та проекти!

+38 (057) 719 14 15

+38 (067) 577 49 77

sales@variant-ab.com.ua
www.variant-ab.com.ua

ПАТОЛОГІЯ ОПОРОСУ

Ускладнені опороси — не суто ветеринарна проблема: часто ключову роль грає неправильний менеджмент. Про основні патології опоросів читайте у статті.

Олександр Бабань,
кандидат ветери-
нарних наук (Біло-
церківський НАУ)

Віталій Гаркавенко,
лікар ветери-
нарної медицини

Опорос — фізіологічний процес, коли зрілий плід і плідні оболонки виводяться через родові шляхи із матки. Нормальний опорос у середньому триває до трьох годин. Плоди виводяться почергово, спочатку з одного, потім з другого рогу матки.

ФІЗІОЛОГІЯ ОПОРОСУ

Під час опоросу підвищується секреція гормонів задньої долі гіпофізу (окситоцину і вазопресину) та щитовидної залози (паратгормону), що забезпечує нормальний його перебіг. У результаті дії різних стрес-чинників (наприклад, спека, **фото 1**) на організм свиноматки, мозковий шар надниркових залоз посилює секрецію катехоламінів (адреналіну, норадреналіну). Важливо, що катехоламіни здатні стимулювати б-адренорецептори міометрію та знижувати концентрацію вільних іонів Са в клітинах. Це спричиняє розслаблення м'язів матки з подальшим блокуванням процесу опоросу на тривалий час. Як наслідок, інтенсивність скорочення матки ослаблюється (гіпотонія) або взагалі припиняється (атонія), через що збільшується відсоток мертвонароджених поросят.

Унаслідок гіпотонії розвивається субінволюція матки, що збільшує імовірність метриту (**фото 2**), синдрому ММА (метрит-мастит-агалактія) та порушення відновлення статеві циклічності після відлучення.

Надавати рододопомогу свиноматці, якщо опорос фізіологічно нормальний, недо-

Фото 1. Реакція свиноматки на спеку

цільно, і, навпаки, може спричинити ускладнення. Наприклад, деякі свинарі, щоб заспокоїти тварину перед опоросом, вводять внутрішньом'язово анальгін із димедролом, седазин, комбістрес чи інший препарат, що може пригальмувати родову діяльність, спричинити гіпотонію/атонію (порушення скоротливої функції) матки. Наслідком такої «рододопомоги» є мертвороди (через асфіксію), затримка посліду тощо. При нормальних переїмах недоцільно робити ін'єкцію окситоцину: через посилене скорочення м'язів, викликане дією гормонів, плоди можуть душитися у шийці матки.

Під час опоросу свиноматкам можна вводити препарати з властивостями б-адреноблокаторів. Вони обмежують фізіологічну дію адреналіну і норадреналіну, а також інших симпатоміметиків,

ПРИРОДНО, ЩО ЗА ОДНУ-ДВІ ДОБИ ДО ОПОРОСУ СВИНОМАТКА СТАЄ НЕСПОКІЙНОЮ, ЇЇ ВИМ'Я НАБРЯКАЄ, СОСКИ ЧЕРВОНІЮТЬ, ПРИ СТИСКАННІ ВИДІЛЯЄТЬСЯ МОЛОЗИВО.

Таблиця 1.
РІЗНІ ПОЛОЖЕННЯ ПЛОДІВ У МАТЦІ ПІД ЧАС ОПОРОСУ
(ДЖ. КАРР, «ДОВІДНИК ІЗ ЛІКУВАННЯ ТА ДІАГНОСТИКИ ХВОРОБ СВИНЕЙ», ДРУГА ЧАСТИНА).

Нормальне (ідеальне) положення плоду. Якщо плід великий, закріпіть на його кінцівках мотузку і витягніть.	Грудні кінцівки зігнуті у зап'ясних суглобах. Відштовхніть плід у матку і випрямте кінцівки, а тоді дістаньте його.
При головному передлежанні плоду передні (грудні) кінцівки зігнуті у ліктьовому, а задні (тазові) — у кульшовому суглобах. Відштовхніть плід у матку та випрямте грудні кінцівки. Закріпіть мотузку на голові поросяти, передніх ногах та витягніть його. Якщо знову відчуваєте складнощі, тоді, перш ніж діставати порося, випрямте його тазові кінцівки.	Плід народжується в нижній позиції з плечовим членорозміщенням. Закріпіть мотузку на голові поросяти, ще одну — на передніх кінцівках і спробуйте його витягнути. Якщо знову відчуєте складнощі, треба перевернути порося у верхню позицію. Зверніть увагу порося живе, якщо при натисканні на очне яблуко спостерігаєте очний рефлекс.
Плід народжується за тазового передлежання. Зафіксуйте тазові кінцівки та витягніть плід.	Плід народжується за тазового передлежання, задні кінцівки зігнуті у кульшових суглобах. Зафіксуйте кінцівки в ділянці скакальних суглобів, випрямте їх, витягніть плід.
Спинне передлежання плоду вважають найскладнішим. Відштовхніть порося в матку і направте голову вперед. Закріпіть на ній мотузку та витягніть порося. Наступні поросята виходять одразу за попереднім без жодних труднощів, однак деякі з них можуть бути мертвими.	Як правильно закріпити мотузку на голові. Зверніть увагу, петля проходить за вухами і заводиться до рота. Якщо обережно почергово тягнути за мотузку, закріплену на голові, та мотузку, закріплену на ногах, можна легко витягнути порося.

↑
Фото 2. Метрит у свиноматки

що діють на адренергічні рецептори у міометрію. В результаті дія окситоцину на м'язи матки посилюється. Неправильне використання препаратів, що посилюють тонус матки, може спричинити випадання матки та її розривів (фото 3).

ПРИЧИНИ РОДОВОЇ ПАТОЛОГІЇ

Основні причини родової патології:

- слабкі перейми і потуги (цю проблему спричиняє збільшення рівня прогестерону, який

гальмує скорочення матки);

- стрімкі перейми і потуги (неправильне застосування окситоцину);
- сухість родових шляхів;
- розлади обміну речовин;
- неправильне передлежання плода (таблиця 1);
- крупнопліддя та виродливість (фото 4).

ЯК МОЖНА ВПЛИнути НА ПЕРЕБІГ ОПОРОСУ?

Упродовж останніх кількох років для стимулювання родової

ВИКОРИСТАННЯ ПРЕПАРАТІВ ГРУПИ ПРОСТАГЛАНДИНІВ F2α АБО ЇХ СИНТЕТИЧНИХ АНАЛОГІВ ДАЄ МОЖЛИВІСТЬ ОРГАНІЗУВАТИ ЦИКЛІЧНІСТЬ ВИРОБНИЦТВА, СИНХРОНІЗУВАТИ ТУРОВІ ОПОРОСИ, КРАЩЕ КОНТРОЛЮВАТИ ПЕРЕБІГ ОПОРОСУ, ЩО ЗМЕНШУЄ ВІДСТОК МЕРТВОНАРОДЖЕНИХ ПОРОСЯТ ТА СПРІЯЄ РЕАБІЛІТАЦІЇ У ПІСЛЯРОДОВИЙ ПЕРІОД.

← **Фото 3.** Випадіння матки

← **Фото 4.** Виродливості плодів

← **Фото 5.** РРСС: більший відсоток муміфікатів із ознаками автолізу

← **Фото 6.** Парвовіроз: внутрішньоутробна загибель плодів на різних термінах поросності

← **Фото 7.** Лептоспіроз: аборт у пізній стадії поросності, підшкірні крововиливи

← **Фото 8.** Бруцельоз: абортівані плоди мають нормальний вигляд

← **Фото 9.** Хвороба Ауескі: муміфікація

Таблиця 2.
ПРИЧИНИ ТА ХАРАКТЕРИСТИКИ ІНФЕКЦІЙНИХ АБОРТІВ

Інфекція	Характеристика аборту		
	Частота випадків, %	Термін поросності	Зміни плодів та плаценти
Репродуктивно-респіраторний синдром свиней (РРСС)	5–75	90–100 день вагітності.	Затримка посліду. Більший відсоток муміфікатів із ознаками автолізу (фото 5), різних за розміром, інколи з синюватим відтінком, укритих шаром слизу.
Парвовіроз	50–60	Загибель та муміфікація плодів між 36–70 днями поросності.	Внутрішньоутробна загибель плодів на різних термінах поросності (фото 6), ембріоліз, виродки, зневоднення плодів. Плацента набрякла.
Лептоспіроз	30–50	Остання третина поросності.	Абортівані плоди жовтяничні, з ознаками анемії, інколи підшкірні крововиливи (фото 7), з коричневою рідиною у порожнинах тіла. Плацента набрякла, розкладається, спостерігають плацентит.
Хламідіоз	20	Аборти в останні дні поросності.	У більшості випадків абортівані плоди сформовані, з коричневим відтінком або нежиттєздатні поросята (гіпотрофіки). Набряк плаценти, ділянки некротизування з коричневим желеподібним ексудатом.
Бруцельоз	до 70	Аборти між 80–85 днем поросності.	Абортівані плоди частіше нормальні (фото 8), спостерігають набряк підшкірної клітковини, мертвороди. Плацента набрякла, з відкладанням солей кальцію
Грип свиней	до 100	Ембріональна смертність та аборт на різних термінах поросності.	Муміфікація плодів, ембріоліз, народження слабких (нежиттєздатних) поросят та виродків.
Хвороба Ауескі	20–50	Аборти під час усього періоду поросності.	Ембріональна смертність, мертвороди, муміфікація (фото 9) та мацерація плодів. Абортівані плоди мають некротичні ділянки жовто-білого кольору. Плацента набрякла, розкладається.
Класична чума		Аборти під час усього періоду поросності, особливо в першій половині.	Ембріональна смертність, мертвороди, муміфікація та мацерація плодів. Плацента набрякла, розкладається.
Стрептококоз	30–80	70–80 дні.	Ембріональна смертність, мертвороди. Затримка плаценти, набряк.

діяльності у свиноматок почали широко застосовувати препарати групи простагландинів F2α або їх синтетичні аналоги (естрофан, дінолітик, дінопрост, просольвін, PGF-вейкс, ензапрост). Це дає можливість організувати циклічність виробництва, синхронізувати турові опороси, краще контролювати перебіг опоросу, що зменшує відсоток мертвонароджених поросят та сприяє реабілітації у післяродовий період.

Застосовувати простагландини можна у день, на який запланований туровий опорос (113–114-ий), так і під час власне родів. Ці препарати мають виражену лютеолітичну дію: після їх введення розсмоктується жовте тіло → зменшується рівень прогестерону в крові (знімається прогестероновий блок) → матка стає чутливою до дії ендо- і екзогенного окситоцину. Опорос розпочинається в середньому через 20–30 годин після введення препарату.

Використання простагландинів за кілька днів до опоросу (до 113-го дня) може стати причиною народження нежиттєздатних поросят (округла форма голови, відсутність волосяного покриву, рефлексів руху і ссання, задишка, блідість слизових оболонок та шкіри) або навіть мертвородів.

Це доводить, що період поросності та тривалість опоросу у свиноматок впливають на кількість мертвонароджених поросят. Наприклад, їх відсоток збільшується, якщо роди тривають

понад шість годин. Тому застосовувати препарати, щоб стимулювати опорос, можна лише в господарствах, де контролюють, коли тварину запліднили і якого числа вона повинна опороситися.

Неправильне застосування препаратів може спричинити переривання поросності (аборт) — виведення з матки незрілого (викидень) або живого плода (недоноска).

В основі класифікації абортів:

- причина: спорадичний, інфекційний;
- клінічний перебіг: повний, неповний (абортуються або гинуть і залишаються у матці не всі плоди, решту свиноматка доношує і народжує), клінічний, прихований (ембріональна загибель);
- наслідки: викидень, недоносок, мацерація (ферментативний процес розм'якшення і розрідження тканин плода, зумовлений запальним процесом катарального або гнійно-катарального характеру у матці), муміфікація, петрифікація (гнильний розклад плода).

Майже 5% абортів стаються між 75–95 днями поросності, тоді як 1–5% — з 35-го до 85-го дня (в основному муміфікати).

70% опоросів — спорадичні (незаразні), решта — 30% — зумовлені дією інфекційних та інвазійних хвороб (можуть бути масового характеру). Диференціювати причини абортів надзвичайно складно. Стане в нагоді

таблиця 2. ПС

ЯК ЧАСТО ТРЕБА ГОДУВАТИ СВИНКУ?

Менша кількість даванок на добу покращує прирости свиней. Такої думки дійшли французькі вчені з Інституту аграрних досліджень. Крім того, частота споживання корму впливає і на обмін речовин у тканинах організму. Припущення вирішили підтвердити експериментально.

Об'єктом дослідження стали свині на дорощуванні вагою 30 кг. Тварин поділили на дві групи, яким згодовували однакову кількість корму. Проте першу групу годували двічі на добу, а другу — дванадцять разів. Дослід тривав три тижні.

У результаті з'ясували, що свині з першої групи швидше набирали вагу

(+6,4%, $P < 0,05$) і мали кращу конверсію корму.

Дослід продемонстрував, що частота даванок впливає на концентрацію глюкози та інших важливих мікроелементів у плазмі крові свиней. Відтак, у першій групі піддослідних тварин рівень глюкози, лактату, тригліцериду та лептину в крові був нижчим, ніж у другій. Частота споживання корму змінила час концентрації глюкози, інсуліну та молочної кислоти в плазмі — залежно від даванок. Порівняно з другою групою, у свиней першої рівні глюкози та інсуліну коливались сильніше (різкіший пік і спад).

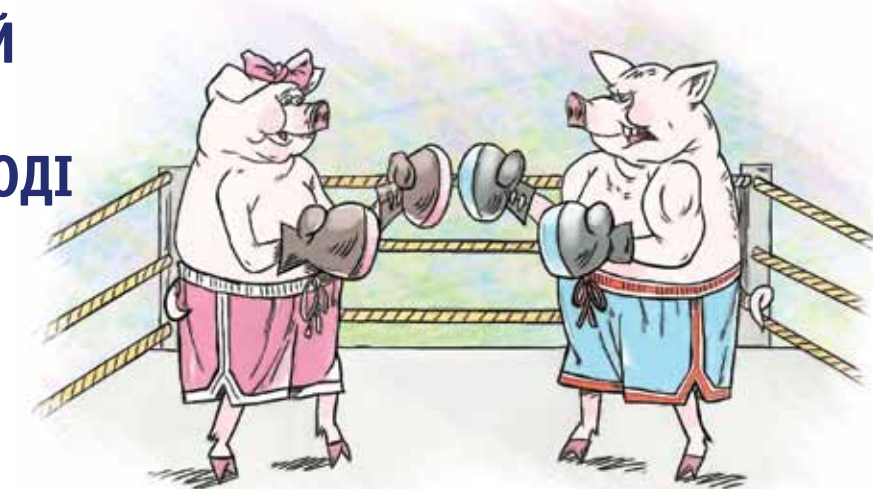
Як виявилось, кількість даванок не впливає на обмін речовин. Відтак, кількість жирових тканин, уміст глікогену та ферментна активність, які сприяють обміну енергії у м'язах та печінці, були однаковими ($P > 0,10$) в обох групах свиней. Також не помітили впливу частоти споживання корму на відсоток периренального (навколонирикового) жиру та товщини шпигу. Разом із тим, завдяки рідшим даванкам у свиней кращі середньодобові прирости.

www.pigprogress.net

БОРотьБА СТАТЕЙ ПОЧИНАЄТЬСЯ ЩЕ В ЯЙЦЕПРОВОДІ

Згідно з загальноновизнаною теорією, стать визначає випадок. Вона залежить від того, сперматозоїд з X- чи Y-хромосомою запліднить яйцеклітину. А якщо насправді це не так? Якщо яйцепровід розрізняє сперматозоїдів з X- чи Y-хромосомою і визначає, якої статі мають бути майбутні поросята в гнізді?

Щоб перевірити цю гіпотезу, науковці провели цікавий експеримент. Два яйцепроводи кожної із дослідних свиноматок наповнили сперматозоїдами лише з X- чи Y-хромосомою методом білатеральної лапароскопії. Відзначили, що спермії спричиняють

специфічні транскриптомні відповіді, залежно від хромосоми, яку несуть. Так, з 501 дослідженого транскрипту (молекул РНК, які утворилися в результаті експресії певного гена чи ділянки ДНК) 271 (54,1%) пригнічувалися та 230 (45,9%) активізувалися, коли в яйцепроводі були присутні спермато-

зоїди з Y-хромосомою. Якщо говорити простою мовою, то залежно від хромосоми сперматозоїди спричиняють певну імунну відповідь у яйцепроводі: вони транслують специфічні сигнали, за якими клітини яйцепроводу їх розрізняють.

www.pig333.com

ПОРОСЯТАМ БІЛЬШЕ НЕ БОЛЯЧЕ!

Учені ветеринарного коледжу Онтаріо довели, що поросятам, які отримали мелоксикам (нестероїдний лікарський засіб, що має протизапальну, анальгезуючу та жарознижувальну дію) перед каструванням/обрізанням хвостів, — не боляче.

Для цього 2888 поросят віком 5–7 діб поділили на дві групи: дослідній зробили внутрішньом'язову ін'єкцію мелоксикаму, а контрольній — плацебо за 30 хвилин до кастрування/обрізання хвостів. Під час та після маніпуляцій учені ставили бали за тривалість та силу виску, поведінку (прагнення відокремитися від інших тварин), а також вимірювали концентрацію кортизолу в плазмі крові. У дослідних тварин, порівняно з контрольними, він виявився значно нижчим. За всіма цими параметрами поросята дослідної групи мали менші бали, а отже, не так відчували біль. Крім того, помітили позитивний вплив мелоксикаму на виживаність сусунів у гніздах старших свиноматок (>5 опоросів): смертність зменшилася на 4,4%, порівняно з тваринами, які отримували плацебо.

www.pigprogress.net

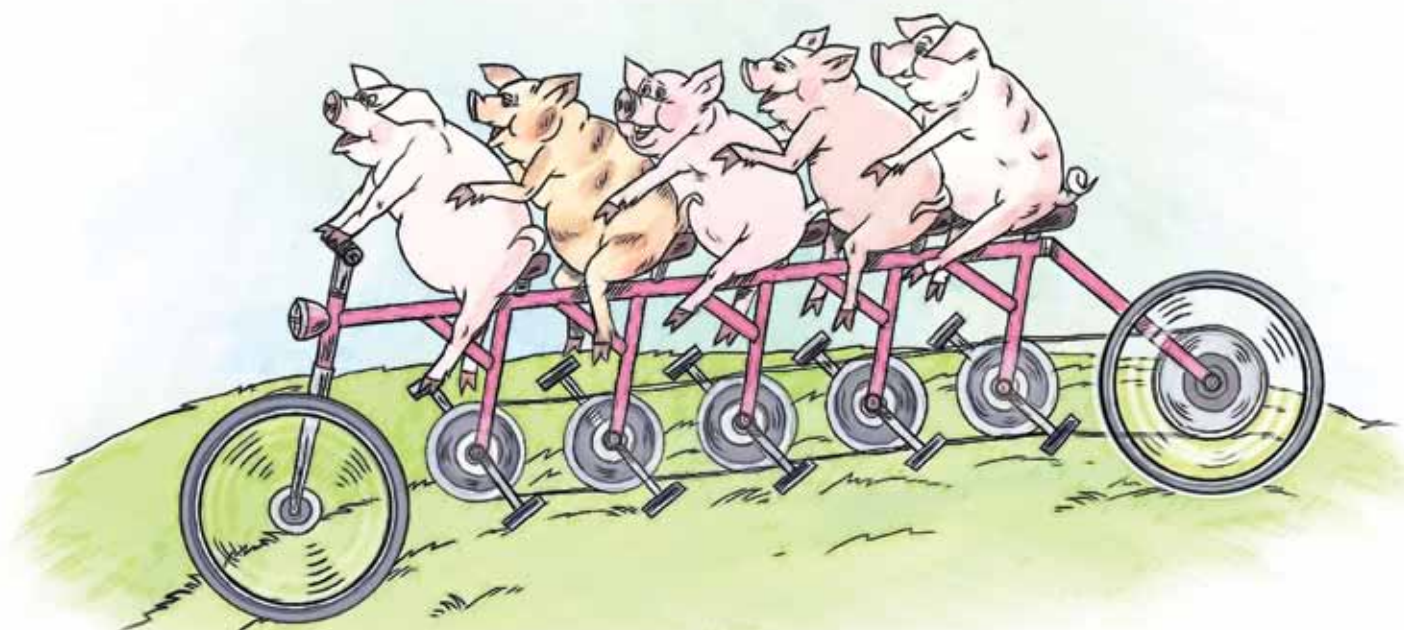
ГОДІВНИЦЯ «НА КОЛЕСАХ» ДЛЯ НАЙМЕНШИХ

Щоб свині швидко досягли забійних кондицій, їм потрібен добрий старт ще в цеху опоросу. Для того, щоб привчати поросят-сусунів до корму було легше, розробили мобільний кормовий автомат. Пристрій оснащений електромотором, який може безперервно працювати впродовж п'яти годин, перемішуючи інгредієнти рідкого корму. Бункер уміщує 125 л. Подача корму автоматична. За потреби мобільний кормовий автомат можна підключити до електромережі. Його висота сягає лише 1,1 м, а отже, він зручний у користуванні.

Розробники порахували, що використання приладу допоможе оператору цеху опоросу зекономити половину часу, яку він зазвичай витрачає на роздачу кормів поросятам.

www.pigprogress.net

ПОРОСЯЧА ДРУЖБА

Австралійські та шотландські вчені переконані, що змішування поросят із різних гнізд до відлучення позитивно впливає на їх поведінку. Такого висновку вони дійшли в результаті експерименту, який назвали «соціалізацією».

Об'єктом дослідження стали 353 поросята від 24-ох свиноматок, старші десяти днів. Дев'ять гнізд — контрольні — не змішували. За поросятами постійно спостерігали, важили при народженні, до та за тиждень після відлучення, а також знімали на відео, щоб аналізувати поведінку.

Коли експеримент закінчився, побачили, що вага поросят до та після відлучення з піддослідної та конт-

рольної груп однакова. На перший погляд, особливої різниці у поведінці також не спостерегли. Хіба що кнурці більше лежали, а свинки — активніше досліджували нову територію.

Краще розуміння дала якісна оцінка поведінки тварин — вивчення їх «мови тіла». Визначили дві основні моделі: перша — спокійна, розслаблена (41% поросят, переважно зі змішаних гнізд), друга — допитлива, активна і навіть агресивна, домінуюча (19% тварин, більшість із яких із контрольних гнізд). Так, поросята, «соціалізовані» до відлучення, надалі менше схильні до агресії та швидше звикають до нового оточення.

www.pigprogress.net

КРАЩА КОНВЕРСІЯ КОРМУ ЗАВДЯКИ КРАЩІМ ГЕНАМ

Учені університету Північної Кароліни (США) висунули припущення, що певні геномні ділянки ДНК впливають на конверсію корму свиней. Чи це так, вирішили перевірити дослідним шляхом. За допомогою пристрою Illumina Porcine60K BeadChip (інструмент для аналізу геномних локусів) вони вивчали геноми термінальних кнурів породи Дюрок. Намагалися перевірити, чи впливають гени на:

- середньодобове споживання корму;

- середньодобовий приріст;
- товщину шпиків;
- глибину м'язового вічка;
- кількість жирової тканини в організмі тварини;
- вагу при народженні та відлученні.

Припущення вчених підтвердилися — кілька геномів ДНК свиней дійсно пов'язані з засвоєнням поживних речовин. Відтак у майбутньому це дозволить покращити споживання та конверсію корму.

www.pigprogress.net

АГРО-2015

XXVII МІЖНАРОДНА АГРОПРОМИСЛОВА ВИСТАВКА

АГРО-2015

XXVII INTERNATIONAL AGROINDUSTRIAL FAIR

3-6 ЧЕРВНЯ

Київ, Україна

Animal'EX 2015

XIV Спеціалізована виставка сільськогосподарських тварин, ветеринарії та товарів для тваринництва

ЕКВІСВІТ 2015

XII Національна виставка конярства та кінного спорту

РІСНЕХРО

IX Спеціалізована виставка рибного господарства та рибацтва

БІОПАЛИВО

VIII Спеціалізована виставка відновлювальних джерел енергії

Organic

III Спеціалізована виставка екологічно чистих продуктів та технологій

ОРГАНІЗАТОР:
Міністерство аграрної політики та продовольства України

V Спеціалізована виставка с/г техніки, обладнання та запасних частин

ЕкспоАгроТех

IV Міжнародна спеціалізована виставка автоматизації, управління, GPS і GIS технологій

V Міжнародна спеціалізована виставка грибною індустрією

III Спеціалізована виставка виноробства

Світ вина

II Міжнародна спеціалізована виставка РОСЛИНИЦТВО І АГРОХІМІЯ

РОЗПОРЯДНИК:
ТОВ "ІВЕНТЕКСПО"

Тел.: (044) 599-71-77, 220-11-45

E-mail: info@agroexpo.com.ua
www.agroexpo.com.ua

МЕНЕДЖЕР І ПРОГРАМІСТ

Чоловік, який летів на повітряній кулі, зрозумів, що загубився. Він спустився нижче і помітив на жінку. Спустившись до землі, він звернувся до неї:

— Пробачте, чи не могли б ви допомогти? Годину тому я домовився з другом зустрітися, але не знаю, де зараз знаходжуся.

— Ви на повітряній кулі у тридцяти футах від поверхні Землі, між сороковим і сорок першим градусами північної широти та між п'ятдесят дев'ятим і шістдесятим градусами західної довготи, — відповіла жінка.

— Ви, мабуть, програміст?

— Так, а як ви здогадалися?

— Ви дали мені абсолютно точну відповідь, але я зовсім не уявляю, що робити з цією інформацією. Я все ще розгублений. Відверто кажучи, ви мені абсолютно не допомогли.

— А ви, напевне, менеджер?

— Так. А ви як здогадалися?

— Ви не знаєте, де ви і куди прямуєте. Ви дали обіцянку, яку не уявляєте, як виконати, і очікуєте, що люди, які знаходяться нижче вас, вирішать ваші проблеми. І, нарешті, зараз ви в тому самому становищі, в якому перебували до зустрічі зі мною, але винною у цьому, чомусь, робите мене. **ПС**

«Прибуткове свинарство», жовтень 2014

ЖОВТЕНЬ 2015 М.КИЇВ

EURO FARM

СПЕЦІАЛІЗОВАНА МІЖНАРОДНА ВИСТАВКА ПО ТВАРИННИЦТВУ

EURO FARM – УНІКАЛЬНА БІЗНЕС ПЛАТФОРМА ДЛЯ КОМЕРЦІЙНИХ КОМПАНІЙ ТА АГРАРІЇВ СТВОРЕНА ВСЕУКРАЇНСЬКОЮ АГРАРНОЮ РАДОЮ ЗА ПІДТРИМКИ ПРОФІЛЬНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ.

- МОЛОЧНЕ СКОТАРСТВО
- СВИНАРСТВО
- ПТАХІВНИЦТВО

- РИБНА ГАЛУЗЬ
- БІОЕНЕРГЕТИКА
- ІНШЕ

WWW.EURO-FARM.COM

ТЕЛЕФОН: +38 067 470 03 74, +38 047 443 69 85

ОРГАНІЗАТОР:

ЗА ПІДТРИМКИ:

П Р И Б У Т К О В Е СВИНАРСТВО

всеукраїнський журнал про все, що стосується свинарства

Свідоцтво про реєстрацію КВ 16912 — 5682Р від 30.07.2010

Все для успіху вашого господарства:

- Новини галузі
- Огляд ринків
- Передові технології
- Стратегії лідерства кращих господарств України та світу
- Поради експертів

Редакційну передплату можна оформити за телефоном +38 (067) 236-01-67
або надіславши запит на е-пошту profpigprod@gmail.com.

Вартість одного журналу 215 грн, на рік 1290 грн

www.profisvine.com

НОВИЙ ЛОГОТИП // БІЛЬШЕ ПОСЛУГ // ДОДАТКОВІ ПЕРЕВАГИ
Племінне поголів'я DanBred – Наші знання – Ваш успіх

GenePro – Програма генетичних переваг

- Максимальний генетичний результат
- Вдосконалені селекційні стратегії

Програма технічного управління

- Рішення, що враховують всі потреби наших клієнтів
- Оптимізація високоприбуткового/високорентабельного виробництва

Міжнародна освітня програма

- Стажування на фермах Данії
- Секрети управління від DanBred Genetics

DanBred

INTERNATIONAL

ЛІДЕР В ЕФЕКТИВНОМУ СВИНОВИРОБНИЦТВІ

Заощаджуйте затрати на корми з поголів'ям Данбред

- Економте більше 20 кг на відгодівлі
- Отримайте більше 1 кг середньодобового приросту

Найвище багатопліддя з племінним поголів'ям Данбред

- Досягніть більше 30 поросят на свиноматку в рік
- Отримайте більше 14 живонароджених поросят на одну свиноматку — 12,3 відлучених

Відповідні консультації

- Консалтинг з управління
- Технічне обслуговування
- Рекомендації з годівлі
- Ветеринарні послуги
- Оптимізація виходу продукції
- IT підтримка
- Підтримка зі штучного осіменіння

DanBred International • Lyskær 3EF, 1st floor • DK-2730 Herlev • Tel.: +45 3841 0141 • dbi@danbredint.dk • www.danbredint.dk

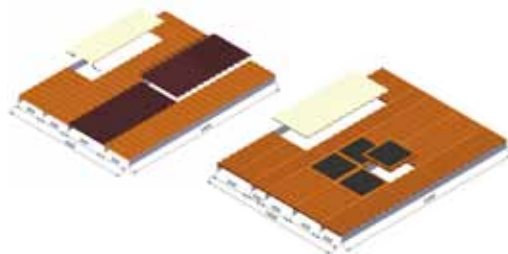
Big Dutchman®

P I G E Q U I P M E N T

№1 в мире по производству наилучшей продукции для успешного разведения и откорма свиней

Системы полов

для жизнеспособных
свиноматок и здоровых поросят

- Щелевые полы (напольные решетки) различных размеров из высококачественной пластмассы
- Чугунные напольные решетки с различной долей перфорированной поверхности
- Опорные лаги из оцинкованной и нержавеющей стали либо стеклопластика
- Пластмассовые напольные решетки с интегрированным резиновым матом
- Плиты обогрева из полимербетона либо пластмассы

www.bigdutchman.ua

ООО «БД АГРИКАЛЧЕ (УКРАИНА)» ул. Новоконалиновская, 13/10, оф. 306, г. Киев, 04080, Украина
тел.: +38 (044) 494-25-35; +38 (044) 390-62-20; факс: +38 (044) 390-62-21; big@bigd.kiev.ua